

ŻWIR, PIASEK
JUŻ OD 1 TONY
Z DOSTAWĄ
USŁUGI TRANSPORTOWE

KWIDZYN, UL. PRZYRZE CZNA 9
TEL. 279 36 77

OKNA pcv i drewnoklejone
DRZWI zewnętrzne i wewnętrzne
-drowniane, pcv i metalowe
PARAPETY

"GREGOR"
ul. Braterstwa Narodów 34
62-500 Kwidzyn, tel. 055 279 25 09

RATY MONTAŻ SERWIS POMIARY

my wiemy, że
KASY FISKALNE
są tylko obowiązkiem
ale z nami przejdziesz to bez bólu

RACOMM ul. Batalionów Chłopskich 25, 62-500 Kwidzyn, tel./fax (055) 279-72-40 http://www.racom.com.pl

nie czekaj aż Cię inni wyprzedzą...

279-58-09

RACOMM... A TAKŻE DOSTARCZAMY
INTERNET

www.kwidzyn.top.pl

SIMPLUS

82-600 Kwidzyn, ul. Tęczowa 1c
tel. (055) 279-53-27
0 601 631041

KURIER
DZIENNIK POMORSKI
widzyński

TYGODNIK

ROZK
AUTORYZOWANY DEALER

era
GSM

KWIDZYN UL. TARGOWA 26
tel.-fax (0-55) 279 32 45

KWIDZYN, SUSZ, SADLINKI, GARDEJA, PRABUTY, KISIELICE, RYJEWO
ROK VII • NR37/375 • TEL.FAX 279-30-59, TEL. 279-22-64 • 10.09.1998 R • ISSN 1232-0099 • INDEKS 324965 • CENA 1,10 zł

Salony Meblowe Synak Meble

Kwidzyn, ul. Toruńska (055) 279-50-38, 279-50-39

Firma J. Ceglowski

OPONY DO SAMOCHODÓW OSOBOWYCH, DOSTAWCZYCH CIĘŻAROWYCH I POJAZDÓW PRZEMYSŁOWYCH

Autoryzowany dealer firm:

Firestone **BRIDGESTONE**
GOOD YEAR **MICHELIN**

STOMIL DEBICA
STOMIL POZNAŃ
STOMIL OLSZTYN

KWIDZYN
ul. Młynarska 4, tel. (055) 279-73-63

Przedsiębiorstwo Auto Van s.c.

82-500 Kwidzyn, ul. Kościuszki 49A (naprzeciw Komendy Rejonowej Policji)
tel./fax (055) 279-33-13

SZYBY SAMOCHODOWE, CZĘŚCI ZAMIENNE

SPRZEDAŻ - MONTAŻ

Oferta Specjalna!

Przy zakupie amortyzatorów SACHS I DELCO MONTAŻ GRATIS!!!

KLOCKI, SZCZĘKI, TARCZE HAMULCOWE FIRMY BENDIX

Zapraszamy do współpracy warsztaty. WYSOKIE RABATY!

Widok z inwalidzkiego wózka

Kwidzyn jest miastem, którego samorząd zwrócił uwagę na bariery architektoniczne, skutecznie zabraniające osobom niepełnosprawnym dostępu do wielu instytucji i placówek. Mimo że obecnie, osoba niepełnosprawna bez problemu może wjechać wózkami do teatru czy na krytą pływalnię, miasto nadal jest pełne barier. Postanowiliśmy sami przekonać się, jak wygląda świat pełen barier. Naszym przewodnikiem był Robert Kwiatkowski. Na dwóch wózkach wybraliśmy się do miasta.

Nasz dziennikarz jeździł po Kwidzynie inwalidzkim wózkiem. Trasa prowadziła z Domu Pomocy Społecznej przy ul. Malborskiej, do centrum miasta. Jechaliśmy ulicami: Szumska, Piłsudskiego, Chopina, Kościuszki, Grudziądzką, Słowiańska, ponownie Piłsudskiego i wróciliśmy do DPS.

Chodniki dla wózków

Okazało się, że jasnym punktem miasta są nowe chodniki. Łagodne podjazdy i zjazdy pozwalają niepełnosprawnym na swobodne poruszanie się na inwalidzkim wózku. O tym, jak ważne są chodniki, mieliśmy okazję przekonać się na ul. Kościuszki. **cd. na str.7**

Tragiczne polowanie MYŚLIWY ZASTRZELONY

W rejonie Susza podczas polowania zginął 51-letni myśliwy. Pożyczona prawdopodobnie została zastrzelony w wyniku tragicznej pomyłki.

3 sierpnia niedaleko Susza odbyło się polowanie. Jeden z polujących mężczyzn strzelił w kierunku 51-letniego myśliwego z Susza myśląc, że celuje do zwierzyny łownej. Strzał okazał się śmiertelny.

Jak powiedział prokurator rejonowy w Kwidzynie Mirosław Andrykowski, prowadzone jest postępowanie wyjaśniające okoliczności wypadku. Została przeprowadzona wizja lokalna. Obaj, zarówno mieszkaniec Susza jak i mężczyzna, który oddał strzał, a który jest policjantem Komendy Rejonowej Policji w Kwidzynie, do dowiedzenia myśliwi. **J.K.**

Bandyta w szafie

19-letni Piotr L., który w czerwcu uciekł z Policijnej Izby Zatrzymań w Kwidzynie, został zatrzymany przez policję. Kwidzyńscy policjanci zatrzymali uciekiniera w mieszkaniu przy ul. Drzymały. Piotr L. po wtargnięciu funkcjonariuszy do lokalu próbował ukryć się w szafie.

Piotr L. i 44-letni Bogdan W. uciekli z tzw. spacerniaka 9 czerwca. Korzystając z chwilowej nieuwagi policjantów obaj wspięli się po murze, rozwalili siatkę zabezpieczającą i uciekli. Bogdan W. wolnością cieszył się zaledwie kilka dni. Bez większych problemów został zatrzymany na ul. Zeromskiego w Kwidzynie. Bogdan W. jest oskarżony o śmiertelne pobicie kobiety. Prawie trzy miesiące ukrywał się 19-letni Piotr L., który jest oskarżony o liczne włamania. **J.K.**

FAŁSZYWKI W OBIĘGU

Policjanci z KRP w Kwidzynie zatrzymali 21-letniego Grzegorza J., który próbował rozmienić fałszywy banknot 100-złoty.

29 sierpnia mężczyzna pojawił się przy kasie na dworcu PKP w Kwidzynie. Nie udało mu się jednak kupić biletu, gdyż czujna kasjerka po sprawdzeniu banknotu zawiadomiła policję. Policja apeluje do mieszkańców o zachowanie szczególnej ostrożności, gdyż w ostatnim czasie pojawiły się fałszywe banknoty o nominalach 50 zł i 100 zł. Banknoty zwykle rozmienniane są w sklepach lub na targowiskach. **J.K.**

R E K L A M A

LUNAR s.c.

drzwi i bramy p.poz. UNIMA

82-500 Kwidzyn, ul. Toruńska 36, tel./fax (055) 279-63-31

- bramy garażowe
- okna PCV
- rolety, żaluzje
- drzwi antywłamaniowe GERDA
- drzwi PORTA
- podłogi szwedzkie
- okna drewnoklejone DANLUX

ALARMY
AUTOALARMY
ZNAKOWANIE POJAZDÓW

RABATY
AUTORYZOWANY SERWIS

Kwidzyn, ul. Staszica 52
tel. 090 538-150, 0602 67 80 81

Podręcznikowa gorączka

Zdaniem kwidzyńskich księgarzy, takiego szturm na podręczniki szkolne jak w tym roku jeszcze nie było. Z początkiem września w księgarniach ustawy się nieprawdopodobnie kolejki. **str.3**

Pożegnaj lato z "Kurierem"

Zapraszamy naszych Czytelników do udziału w festynie, który odbędzie się na stadionie miejskim 12 września 1998 r., od 16.00 do 24.00. Zapewniamy moc atrakcji - koncerty, konkursy, pokazy. **str.4**

Wywiad z Renatą Przemyską **str.8**

Przygotowania MMTS

Już niedługo rozpocznie się sezon ligowych rozgrywek w piłce ręcznej. Kwidzyńska drużyna zainauguruje rozgrywki 19 września. W pierwszym meczu sezonu MMTS podejmować będzie MKS Końskie. **str.11**

TELE

Promocja LATO

W promocji LATO oferujemy kartę aktywacyjną sieci Plus za 199,- i telefon za 199 zł netto!

Trzymaj rękę na Plusie

82-600 Kwidzyn, ul. Tęczowa 1c, tel.(055)279-53-27, 0 601 631041

ROZK NASZE URODZINY - TWOJA OKAZJA

autoryzowany dealer Kwidzyn, ul. Targowa 26 tel. (055) 279 32 45

Zestaw Tak Tak: Siemens S6 Power 450 zł + VAT +karta aktywacyjna Tak Tak

Alcatel One Touch Club 200* zł + VAT
Alcatel One Touch View 300* zł + VAT

Telefony Alcatel z niespodzianką

powiedzmy to wyraźnie

NA DUŻYM EKRANIE

„Dzkie żądze”

Akcja toczy się na słonecznej Florydzie. Główni bohaterowie to ludzie bogaci, znużeni codziennością i nieco zbłądzeni. Typową przedstawicielką tej społeczności jest Kelly Van Ryan, nastolatka przemieniająca się w kobietę. Obiektem jej seksualnych marzeń jest szkolny psycholog Sam Lombardo. Niestety, obwołanie na wdzięki młodej urodziwejko kończy się dla niego tragicznie. Kelly przyzwyczajona do tego, że wszystkie jej zachcianki są natychmiast spełniane, postanawia się zemścić i oskarża lekarza o gwałt. Sprawa staje się tematem numer jeden dla prasy brukowej. Dodatkowego smaczku sprawie nadaje zeznanie drugiej uczennicy - Suzie Toller, która potwierdza domniemaną winę Sama mówiąc, że była świadkiem zajścia. Wpływ na przebieg sprawy ma matka Kelly, która postanawia zemścić się za „upokorzenie” córki i wykorzystuje wszystkie swoje wpływy w walce z Samem Lombardo, z którym wcześniej łączył ją romans. Wyjaśnić całą sprawę ma detektyw Ray Duquette. To dopiero początek wielokomplikowanej intrygi. Wiele sytuacji w filmie ma podwójne dno, być może nie zawsze do-trzealgane. Trudno czasem rozcząć się, o co właściwie chodzi i kto kogo w co chce wmanewrować. Nadmierne komplikacje na szczęście nadrabiają świetnie dobrani aktorzy: wybuchowa mieszkanka dziesięcioletniego zapu- Denise Richards i Neve Campbell oraz męskiego doświadczenia - Matt Dillon i Kevin Bacon.

„Mężczyzna - przedmiot pożądania”

„dania”

Farsa na tematy homo- oraz heteroseksualne. Til Schweiger, nagrodzony na festiwalu gdynińskim za rolę „Bandycie”, ogładany ostatnio u nas w „Pukając do nieba bram”, gra tu kelnera nocnego lokalu, który przylapany na gorącym uczynku z klientką traci zarówno pracę, jak i ukochną. Wyrzucony przez nią z domu znajduje schronienie w mieszkaniu swojego dawnego przyjaciela, sympatycznego homo-seksualisty. Jednak była narzeczona odkrywa, że jest w ciąży i rozpoczyna poszukiwania aże dziecka. Po wycieczce w jego nowym domu traci pewność co do jego seksualnej tożsamości. „Mężczyzna - przedmiot pożądania” oprócz elementów komicznych zawiera przesłanie: płeć nieważna, liczy się uczucie. Nie brźmi to górnolotnie, lecz jakże prawdziwie.

W związku z planowaną projekcją filmu „Hype! Zadyma”, będącego dokumentalnym zapisem koncertów i wypowiedzi muzyków grających rocka wywodzącego się z miasta Seattle w USA, zwanego muzyką grunge, osoby zainteresowane tą projekcją prosimy o kontakt z kierownikiem kina w Kwidzynie, tel. 279 34 24.

Złg Jaką postać zagrał Til Schweiger w filmie M. Dejcera „Bandyta”?

Na odpowiedzi czekamy w czwartek w godzinach od 14.00 do 14.30 - tel. 279 30 59. Podając odpowiedź należy oprócz imienia i nazwiska podać swój numer telefonu. Wśród osób, które udzielią prawidłowej odpowiedzi, rozlosujemy trzy bilety do kina. Osoby, które wygrają bilety, zostaną powiadomione telefonicznie.

Sto lat dla IP

W tym roku koncert International Paper obchodzi setne urodziny. Mimo podeszłego wieku staruszek ma się dobrze. IP jest jedną z trzydziestu firm, których wyniki finansowe tworzą wskaźnik giełdowy Dow Jones'a. Akcje koncernu notowane są na siedmiu giełdach, w tym na nowojorskiej. W 334 zakładach na całym świecie zatrudnia 73 tysiące pracowników. Wśród tych zakładów jest International Paper Kwidzynie S.A.

Początek koncernu to 31 stycznia 1898 r. Wówczas 18 największych firm celulozowo-papierniczych postanowiło połączyć się, tworząc International Paper - obecnie światowego potentata w produkcji papieru. Produkty koncernu obecne są w 130 krajach świata. Mimo oficjalnej nazwy International Paper Kwidzynie S.A., która pojawiła się 24 lutego 1994 r., dla wielu zakłady papiernicze pozostały „Celulozami”. Aktualnie przemem International Paper Kwidzynie S.A. jest Jędrzej Majewski. IP zainwestowało w Polskę ogółem 350 mln. dolarów. Całkowita wartość wszystkich inwestycji w samym Kwidzynie wyniesie ponad 325 mln. USD.

Zakłady, które wchodzą w skład koncernu, każdego roku przeznaczają określone sumy pieniędzy dla różnych instytucji, jak szkoły czy placówki służby zdrowia. W latach 1993-1994 około 1,7 mln. zł IP przeznaczyło na sprzęt medyczny dla szpitali w Kwidzynie oraz w Elblągu. Rok ubiegły przyniósł mieszkańcom Kwidzyna dar od IP w postaci Centrum Komputerowo-Językowego. Łącznie w latach 1993-1997 darowizny od IP przekroczyły kwotę 5 mln. zł. W październiku zostanie oddany do użytku kolejny dar - stacja uzdatniania wody w Kamionce.

Konkurs ekologiczny

Centrum Edukacji Ekologicznej w Kwidzynie jest organizatorem konkursu pod hasłem „Nie zaśmiecajmy Ziemi!”.

Proponując udziału w konkursie skierowano do uczniów kwidzińskich szkół. Uczestnicy konkursu będą mogli zaprezentować piosenki, wiersze lub inne formy artystyczne. Praktycznie nie ma żadnych ustalonych norm czy ograniczeń.

Udział w konkursie można zadeklarować do 10 września w siedzibie Centrum Edukacji Ekologicznej przy ulicy 11 listopada.

UWAGA PRACA

Rejonowy Urząd Pracy w Kwidzynie posiada wolne miejsca w zawodach:

1. sprzedawca - wykształcenie średnie lub zawodowe - oferty 61, 466, 125, 120
  2. specjalista ds. marketingu - wykształcenie wyższe, dobra znajomość języka angielskiego - oferta 69
  3. krawiec-szycielka - oferty 74, 114
  4. stolarz budowlany - wykształcenie zawodowe - oferta 129
  5. murarz-malarz - wykształcenie zawodowe - oferta 131
  6. murarz - wykształcenie zawodowe - oferty 102, 109, 115, 127
  7. spawacz elektryczny - wykształcenie zawodowe - oferta 535
  8. spawacz - uprawianie spawacza elektryczno-gazowego
  9. piekarsz - staż 5 lat - oferta 123
  10. inżynier elektronik lub automatyk - wykształcenie wyższe - oferta 132
  11. wartownik straży przemysłowej - wykształcenie zawodowe lub średnie - 132
  12. mechanik automatyki lub elektronik - wykształcenie średnie
  13. mechanik maszyn - wykształcenie średnie - oferta 137
  14. inżynier mechanik - wykształcenie wyższe - oferta 136
  15. dyrektor ekonomiczny - wykształcenie wyższe ekonomiczne - oferta 136
  16. specjalista ds. kontroli jakości - wykształcenie średnie, wymagany staż jako kontroler jakości - oferta 138
  17. slusarz - wykształcenie zawodowe - oferta 139
- Oferty pracy dla absolwentów:**
1. sprzedawca - wykształcenie średnie lub zawodowe - oferty 68, 108, 447
  2. kelner - wykształcenie średnie - oferta 382
- Staż pracy dla absolwentów:**
1. sprzedawca - wykształcenie średnie lub zawodowe
  2. kucharz - wykształcenie zawodowe
  3. asystent nauczyciela - wykształcenie średnie
  4. referent ekonomiczny - wykształcenie średnie ekonomiczne

KRONIKA POLICYJNA

W minionym tygodniu policjanci z KRP w Kwidzynie interweniowali 70 razy. Do policyjnej izby zatrzymanym trafiło 9 osób. Na gorącym uczynku zatrzymano 5 sprawców.

Zabrali kurtki

27 sierpnia włamano się do sklepu odzieżowego przy ul. Piłsudskiego w Kwidzynie. Skradziono 20 kurtek skórzanych o wartości 12 tys. zł.

Kradkli dwukrotnie

28 sierpnia włamano się do kawiarni ITP przy ul. Chopina w Kwidzynie. Skradziono alkohol, papierosy i słodycze o wartości 3800 zł. Następnego dnia złodzieje znowu się włamali i ukradli sprzęt audiowizualny oraz kasę fiskalną o wartości 7200 zł.

Włamywacz ujęty

29 sierpnia policjanci z Susza zatrzymali 28-letniego Wiesława Z., który wcześniej ukradł sklep na osiedlu w Suszu. Zabral papierosy, piwo, wino oraz inne artykuły spożywcze o łącznej wartości około 10 tys. zł. W wyniku podjętych czynności łączączej zatrzymano, odzyskując część skradzionego mienia.

Kradzież w Otczynnie

29 sierpnia w Otczynnie (gm. Gardeja) włamano się do sklepu. Skradziono artykuły spożywcze i chemiczne o wartości około 2000 zł.

Zniknął „maluch”

28 sierpnia z osiedlowego parkingu przy ul. Chrobrego w Kwidzynie skradziono fiata 126p o numerze rejestracyjnym LL 71 97 (kolor granatowy). Wartość pojazdu oszacowano na około 4800 zł.

Wypadek podczas wyprzedzania

30 sierpnia na trasie Gardeja-Krzykozy 49-letni Janusz S. kierując fiatem siena, podczas wyprzedzania autobusu zjechał nagle na lewo pobocze i uderzył w drzewo. W wyniku wypadku obrażeń ciała doznał kierowca fiata, jego żona oraz dwóch pasażerów.

Złodziej na Targowej

31 sierpnia włamano się do sklepu przy ul. Targowej w Kwidzynie. Skradziono perfumy i dezodoranty o wartości około 5000 zł.

Wpadli na obuwie

3 września patrol policyjny zatrzymał na ul. Tęczywej w Kwidzynie 33-letniego Jarosława D. oraz 28-letniego Zygmunta P., którzy usiłowali ukraść obuwie sportowe. Obaj złodzieje trafili do policyjnego aresztu.

Okradziono kiosk

2 września okradziono kiosk przy ul. Warszawskiej w Kwidzynie. Zabrano między innymi papierosy o wartości około 1100 zł.

STRAŻ POŻARNA

30 sierpnia zapalił się budynek mieszkalny przy ul. Grunwaldzkiej w Ryjewie. Ogień strawił pokój z wyposażeniem oraz częściowo pokrycie dachu. Przyczyną przyczyną pożaru było zapalenie się ściany i sufitu od kominika. Straż oszacowano na około 30 tys. zł.

URZĄD STANU CYWILNEGO

Urodzenia: ogółem zarejestrowano 25 dzieci, w tym 15 dziewczynki i 10 chłopców.
Śluby: udzielono 8 ślubów.
Zgony:

Brunhilda Bartczak
Ireneusz Wójcik
Janina Stawarz
Maria Gryń
Franciszek Leśniński

KWIDZYŃSKI FUNDUSZ EMERYTALNY

Po 25 latach uczestnictwa w pracowniczym programie emerytalnym, przy 11% hipotecznej stopie realnego zysku z inwestycji wynoszącej 100 zł miesięcznie, nasza emerytura wypłacana każdego miesiąca przez kolejne 15 lat będzie równoważnością 1591 zł. Prognoza ta jest wynikiem symulacji Pracowniczego Programu Emerytalnego NESTOR.

Bazą przyszłorocznej reformy emerytalnej będą trzy filary: emerytura z przekształconego ZUS, emerytura z funduszów finansowych oraz dobrowolne ubezpieczenia z towarzystw komercyjnych lub pracowniczych programów emerytalnych.

Do tych ostatnich zalicza się oferta Grupy Finansowej NESTOR. We współpracy z Bankiem Spółdzielczym w Kwidzynie powstanie pierwszy w Polsce Międzyzakładowy Pracowniczy Program Emerytalny NESTOR. Małby on obejmować wszystkie lub większość zakładów pracy,

istniejących w powiecie kwidzińskim. Rozważane jest także bezpośrednio zaangażowanie tej grupy w prace koncepcyjno-organizacyjne dotyczące utworzenia Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego NESTOR S.A. w ramach II filaru reformy. Przewiduje się, że realizacja przedsięwzięcia zostanie oparta na stopniowym przystępowaniu zakładów pracy funkcjonujących w sferze budżetowej i komercyjnej w powiecie kwidzińskim.

Interes ekonomiczny zakładów pracy, początkujących programy emerytalne, połączono z dobrem finansowym pracow-

ników, którzy w przyszłości będą czerpać zyski z wprowadzonych aktualnie rozwiązań reformy. MPPE NESTOR umożliwiła jednocześnie pozyskanie kapitału inwestycyjnego przez samorządy lokalne na lokalnych rynkach kapitałowych. Potrzeby lokalnego rozwoju mają szansę być zaspokojone dzięki kapitałom oszczędnościowym pracowniczym powiatu Kwidzynie. W ten sposób kapitały inwestycyjne generowane na lokalnych rynkach w większej części będą inwestowane w rozwój jednostek administracyjnych, w których zostały pozyskane.

Analogiczne rozwiązania występują już na polskim rynku kapitałowym, jednakże ich znaczący jest realizowany przez podmiot zagraniczny. Założone w 1997 r. TFP NESTOR S.A. jest powiązane z tworzeniem w Polsce przemysłu funduszy powierniczych, a jego główny inicjator, adwokat Leszek Baginski, będący jednocześnie prezesem Zarządu, jest współautorem takich struktur jak TFP Pioneer S.A. i TFP Fidelia S.A.

Rozpoczęcie funkcjonowania pracowniczego funduszu emerytalnego w kwidzińskich zakładach pracy planowane jest na początek kwietnia przyszłego roku.

ART. SZKOLNE
TANIE
ZESZYTY
♦ tornistry
♦ plecaki
♦ spiwoy

SZKOŁA JĘZYKA ANGIELSKIEGO
WZNAWIA
KURSY JĘZYKOWE NA WSZYSTKICH POZIOMACACH
TŁUMACZENIA PRZYSIĘGŁE
KWIDZYN, UL. CHOPINA 27/2
TEL. (055) 279 72 60

HURT - DETAL
HERMES S.C.
Elbląg, ul. Traugutta 48
tel. (055) 234 04 58

Redakcja Kuriera Kwidzińskiego
82-500 Kwidzynie, ul. Braterstwa Narodów 46
tel. (055) 279-30-59
przyjmuje reklamy i ogłoszenia do dzienników
RZECZPOSPOLITA ŻYCIE

Łubiński Zegarki
NAJWIĘKSZY WYBÓR
Kwidzynie, ul. Braterstwa Narodów 53,
Tel. 055 279-56-56

Hiszpańska glazura i terakota
IMPORTER hurt - detal raty
Kwidzynie, ul. 11 listopada 22, tel./fax 055 279 62 39, 279 39 55 we. 26.

Sklep EFEKT
Kwidzynie, ul. Targowa 10, tel. 055 279-33-52
RADIA SAMOCHODOWE
KAMERY WIDEO
MAGNETOWIDY
TELEWIZORY
WIEŻE
Autoryzowany przedstawiciel "SONY"

Autoryzowany Zakład "AUTO SYSTEM" oferuje:
AUTOALARMY
IMMOBILISERY
BŁOKADY SKRZYŃ BIEGÓW
BŁOKADY ANTYPORWANIOWE
CENTRALNE ZAMKI
ELEKTRYCZNE SZYBY
ZNAKOWANIE POJAZDÓW
MONTAŻ RADIOODWARZACZY, CD,
ZESTAWÓW GŁOŚNOMÓWIĄCYCH
AUTOALARMY do samochodów ciężarowych (ZAW)
RABATY, ATESTY,
GWARANCJA - do 36 miesięcy
Kwidzynie - Marsa, ul. Włgda 39 A
tel. (055) 279-72-82, 0 603 684 011.
Zapraszamy: pn-pt od 15.30 do 20.00

HURTOWNIA BHP w Kwidzynie
odzież robocza i ochronna
buty robocze i ochronne
rękawiczki w różnym asortymencie
kaski i ochrona słuchu
znaki inform., instrukcje bhp i p.poż.
Zapraszamy w godzinach: 8.00-16.00
TEXTOR - KAJA ul. Toruńska 34,
tel. (055) 279 42 49, tel./fax 279 24 40

„G&C”
NIERUCHOMOŚCI
HANDEL-ZAMIANA-OBROT
POŚREDNICTWO PRZY ZAWIERANIU UMÓW KREDYTOWYCH NA ZAKUP NIERUCHOMOŚCI
82-500 Kwidzynie, ul. Chopina 21
tel./fax (055) 279-40-32, 279-49-65

Przedsiębiorstwo Prywatne
Ełżbieta Kępcowska
82-500 Kwidzynie, ul. Owca 37
tel. (055) 279-48-48, tel. kom. 0602 733 387
USŁUGI TRANSPORTOWO-SPRZĘTOWE
ROBOTY ZIEMNE
samochodami ciężarowymi marki Kamaz (wywrotki skrzyniowe z przyczepą, 20-tonowe) oraz FADROMA L-200
Przewoźny materiałów sypkich: żwiru, węgla, piasku, zboża i innych

SPRAWNI I NIEPEŁNOSPRAWNI POŻEGNAJĄ LATO

Wielki festyn POKONAĆ BARIERY

Pokonać bariery to hasło, pod którym od 10 do 12 września odbywać się będzie w Kwidzynie wielka integracyjna impreza, mająca zbliżyć do siebie niepełnosprawnych i pełnosprawnych mieszkańców miasta. Impreza połączona z festynem kończącym tegoroczne nieżybty udane pod względem pogody lato odbędzie się pod patronatem Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Patronat telewizyjny objęła Telewizja Kablowa Kwidzyn, a prasowy „Kurier Kwidziński”.

Festyn ma zwrócić uwagę na problemy, z jakimi borykają się niepełnosprawni, ale także poprzez dobrą zabawę udowodnić, że niepełnosprawni są takimi samymi ludźmi jak sprawni. Mają takie same marzenia, potrzeby i zainteresowania. Jedynie czym się różnią to nieco inny sposób dochodzenia do spełnienia własnych marzeń. Impreza POKONAĆ BARIERY odbywa się pod hasłem "Szansa na aktywność i samorealizację dla osób niepełnosprawnych".

Szczegóły programu

5-12 września
Wystawa fotograficzna „Świat bez barier” w holu teatru. Zaprezentowane zostaną zdjęcia niepełnosprawnych pod różniokami, którzy przemierzali świat udowadniając, że wózek inwalidzki nie musi być przeszkodą.

11 września o godz. 17.30 Telewizja Kablowa Kwidzyn wyemituje film „Jak radzić sobie z niepełnosprawnością”.

10 września w godzinach 17.00-20.00 w BILA CLUB przy ul. Wschodniej rozegrany zostanie Turniej Bilardu Stołowego o Puchar Burmistrza Kwidzyna.

11 września o godz. 9.00 w Urzędzie Miasta niepełnosprawni spotkają się z burmistrzem Kwidzyna oraz Zarządem Miasta. O godz. 9.30 niepełnosprawni przejadą ulicami do teatru, gdzie będą zwiedzać wystawę „Świat bez barier”. Z udziałem przedstawicieli Ośrodka Szkolenia Pourazowego i Wolontariatu z Ciechochinka oraz Fundacji Aktywnej Rehabilitacji z Warszawy odbędzie się dyskusja o szansach i ograniczeniach w samorealizacji osób niepełnosprawnych. W teatrze wystąpią niepełnosprawni z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Kwidzynie.

Zaprezentuje się także Zbigniew Ebtowski, który z zamiłowaniem jest ornitologiem. Z. Ebtowski jest niewidomy, a jego pasja to nagrywanie głosów ptaków, których ma już kilka tysięcy.

W godzinach 18.00-18.30 Telewizja Kablowa Kwidzyn wyemituje specjalne wydanie programu WPUNKT.

Pożegnanie lata

12 września, w sobotę, na stadionie miejskim od godz. 16.00 do godz. 24.00 odbędzie się wielki festyn integracyjny. Wystąpią kwidzińskie zespoły Combo Juniors Band, Powiśle, Progress, Nemesis, Rosemary, Alergia, Enola Gay oraz grający na instrumentach elektronicznych Marek Szulien. Gościem specjalnym będzie zespół KOB-RANOCKA, którego koncert rozpocznie się o godz. 21.00. Poza tym program festynu przewiduje integracyjne zawody wędzarskie, gry i zabawy dla dzieci, konkursy „Kuriera Kwidzińskiego”, pokazy w wykonaniu osób niepełnosprawnych - hipoterapia, jazda konna, koszykówka, tenis ziemny, pokonywanie barier architektonicznych. Na stadionie będzie urucho-miony punkt informacyjny dla osób niepełnosprawnych. Nie zabraknie także stoisk handlowych.

Organizatorami festynu są: Fundacja Misericordia, „Kurier Kwidziński”, Dom Pomocy Społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Stowarzyszenie Sportowe Olimpiady Specjalne, Kwidzińskie Centrum Kultury, Kwidzińskie Centrum Sportu i Rekreacji, Polskie Związki Wędzarskie, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Kwidzynie, Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Kwidzynie.

Na festynie spodziewanych jest około 300 niepełnosprawnych osób. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczył na organizację 16 tys. zł, natomiast Fundacja Misericordia - 2 tys. zł. POKONAĆ BARIERY to pierwsza tego typu impreza w Kwidzynie i miejmy nadzieję, że nie ostatnia.

J.K.

Pożegnaj lato „Kurierem Kwidzińskim”

Zapraszamy wszystkich mieszkańców Kwidzyna do wzięcia udziału w konkursach przygotowanych przez redakcję „Kuriera Kwidzińskiego” z okazji festynu „Pożegnania lata” w sobotę 12 września.

Zapraszamy do udziału w konkursie na największe koszenie obzarucha. Przeprowadzony zostanie konkurs wiedzy o „Kurierze Kwidzińskim”.

Atrakcją tego wieczoru będą wybory właścicieli najbardziej grabniejszych nóg w Kwidzynie. Zapisy podczas trwania festynu.

Na zwycięzców i uczestników wszystkich konkursów czekają atrakcyjne nagrody.

SZANSE NA AKTYWNOŚĆ I SAMOREALIZACJĘ DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Patronat prasowy:
„KURIER Kwidziński”

KWIDZYN 2-12.09.1998 R.

Festyn Pożegnania Lata z udziałem Osób Niepełnosprawnych

PROGRAM
2, 4, 7, 11 WRZEŚNIA
17.30 Telewizja Kablowa Kwidzyn - filmy „Jak radzić sobie z niepełnosprawnością”
6-12 WRZEŚNIA
Wystawa fotograficzna „Świat bez barier” - hol teatru miejskiego
10 WRZEŚNIA (czwartek)
17.00 - 20.00 Integracyjny Turniej Bilardu Stołowego o Puchar Burmistrza Miasta Leszka Czarnocha z Klubu Bilarduwcy BILA CLUB, ul. Wschodnia 5
11 WRZEŚNIA (piątek)
9.00 Urząd Miasta - spotkanie niepełnosprawnych z burmistrzem i Zarządem Miasta
9.30 Wystąpi przedsiłkani miasta do teatru miejskiego
10.00 - 14.00 teatr miejski
• swiadczenie wystawy „Świat bez barier”
• dyskusja panelowa o szansach i ograniczeniach w samorealizacji osób niepełnosprawnych z udziałem przedstawicieli Ośrodka Szkolenia Pourazowego i Wolontariatu z Ciechochinka oraz Fundacji Aktywnej Rehabilitacji z Warszawy
• występy osób niepełnosprawnych z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Kwidzynie
• „Moja pasja - ornitologia” - Zbigniew Ebtowski
18.00 - 18.30 Na żywo wydanie specjalne programu WPUNKT Telewizji Kablowej Kwidzyn

12 WRZEŚNIA (sobota)
16.00 - 24.00 „POŻEGNANIE LATA” - FESTYN INTEGRACYJNY NA STADIONIE MIEJSKIM

• zespoły z Kwidzyna: Combo Juniors Band, Powiśle, Progress, Nemesis, Rosemary, Alergia, Enola Gay
• konkursy: „Kuriera Kwidzińskiego”
• integracyjne zawody wędzarskie
• gry i zabawy dla dzieci
• pokazy w wykonaniu osób niepełnosprawnych: hipoterapia i technika jazdy konnej, koszykówka, tenis ziemny, pokonywanie barier architektonicznych
• punkt informacyjny dla osób niepełnosprawnych
• stoiska handlowe

21.30 Głos specjalny - zespół „Kobranocka”
Goście wyjątkowi: Ośrodek Szkolenia Pourazowego i Wolontariatu z Ciechochinka, Fundacja Aktywnej Rehabilitacji z Warszawy

Patronat prasowy: „Kurier Kwidziński”, Dom Pomocy Społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Stowarzyszenie Sportowe Olimpiady Specjalne, Kwidzińskie Centrum Kultury, Kwidzińskie Centrum Sportu i Rekreacji, Polskie Związki Wędzarskie, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Kwidzynie, Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Kwidzynie.

Zapraszamy - wstęp wolny
Bądźcie z nami!

R E K L A M A

PROMOCJA OBUWIA DAMSKIEGO I SPORTOWEGO FIRMA „IZA”
Kwidzyn, ul. 15 Sierpnia 11/1 ul. Krańcowa 2A

CENY JUŻ OD 22 ZŁ

CENY HURTOWE, IMPORTERÓW I PRODUCENTÓW

Udzielamy rocznej gwarancji na obuwie prod. krajowej.

OBUWIE PIERWSZEGO GATUNKU NA GWARANCJI

82-500 Kwidzyn, ul. Kamienna 11B PHU **inwa**
tel./fax: (055) 279-40-84

OKNA SZUKASZ? CZEMU DO NAS NIE ZAPUKASZ?

PRODUCENT OKIEN, DRZWI I WITRYN PCV

PROFIL: ROPLASTO, PANORAMA.

OKUCIA ROTO

5 lat gwarancji FACHOWY MONTAŻ RATY

PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE „BUDO-OPAL” sp. z o.o.

Kwidzyn, ul. Łąkowa 44, tel. 279-32-33 (teren starej gazowni i skłupu złomu)

OFERUJEMY:

NAWOZY
 węgiel
 miat
 koks
 podpałka

MATERIAŁY BUDOWLANE
 wapno
 cement
 papa

SPRZEDAŻ RATALNA CZYNNY CODZIENNIE W GODZ. 7.00 - 17.00

BURMISTRZ MIASTA KWIDZYNA informuje

o możliwości uzyskania dofinansowania z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska.

Istnieje możliwość uzyskania dofinansowania w 1999 r. na:

- likwidację pieców i kotłowni węglowych lub ich zamianę na bardziej przyjazne środowisku (opalone gazem, olejem lub elektryczne),
- budowę zbiornika bezodpływowego (szamba) lub wykonanie przyłącza do kanalizacji sanitarnej.

O dofinansowanie mogą występować osoby prawne oraz osoby fizyczne. Wnioski można pobierać w Urzędzie Miejskim w Kwidzynie, pokój nr 51.

Termin składania wniosków upływa 30.10.1998 r.

Dodatkowe informacje można uzyskać w Urzędzie Miejskim w Kwidzynie, ul. Warszawska 19, pokój 51, tel. 279 42 31 wew. 345.

NIE PŁAĆ WIĘCEJ NIŻ TRZEBA!

WĘGIEL z kopalni „PIAST”

ZAPRASZA DEPOZYTOWY SKŁAD KOPALNI "PIAST" w Sadlinkach

Zapewniamy transport i załadunek. TEL. (055) 275-75-61

PPHU „ZATORZE” ZAPRASZA DO DEPOZYTOWEGO PUNKTU SPRZEDAŻY

WĘGLA KOPALNI „PIAST”

OFERUJEMY NAJNIŻSZE CENY WĘGLA I KOKSU

ZAPEWNIAMY BEZPŁATNY TRANSPORT NA TERENIE KWIDZYNA

KWIDZYN, UL. MOSTOWA 2 tel. 279-79-96

SKŁAD OPALU CZYNNY W GODZ. 8.00-16.00

KISIELICE

ŻYCIORYS PRACĄ PISANY

Bardzo smutne dzieciństwo miałam - wspomina ze wzruszeniem pani Lucja Ciesielska z Kisielic. Miałam zaledwie 7 lat, gdy wybuchła wojna. Ojciec poszedł na wojnę, ona zaś z matką, bratem, siostrą i babcią zostali w Zawskiej Woli niedaleko Kisielic. A zanosiło się tak wspaniale. We wrześniu 1939 r. mieli się właśnie wyprowadzić do Bydgoszczy.

Pani Lucja Ciesielska

Ojciec, artysta-malarz, pochodził z tego miasta i tam widział przyszłość dla swojej rodziny. Wojna zniweczyła życiowe plany. Siedmiolletnia Lucja zaczęła uczyć się w niemieckiej szkole podstawowej. Do dziś pamięta, jak została zabrała przez nauczyciela za to, że zamieniła z koleżanką w ubikacji kilka słów po polsku. Miało tego, musiało jeszcze w domu napisać 100 razy, że już nigdy nie będzie rozmawiać w swoim języku. W domu, po cichutku wypełniała to zadanie. Jednak matka nie pozwoliła jej dokończyć, gdy zorientowała się, że dziecko zostało dotknięte pobite w szkole. Po wojnie pani Lucja chciała uczyć się w szkole gastronomicznej w Grudziądzu. Niestety, uznano, że ma „nieślaciwe” pochodzenie i nie została przyjęta. Z tych samych powodów jej starsza siostra została wydalona ze szkoły przedszkolank. Na szczęście bez przeszkód mogła rozpocząć naukę w dwuletniej państwowej średniej szkole rolniczej w Kisielicach. Skończyła ją z wynikiem bardzo dobrym. Później kontynuowała kształcenie rolnicze w szkole niedaleko Olszyny. Jednak tak naprawdę w ogóle nie interesowała ją rolnictwo. Od najmłodszych lat marzyła, aby zostać krawcową. W dzieciństwie podpatrywała, jak mama szyla w domu. Sama też trochę próbowała. Szło jej całkiem nieźle. Później krótko pracowała w Gdańsku i szła dla znajomych. Gdy jednak otrzymała informację, że w Kisielicach powstawała filia prubackiej Robot-

niczej Spółdzielni Pracy Krawiecko-Bielidziarskiej „Niespodzianka”, natychmiast wróciła do Zawskiej Woli. Pierwszego lutego 1952 r. zaczęła pracować w wymiarowym zawodzie. Talent sprawił, że szybko awansowała. Została kierownikiem zakładu i kierowała 11-osobowym zespołem. Wśród zatrudnionych był też przyszły mąż - krawiec Kajetan Ciesielski. Lucja byskawicznie zdobywała kwalifikacje krawieckie. Już w 1954 r. znakomicie zdała pierwszy zawodowy egzamin, uzyskując legitymację czeladniczą, wydana przez Izbę Rzemieślniczą w Olszynie. Rok później ukończyła egzamin mistrzowski. Wzięwzięw mało kto mógł poszczycić się takim tytułem. W 1956 r. wyszła za mąż. Społeczniowska dusza i ogromna pracowitość nie pozwoliły jej ograniczyć się tylko do pracy zawodowej i w domu. W sezonach jesienno-zimowych uczyła szyci kobiety wiejskie zrzeszone w kółach gospodyń wiejskich. Kursy organizował ówczesny Kowiatowy Związek Samopomoc Chłopska w Iławie. W latach 1957-1975 nauczyciela zawodu ponad 200 kobiet z Kisielic, Gornia, Klim, Biskupca i Piotrowic. Chłonna wiedzy i nowych umiejętności w roku 1966 ukończyła kurs II stopnia instruktorów krawiectwa w Olszynie, organizowany przez WZGS „Sch”. W następnym roku postanowiła ukończyć kurs przetworstwa owoców i wariety w Zakładzie Doskonalenia Rzemiosła w Olszynie. Pani

pierw w Iławie, a potem zarządu Cechu w Kwidzynie. W latach 80. była członkiem komisji egzaminacyjnej przy Izbie Rzemieślniczej w Gdańsku. Przez szereg kadencji była też radną w Kisielicach i członkiem rady nadzorczej „GS Sch”. Przez cały czas nauki dzieci w szkołach podstawowej i średniej uczestniczyła w pracach komitetu rodzicielskiego. Z racji piastowania licznych funkcji miała pani Lucja niezliczone wyjazdy, liczne spotkania i wiele kuszących propozycji. **Jednak kobieta musi być zawsze kobietą** - mówi pani Lucja. Nigdy nie zapomniała o domu, o mężu i dzieciach. Zawsze zresztą była i jest wzorową żoną i matką. Dziś jest też babcią uroczych dziewczynek - rocznej Joasi, sześciolatniej Ani i jedenastoletniej Magdy. Państwo Ciesielscy są dumni z syna Andrzeja i córki Jolii. **Obaj ukończyli wyższe uczelnie i tworzą udane rodziny. I nigdy nie zapominają o rodzicach. Zawsze dzielą się z nami wszelkimi radościami i radzą się w kłopotliwych sytuacjach** - podkreśla pani Lucja. Środowisko zawodowe doceniło pracę naszej bohaterki. Iżba Rzemieślnicza w Gdańsku uhonorowała ją Złotą Odznaką Mistrza - za szkolenie uczniów w zawodzie. Poza tym wyróżniana była odznakami: Za Zasługi dla Rzemiosła, Za Szkolenie w Rzemiosle - dwukrotnie, Za Zasługi dla Województwa Elbląskiego, Medalem XXX-lecia Cechu - za zasługi w rozwoju rzemiosła ziemikwidzińskiej. Obecnie pani Lucja przyznaje się do aktywnej działalności w związanym z zawodem w zawodzie. Poza tym wyróżniana była odznakami: Za Zasługi dla Rzemiosła, Za Szkolenie w Rzemiosle - dwukrotnie, Za Zasługi dla Województwa Elbląskiego, Medalem XXX-lecia Cechu - za zasługi w rozwoju rzemiosła ziemikwidzińskiej. Obecnie pani Lucja przyznaje się do aktywnej działalności w związanym z zawodem w zawodzie. Poza tym wyróżniana była odznakami: Za Zasługi dla Rzemiosła, Za Szkolenie w Rzemiosle - dwukrotnie, Za Zasługi dla Województwa Elbląskiego, Medalem XXX-lecia Cechu - za zasługi w rozwoju rzemiosła ziemikwidzińskiej. (G)

KISIELICE

TAAKA RYBA

Nie lada zdobycz trafiła się prezesowi kisielickiego koła Polskiego Związku Wędkarskiego. Na jeziorze Rakowym złowił lina ważącego 3,20 kg, o długości 63 cm. Wtajemniczeni twierdzą, iż to wyjątkowy okaz.

Lech Bronikowski złowil lina ważącego 3,2 kg.

Lech Bronikowski, gdyż o nim tu mowa, przeszedł szósty rok. Gdy przyjmował funkcję, około liczyło niewiele ponad 60 członków, dziś są w nim 152 osoby. To, że organizacja rozwija się dynamicznie, jest dużą zasługą właśnie prezesa i kilku jego wiernych pomocników. W opinii pana Lecha

szczególne zasługi dla wędkarstwa gminnego ma Henryk Blinkiewicz, nauczyciel, od szeregu lat skarbnik. Młóstwo czasu, oczywiście bezinteresownie, poświęca organizacji. Mało tego - ze swego domu uczynił biuro, bo gdzieby wędkarze mogli wykupić czy przedłużyć karty wędkarskie, bądź zasięgnąć informacji? Dobrze, że pan Henryk ma wyrozumiałą żonę, bo która by znosiła tak ciepłiwie nieustannie wizyty interesantów w domu? Członków przybywa, lecz i ryb wjeziarach dostatek. Zresztą już przez kilka lat Zarząd pilnował, by wody były systematycznie zarybiane. Druk-

rotnie w ciągu roku około 700 kg narybku karpia, lina, szupczaka i karsia trafia do jezior Kisielickiego i Rakowego. Oba są bowiem dzierżawione przez Zarząd Okręgu PZW w Elblągu. Do niedawna ogromnym problemem było klusownictwo. Dziś jest o wiele lepiej, choć całkowicie nie zostało wykorzecone. Związek w walce z klusownictwem znalazł gorących sprzymierzeńców. Należy do nich między innymi komendant komisariatu policji w Kisielicach Paweł Jabłoński. Bezreszty oddany jest też komendant społecznej strażnicy rybackiej Kazimierz Barański. Liczne trole, wielokrotna likwidacja zastawionych sieci dość skutecznie przestraszyły klusowników. Tropienie tych wandali wiele zdrowia kosztowało prezesa Bronikowskiego. Odcisnęło też piętno na jego sercu, ciężko bowiem zachorował. Chyba cudem udało mu się przeżyć skomplikowaną operację. Dziś związek wędkarski jest oczkiem w głowie pana Lecha. Każda rozmowa z nim musi otrzeć się o sprawy ryb. Bez nich, podobnie jak bez wody, nie bardzo mógłby żyć.

Najaktywniejsi członkowie koła starają się tworzyć optymalne warunki do wędkowania. Regulują stan wód, pilnują jej czystości, nie dopuszczają do zaduchy. Organizują też często zawody wędkarskie, oczywiście z porządnymi nagrodami. **Bardzo dobrze układa nam się współpraca z Zarządem Okręgu PZW w Elblągu** - mówi prezes. **Dzięki temu mamy dużo ryb w jeziorach. Mamy już zapewnienie, że wiosną przyszedł roku nastąpi kolejne zarybienie. Ko uciesze tych, którzy wolny czas spędzają z wędką nad wodą.** (G)

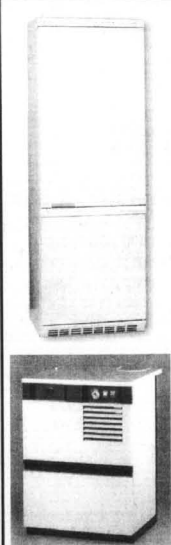
R E K L A M A

odzież i galanteria ze skóry

kwidzyn, ul targowa 11a, tel.279 72 65

R E K L A M A

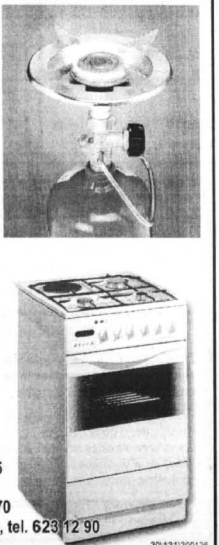

HURT PO CENACH FABRYCZNYCH I DETAL URZĄDZEŃ GAZOWYCH I TURYSTYCZNYCH

- możliwość dowozu
- SPRZEDAŻ NA RATY:**
- kuchnie gazowe
- kotły gazowe c.o.
- gazowe ogrzewacze wody
- gazowe ogrzewacze pomieszczeń (propan butan i gaz ziemny)
- butle gazowe 0,5 kg do 11 kg
- słoneczka, lampki, kuchenki turystyczne
- rury kominowe kwasoodporne
- AGD
- grille i węgiel drzewny
- ZAPRASZAMY

Usługi Zakład Dystrybucji i Gazyfikacji Bezprzewodowej

Hurtownia: Gdańsk, Trakt św. Wojciecha 223/225 tel./fax 309 02 29, tel. 306 64 43
Sklep: Gdańsk, ul. Kartuska 214, tel./fax 303 42 70
Sklep: Gdynia, ul. Chylońska 112 (przy gazowni), tel. 623 12 90

ESCORT CLASSIC

Nie przepag okazji! Teraz Escort 1.3 i 1.6 w nowej atrakcyjnej cenie. Przednie światła halogenowe, obrotomierz lusterka w kolorze nadwozia gratis.

- Liczba samochodów objętych promocją ograniczona.
- Czas trwania promocji do 31 października 1998 r.

„WEGNER” AUTORYZOWANY DEALER 82-300 Elbląg, ul. Druska 30 tel./fax 233 70 12

TERAZ FORDA KUP W ELBLĄGU!

13 września z Polonią Pasiek o godz. 10.30 grac będą juniorzy

starsi, a o godz. 12.30 - juniorzy młodszy. Kolejne mecze zaplanowano na 27 września - z Polonią Prabuty, 11 października z Olimpią Sztum, 25 października z Walszą Pleńiszno. Ostatni jesienny mecz rozegrany zostanie 31 października z Mlexerem Elbląg. Wszystkie spotkania juniorów starszych rozpoczyna się o godz. 10.30, a juniorów młodszych o 12.30.

REKLAMA

OKNA DRZWI ALUMINIUM PCV

- ♦ ŚCIANKI, WITRYNY
- ♦ FASADY
- ♦ MOSKITERY i inne automatyka otwierania samoczynna wentylacja

PRODUCENT **ARBUD**

sp. z o.o. Elbląg, ul. Królewicka 95A tel./fax (055) 234-63-95

osuszanie budynków metodą iniekcji krystalicznej oraz folie antywłamaniowe na szyby

Szczęśliwa

7

Siedem wybranych firm wystarczy zadzwonić (055) 279 30 59

GARDEJA

Letni turniej

Jak już wcześniej informowaliśmy, w Gardcji przebywali na zgrupowaniach piłkarze Młodzieżowego Ośrodka Piłkarskiego Pomezania w Malborku.

Tym razem były to roczniki 83-84 oraz 86-88. Także w Kwidzynie gościli chłopcy z Gminnego Klubu Piłkarskiego Targówek w Warszawie. Jako że w samej Gardcji też nie brakuje zdolnych piłkarzy, padł pomysł zorganizowania turnieju. Zawodnicy grali w grupach wiekowych w systemie każdy z każdym, dwa razy po 10 minut. W grupie młodzieżowej pojedynki miały wyrównany charakter. Padły raptem tylko cztery bramki. Ostatecznie zwyciężył GKP Targówek I, przed MOP Malbork oraz Targówek II. W grupie drugiej mecze obfitowały w bramki. Najwięcej bramek oraz komplet zwycięstw odnotował Targówek I. Druga drużyna GKP zajęła drugie miejsce, a GKS Pogon Gardcja - trzecie. **JG**

CZARNE DOLNE Z WIZYTĄ W BIBLIOTECE

Ktoś kiedyś powiedział, że nie tak nie ćwiczy umysłu, jak czytanie. I miał rację. Dlatego należy czasami, a tym bardziej w dobie wszechwładnej telewizji, sięgnąć po książkę, aby dać naszemu umysłowi odrobinę gimnastyki. Gdy brakuje pod ręką ulubionego autora lub tytułu, warto wówczas złożyć wizytę w najbliższej bibliotece, tym bardziej, że jesienne wieczory zbliżają się bardzo szybkimi krokami.

Halina Król - pracownik biblioteki w Czarnym Dolnym

Taką właśnie wizytę złożyliśmy w bibliotece w Czarnym Dolnym. Już od czterech lat tym punktem bibliotecznym kieruje

Halina Król. Początkowo zastępowała Krytyne Ważną-Niebrzegowską. I tak z zastępstwa stała się pracownikiem stałym. Jak na większą bibliotekę liczba woluminów jest duża, ponad 11 tysięcy czytelników, głównie młodzieży. Kiedy pytamy o najstarszych czytelników, pani Halina wskazuje na Irenę i Jana Wielgoszów z Przesławka oraz

na Emilię Jagielską z Czarnego Dolnego. Za najważniejsze wydarzenie mające wpływ na funkcjonowanie biblioteki Halina Król uznała przejęcie części budynku, w którym mieści się biblioteka, przez szkołę w Czarnym Dolnym. Odeszły w zapomnienie chłody, bowiem jeszcze rok temu ten budynek (po byłym

TRUMIEJE JUŻ ROZPOCZĘLI

1 września już za nami. Również za sobą pierwszy dzwonek mają

Zeromskiego w Trumiejach. To drugi rok funkcjonowania placówki z

Klasa pierwsza z wychowawczynią Beą Tomaszewską

uczniowie Szkoły Podstawowej im. Stefana

GARDEJA, SADLINKI ODDAJ KREW

W Gardcji oraz w Sadlinkach będzie można oddać krew w specjalnym ambulansie.

Ambulans przyjedzie z Warszawy. Obsługiwać go będzie personel stacji krwiodawstwa z Kwidzyna. Do Gardcji ambulans dotrze 29 września, natomiast do Sadlinki 30 września. Krew będzie można oddawać od godziny 9.00.

Zastępca przewodniczącego Okręgowej Rady HDK w Elblągu Edmund Radomski zwraca się z gorącą prośbą i apelem do wszystkich, którzy chcieliby oddać krew, o udział w akcji.

Aby to uczynić, trzeba mieć ukończone 18 lat i przejść badania, które będą przeprowadzane na miejscu w ambulansie. W czasie akcji pobierania krwi będzie trwał festyn. Serdecznie zachęcamy do przyłączenia się do akcji i oddania krwi. Być może uratuje ona kogoś życie.

REKLAMA

Wielobarwny planszowy

Kalendarz Miejski

Wystarczy zadzwonić (069) 132 40 03

imieniem patrona, którego popieracie przywiedowało do Trumiej z Liceum Ogólnokształcącego w Kwidzynie. Tym razem szkolna brać powitała szkołę po gruntownym remoncie. Miło będzie zapoczątkować codzienną naukę w odnowionych salach.

Jak co roku, naukę inauguruwał uroczysty apel. Były okolicznościowe przemówienia i - najważniejsze - powitanie nowych uczniów trumiejskiej podstawówki. W klasie pierwszej

będzie pobierało naukę 25 uczniów, a oddział przedszkolny to 18 maluchów. Nowością będzie długo oczekiwany kurs języka niemieckiego, którego uczestnikami będą uczniowie klasy piątej. Rozpoczną również działalność Uczniowski Klub Sportowy JUNIOR, w ramach którego będą działały trzy sekcje. Tymczasem przed szkołą moc nowych zadań. Posiadanie patrona zobowiązuje, więc przed uczniami poznanie zycia i twórczości S. Zeromskiego, a w planach wycieczka w Góry Świętokrzyskie, do miejsc jego młodości. **FB**

REKLAMA

UWAGA!

- II LO w Kwidzynie, ogłasza nabór do Średniego Studium Ekonomicznego.
- Kandydaci do ww. Studium powinni legitymować się wykształceniem podstawowym lub zawodowym i mieć ukończone 17 lat.
- Nauka trwa 5 semestrów (2,5 roku) i kończy się uzyskaniem dyplomu oraz tytułu: technik-ekonomista.
- Blizszych informacji udziela sekretariat szkoły, ul. Słoneczna 2, tel. 279 35 74

KOTŁOWNIE WIEŠMANN

WODNE • PAROWE • OLEJOWO-GAZOWE - 17 - 2 500 kW

- Instalacje MIEDZIANE i z politylenem REHAU i ALPHACAN
- Ogrzewanie grzejnikowe, podłogowe i mieszane
- Przymiome oczyszczalnie ścieków
- Projektowanie i wykonawstwo, serwis (gwarancyjny i pogwarancyjny)

Electro - Cal - Nowoczesne Systemy Grzewcze
Tczew, ul. Gdańska 32, tel./fax (069) 31-66-70

Gorące podziękowania dyrekcji i pracownikom PHILIPSA oraz wszystkim ludziom dobrej woli, a w szczególności pani Ani Nizialek i pani Danusi Arbat, którzy udzieliли pomocy mojej rodzinie po pożarze. Serdecznie dziękuje rodzina Pietrzyków

KISIELICE SEZON PIŁKARSKI W PEŁNI

Drużyna piłkarska seniorów Olimpii Kisielice kontynuuje rozgrywki o mistrzostwo V ligi w sezonie 98/99. Na kisielickim stadionie rozegranych zostanie jeszcze 5 meczów.

5 września o godz. 16.30 Olimpia Kisielice zmierzy się z Unią Susz. 19 września o godz. 16.00 rozegra mecz z Pomezanią II Malbork. 10 października o godz. 15.00 rozpocznie się spotkanie Olimpii z Syreną Młynary. 24 października o 14.30 z LZS Nowa Wioska. Ostatni mecz w tym roku przewidziany jest na 7 listopada - o godz. 13.00 Olimpia gościć będzie na swoim terenie Gminę Lichnowy. **(G)**

OGŁOSZENIE

o przetargu na lokal mieszkalny

Zarząd Spółdzielni Inwalidów Przemysłu Papierniczego „Świt” w Prabutach ogłasza w dniu 30.09.1998 r. o godz. 10.00 nieograniczony przetarg na lokal mieszkalny przy ulicy Jagielskiej 24/9 o powierzchni 49,1 m² (składający się z 3 pokoi, kuchni i łazienki) stanowiący własność ww. Spółdzielni.

Przedmiotowy lokal umiejscowiony jest w bloku spółdzielczym.

Cena wywoławcza wynosi 45 000 zł.

Oferty należy składać w sekretariacie Spółdzielni „Świt” do dnia 28.09.1998 r.

Sprzedający zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu bez podania przyczyn.

BOGLASS

Kwidzyn, ul. Owcza 4, tel. 279-45-23

OKNA PCV WYŁAZY I OKNA DACHOWE PARAPETY ROLETY-ZEWNETRZNE

RATY MONTAŻ

PRZEGLĄDY REJESTRACYJNE 8.00 - 20.00

WYMIANA OLEJU GRATIS! USŁUGI ELEKTRODIAGNOSTYCZNE

"AUTO ELEKTRYK" Mieczysław Zbrowski Kwidzyn, ul. Hallera 28 a, tel. 055 279 41 23, 279 36 44

Tylko teraz dodatkowe **7%** rabatu

Wystarczy zadzwonić (055) 279 30 59

SUPER RATY

8% pierwszej wpłaty

ROWER GÓRSKI TORNADO, 12X56,00 zł

CHŁODZIARKA ZAMRAZARKA "ZANUSSI" 12X103,00 zł

WYŻWOROLKI TERMO WHEELS 12X17,00 zł

SPRZĘT AGD - ZELMER, PHILIPS, ROWENTA, JEFAN, WHIRPOOL, ELEKTROLUX
SPRZĘT SPORTOWY, TURYSTYCZNY, REKREACYJNY - ALPINSKI, YORK, PASKI, WILSON, SPALDING
RYŻWOROLKI - BAUER, TERRANO WHEELS, "ROCES"
ROWERY GÓRSKIE REKREACYJNE "TORNADO", "SCORPIO", "GIANT", "AUTHOR", "TREK"
RATY BEZ ŻYRANTÓW RATY BEZ ŻYRANTÓW

Zarząd Miejski w Kwidzynie ogłasza przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż niezabudowanej nr geodezyjny 3/7 i 4/16 o łącznej powierzchni użytkowej 254 m², położonej w Kwidzynie, przy ulicy Krótkiej.

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania miasta nieruchomości jest przeznaczona pod prowadzenie działalności gospodarczej w tym warsztaty, myjnie samochodowe, zespół garaży.

Przetarg odbędzie się w dniu 2 października 1998 r. w sali nr 6 Urzędu Miejskiego w Kwidzynie, o godz. 10.00. Cena wywoławcza wynosi 25 400 zł. Wadium w wysokości 5 000 zł należy wpłacić w kasie urzędu, pokój nr 30 - gotówką lub czekiem potwierdzonym w dniu 28 września 1998 r. do godz. 13.00.

Szczegółowych informacji udziela pracownicy tutejszego urzędu pokój nr 50, tel. 279 42 31 wew. 317.

MŁOSIŃKÓW KONI ZAPRASZAMY NA:

- NAUKĘ JAZDY KONNEJ
- PRZEJAZDKI WIERZCHEM
- BRYCZKI

Dankowo 13, tel. 279 44 92, 279 22 96

7 X NIŻSZE KOSZTY

7 X WIĘCEJ KLIENTÓW

Wystarczy zadzwonić (055) 279 30 59

Widok z inwalidzkiego wózka

Odcinek od skrzyżowania z ul. Chopina do ul. Grudziądzkiej uważa, że miasto oprócz kilku wyjątków nie jest zbyt przyjazne

Wiele instytucji, w tym sąd i prokuratura, jest niedostępnych dla osób niepełnosprawnych

nie należy do najlepszych. Trudniejszy jednak okazał się dojazd do stacji PKP. O ile przez ulicę można przejechać w miarę

Robert Kwiatkowski pokazuje, że również poczta jest dla niego niedostępna

swobodnie, to dojazd do schodów prowadzących na teren dworca jest nie do pokonania. Wjazd na dworzec PKP bez pomocy zycielnych osób jest niemożliwy. Robert Kwiatkowski

Miejski, do którego wjazd został przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Na parterze znajduje się telefon i można zadzwonić w określonej sprawie. W przyszłości planowana jest

winda dla niepełnosprawnych. Likwidacja barier architektonicznych to tylko jedna strona problemu. Znacznie trudniejszej, w upalny dzień. Niestety, właściciel sklepów niewiele robią, aby tę sytuację zmienić. W niektórych przypadkach w grę

Apteki, pogotowie ratunkowe i przychodnie są również usłane barierami

według Roberta Kwiatkowskiego, jest pokonanie barier psychologicznych. Wielu niepełnosprawnych nie wychodzi z domu, wstydząc się swojej ułomności. Niektórzy boją się, że w mieście mogą spotkać się z różnymi przykrościami oraz wspomnianymi barierami architektonicznymi.

Dla nas jazda ulicami, poza problemami w kierowaniu elektrycznym wózkiem inwalidzkim, nie była zbyt trudna. Okazało się jednak, że poza kilkoma wyjątkami, które są dziełem przypadku, osobie niepełnosprawnej bardzo trudno jest zrobić proste zakupy. Dostępne miejsca zakupów to koski.

Sklepy i przychodnie niedostępne

Do żadnego sklepu, z wyjątkiem nielicznych, nie można wjechać wózkiem inwalidzkim. Niektóre podjazdy wykonano chyba tylko po to, aby uspokoić własne sumienie. Przy okazałe wyglądającej ul. Piłsudskiego niepełnosprawna osoba na wózku inwalidzkim nie ma możliwości wjazdu do żadnego sklepu, nie mówiąc o wypiciu kawy czy orzeźwiającego napoju

wchodzą poważne wydatki związane z wykonaniem podjazdu czy schodów. Czasami jednak likwidacja barier wydaje się problemem łatwym do rozwiązania. Jest to zwykle próg dla wózka praktycznie nieprzejezdny.

Nie ma problemu z wjazdem

Wiele obiektów to zabytki, które zawsze były niedostępne dla osób niepełnosprawnych

do banku PKO BP czy Banku Gdańskiego. Nie można wjechać wózkiem inwalidzkim do budynku sądu i prokuratury oraz do Komendy Rejonowej Policji, mimo że jest to nowy obiekt. Projektant nie przewidział takiej możliwości.

To jednak nie koniec barier, gdyż kwidzyńskie apteki, przychodnie i pogotowie ratunkowe też są niedostępne dla wózków inwalidzkich. Również kościoły stanowią barierę. Jedynie zycielność osób, które spotkaliśmy podczas tej nietypowej przejażdżki, mogła pomóc w tego typu przypadkach. Świat na wózku inwalidzkim wydaje się mały i ciasny.

Niepełnosprawni i prawo budowlane

Zgodnie z prawem budowlanym wszystkie nowe obiekty powinny być tak budowane, aby uwzględnić potrzeby osób niepełnosprawnych. Jak twierdzą przedstawiciele Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, często eliminacja barier decyduje o

powodzeniu rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej niepełnosprawnych. Odstąpienie tego roku PFRON przejął od struktur Krajowego Urzędu Pracy zadania dotyczące dofinansowania likwidacji barier urbanistyczno-architektonicznych. Poza tym PFRON dofinansowało inwestycje związane z likwidacją barier. Jeżeli bariery likwidowane są ze środków Funduszu, to można mówić o kontroli ich wykorzystania, a co za tym idzie o sprawdzeniu, czy rzeczywiste bariery zostały wyeliminowane. Niestety, w Kwidzynie w większości uprząwny jest proceder budowania podjazdów lub zjazdów nie do pokonania dla osób niepełnosprawnych. Nie trzeba być niepełnosprawnym, aby o tym się przekonać. Matki, które próbują skorzystać z takich podjazdów pchając przed sobą wózek z dzieckiem, mogą się o tym przekonać na własnej skórze. Są to głównie stare podjazdy, wybudowane przed wieloletni. Prawdziwy tor przeszkód można zauważyć przy ul.

zycielności mieszkańców miasta w stosunku do niepełnosprawnych. Robert Kwiatkowski twierdzi, że nigdy nie spotkał go nic przykrego ze strony kwidzy-

Niektóre podjazdy wykonano w taki sposób, że nawet wózkiem dziecięcym trudno podjechać, a co dopiero wózkiem inwalidzkim

niaków, a często spotykał się z pomocą. Przekonał się więc o tym na własnej skórze. Jeden z podjazdów ze względu na padający deszcz i śliską nawierzchnię praktycznie był nie do pokonania. Jedną z przechodzących pań nie namyślając się od razu rozpoczęła pchanie wózka. Trochę krępujące było tłumaczenie, że to tylko przejażdżka ciekawskiego reportera. W czasie pokonywania podjazdu kilka osób proponowało pomoc, co bardzo dobrze świadczy o mieszkańcach Kwidzyna. Żeby tak jeszcze z równą przychylnością i zaangażowaniem likwidowano bariery architektoniczno-urbanistyczne. Jednak

wią przeszkodę, ale bariery psychologiczne. Problemem było też wyjście osoby niepełnosprawnej do domu. Przepisy Prawa Budowlanego aż do 1 stycznia 1995 r. nie mówiły nic o dostępności budynku dla osób niepełnosprawnych.

Dopiero od trzech lat przepisy obejmują problem dostępności niepełnosprawnych do budynków. Samorząd wyszedł z założenia, że dla niepełnosprawnych należy przygotować wszystkie podległe mu obiekty. Likwidacja barier na ulicach jest już odczuwalna, o czym przekonał się pokonując inwalidzkim miasto. Na likwidację barier rezerwowano w budżecie

Sukcesywnie bariery architektoniczne są usuwane - Urząd Miejski w Kwidzynie

mimo ogólnego złego wrażenia, będącego wynikiem wieloletnich zaniedbań w tej dziedzinie, od kilku lat niepełnosprawni obserwują pewien postęp. Przypominajmy przystosowanie dla osób niepełnosprawnych budynków użyteczności publicznej, takich jak teatr, kryta pływalnia, Urząd Miejski czy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Samorząd i bariery
Niewielokrotnie bariery urbanistyczno-architektoniczne stało się dla kwidzyńskiego samorządu na tyle ważne, że przy-

określone środki. Przedsięwzięcie to znalazło się w planie inwestycyjnym miasta do 2000 r. Plan ten objął przystosowanie dla osób niepełnosprawnych szkół, obiektów kultury i rekreacji. Przykładem są Przedszkole Integracyjne oraz przedszkole na osiedlu Piastowskim. Aby bariery urbanistyczno-architektoniczne oraz psychologiczne zniknęły bezpowrotnie, potrzebna jest współpraca wszystkich - samorządu, mieszkańców i niepełnosprawnych.

J.K.

Zarząd Miejski w Kwidzynie

ogłasza drugi przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż budynku położonego w Kwidzynie przy ulicy Chopina 26 (po Policji) na działce nr geod. 283/6 o powierzchni 676 m².

Przetarg odbędzie się w dniu 18 września 1998 r. w sali nr 6 Urzędu Miejskiego w Kwidzynie o godzinie 10.00.

Cena wywoławcza wynosi 500 000 zł.

Wadium w wysokości 100 000 zł należy wpłacić w kasie urzędu, pokój nr 30 - wyłącznie czekiem potwierdzonym w dniu 14 września 1998 r. do godziny 13.00.

Szczegółowych informacji udzielają pracownicy tut. urzędu pokój nr 50, tel. 279 42 31 wew. 317.

GROL KWIDZYN Sp. z o.o.
82-500 Kwidzyn, Górki koło Kwidzyna
tel./fax (055) 279-89-61

Przedstawiciel Handlowy:

- AREAL SYSTEM - kraty trawnikowe, areal system
- BALEX METAL - blachodachówki i blachy trapezowe, BALEXMETAL
- ONDULINE SA - pokrycia dachowe, Onduline
- ŚWIECIE SACKS - worki papierowe
- SEEGER ŁEBIENIEC - dachówki betonowe, SEEGER ŁEBIENIEC
- BRAAS POLSKA - dachówki betonowe, BRAAS POLSKA
- DORKEN - folie dachowe, DORKEN
- URZĘDOWSKI - okna, URZĘDOWSKI
- ISOBAU - systemy docieplania budynków, ISOBAU
- CEGIELNIE OLSZTYŃSKIE S.A. - cegły, Cegielnia
- MARLEY - systemy rynnowe, MARLEY
- HUNTER - systemy rynnowe, HUNTER
- HILGIER - cegły i okładziny klinikowe, HILGIER
- RAWAG - stolarka aluminiowa, RAWAG

ZAPRASZAMY!

PHILIPS CONSUMER ELECTRONICS INDUSTRIES POLAND

poszukuje osoby na stanowisko **SEKRETARKI**

Osoba na tym stanowisku odpowiedzialna będzie za prowadzenie sekretariatu, organizację pracy szefa oraz opiekę nad gośćmi.

Nasze oczekiwania:

- wykształcenie minimum średnie,
- bardzo dobra znajomość języka angielskiego,
- dyspozycyjność,
- komunikatywność,
- mile widziane doświadczenie w prowadzeniu sekretariatu.

Oferujemy:

- interesującą pracę,
- możliwość rozwoju osobistego i zawodowego,
- atrakcyjne wynagrodzenie.

Osoby zainteresowane prosimy o kontakt telefoniczny lub nadesłanie listu motywacyjnego i życiorysu (najlepiej w j. angielskim) pod zamieszczonym poniżej adresem:

PCE IP
Dział Kadr
ul. Lotnicza 2, 82-500 Kwidzyn
tel. (055) 279 42 61 wew. 545
fax (055) 279 45 92

Sprzedaj Art. Przemysłowych

Hurt-Detal
82-500 Kwidzyn
ul. Ogrodowa 14, tel. (055) 279 33 89 wew. 8

I OKUCIA BUDOWLANE

- zamki wpuszczane - nakładane,
- klamki malowane - mosiężne - klamki okienne,
- klódky patentowe - atestowane,
- wkładki patentowe.

II ODZIEŻ ROBOCZA

- rękawice drelchowe - wzmocnione,
- trzewiki robocze olejoodporne,
- gumacze, gumoflice,
- fartuchy płócienne, dederon,
- kurtki przeciwdeszczowe,
- ubrania drelchowe,
- ubrania typu „szwedki”,
- ubrania ocieplane,
- kurtki ocieplane,
- koszule flanelowe,
- czapki kielichowe.

Sklep czynny od 8.00 do 16.00
sobota od 10.00 do 13.00

MAM POTRZEBĘ EKSPERYMENTOWANIA - ROZMOWA Z RENATĄ PRZEMYK

Podczas festynu zorganizowanego przez International Paper Kwidzyn S.A. odbył się koncert Renaty Przymyk. Po występie artystka udzieliła nam wywiadu, do przeczytania którego zapraszamy.

„Kurier Kwidzyński”: Jakże są Twoje wrażenia po spotkaniu z kwidzyńską publicznością? **Renata Przymyk:** Było bardzo sympatycznie. Co prawda deszcz trochę studził zapały, ale sądzę jednak, że mimo wszystko dobrze się bawiliśmy.

KK: Kiedy odkryłaś swoje zamiłowanie do muzyki i zaczęłaś śpiewać profesjonalnie?

R.P.: Zamiłowanie do muzyki miałam odkad pamiętam. Zawsze byłam dzieckiem, które wszędzie chodziło i śpiewało. Nigdy jednak nie traktowałam tego poważnie. Po prostu bawiło mnie to i bardzo lubiłam to robić. Wykorzystywałam każdą okazję, żeby śpiewać. Nie ważne czy samotnie, czy przed najmniejszą nawet publicznością. Któregoś razu stwierdziłam, że mogłabym wystartować w jakimś konkursie i po prostu się sprawdzić, a przy okazji przeżyć przygodę. I tak właśnie się zaczęło. Okazało się, że jest nawet spora grupa ludzi, która chce mnie słuchać. Nabrałam pewnością siebie i zajęłam się muzyką na poważnie.

KK: W jednym z artykułów na Twój temat stwierdzono, że na scenie sprawiasz wrażenie samotnej feministki o

silnym pragnieniu dominacji. Czy jesteś taka w rzeczywistości, czy też jest to tylko sceniczna kreacja?

R.P.: Myślę, że jest to tylko jeden ze sposobów odczytywania mnie. Postać, którą jestem na scenie, jest podporządkowana moim pragnieniom. Nie oznacza to jednak, że na scenie nie jestem sobą. Te cechy mimo wszystko tkwią we mnie. Jak każda kobieta mam w sobie wiele cech, w tym również skrajnych i to widać na

scenie. Jest to również widoczne w piosenkach, które też są różne i dają bardzo wielkie możliwości. W niektórych może rzeczywiście jest nuta feminizmu. Jest to jednak feminizm, który sprowadza się do tęsknoty za dobrym, czujemy, a przy tym inteligentnym mężczyzną. Myślę, że nie jest to specjalne wykroczenie marzyć o takim ideale. Sądzę, że każda z nas marzy o kimś takim i rzeczywiście czeka na tego fantastycznego pod każdym względem mężczyznę. Nie nazywałabym tego od razu feminizmem i to takim mocnym. Jest bardzo wiele piosenek, w których przebijają liryzm, delikatność i tęsknota. Są też piosenki bardzo rozchukane. Ale tak naprawdę sprowadza się to do tego, że kobiety są bardzo różne. Chyba każda z nas odkrywa w sobie te skrajne cechy. Kobieta ma takie momenty, kiedy jest bardzo wyciszona i oczekuje kłótni i czułości oraz takie, kiedy jest rozchukana i chce przegad.

KK: Dlaczego wybrałaś akurat taki rodzaj muzyki jakiego słuchamy na Twoich płytach? **R.P.:** Nie było to w żaden sposób wykalibrowane. Po prostu ciągnęło mnie do różnych rzeczy i po prostu

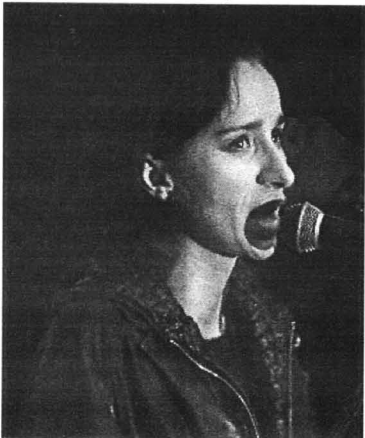
jęność. Jest to moja pasją i chyba nie byłabym w stanie wytrwać przy jednym, konkretnym gatunku, nie próbując niczego innego. Od początku mieszałam, więc nigdy nie dojdę do jakiegoś jednego określonego gatunku. Na pewno będę mieszała na wszystkie różne sposoby. Mam nadzieję, że jeszcze nie raz czynisz zaskoczę.

KK: Teksty Twoich piosenek zaskakują oryginalnością. Czy jesteś ich autorką?

R.P.: Nie, niemal od początku teksty pisze Anka Sarniecka, która jest również moją menadżerką. Pierwszą płytę napisał Sławek Wojski, a wszystkie następne Anka. Dopóki ona się zgodzi, będę chciała, aby nadal była autorką tekstów. Myślę, że trafiam dokładnie w sedno z tym, co ona pisze. Przy okazji bardzo dobrze się znamy i ona pisze „pode mnie”. Opiera się przy tym na moich cechach i możliwościach przekazu.

KK: Twoje piosenki są doskonałe zaaranżowane. Czy sama ustalasz to, w jaki sposób zaśpiewać daną

piosenkę, czy z kimś się konsultujesz? **R.P.:** Kieruję się głównie intuicją. Przy poprzednich płytach aranżacje robiłam sama. Teraz po raz pierwszy zafalałam mężczyzną, może dlatego, że odnalazłam bar-

do dużo wspólnych cech i takie też dążenie do eksperymentu. Jego ciągnę trochę w inną stronę. Tworzy bar-

dziej mechaniczne brzmienie i dużo czasem kosmicznych, transowych efektów. Ja z kolei mam ciałoty do różnego rodzaju śpiewania. Eksperymentuję również na tym polu.

KK: Czym się zajmujesz, jeżeli nie jeździsz po Polsce z koncertami?

R.P.: Zajmowanie się muzyką nie sprowadza się wyłącznie do śpiewania. Właśnie skończyliśmy nagrywać najnowszą płytę już płytę, która nazywa się „Hormon”. Pracy przy niej było bardzo dużo. Pracowaliśmy nad nią ciężko przez kilka miesięcy. Razem z Maciejem Aleksandrowiczem usiedliśmy i brzydko mówiąc zrobiliśmy te płyty

od początku, bo od komponowania, poprzez aranżację, aż po produkcję w studio. Muszę się zresztą pochwalić, że skomponowałam prawie całą płytę, oprócz jednej piosenki. Powstał z tego finały, dopięzyczny produkt. Tak jak wspominałam wcześniej, nie ob było się bez eksperymentu, tak więc i tutaj jest kilka. Myślę, że ten miks będzie dość interesujący. Mam nadzieję, że ta płyta się spodoba.

KK: Bardzo dziękuję za rozmowę i życzy, aby nowa płyta odniosła oczekiwany sukces.

Z Renatą Przymyk rozmawiała Anna Iwachów

NOWA RAMÓWKA TELEWIZJI KABLOWEJ KWIDZYN

Rozszerzenie oferty programowej spowodowało zmianę częstotliwości emisji niektórych kanałów programów nadawanych przez Telewizję Kablową Kwidzyn.

Na dotychczasowym kanale Poloni 1 znajdujące się lokalne telekanały, kanał RAI UNO zostały przeniesione na kanał 23.

Nowa ramówka lokalna

Od 1 września jest zmieniona ramówka lokalnego programu TKK. W godzinach od 8.00 do 23.00 znajdują się w niej filmy fabularne, dokumentalne oraz edukacyjne, jak również seriale, programy poświęcone tematyce sportowej, muzycznej i oczywiście coś dla najmłodszych widzów, czyli bajki.

Wiadomości lokalne są nadawane w poniedziałki, środy i piątki o godz. 17.00 i trwają półtorę godzin. Niedzielną 15-minutową serwis informacyjny jest emitowany o godz. 16.30. W pozostałe dni tygodnia o godz. 18.15 można obejrzeć powtórkę serwisu informacyjnego, a o godz. 10.00 powtórkę całego bloku z poprzedniego dnia.

Konkursy, rekreacja, rozrywka

Konkursy, rozmowy z telewidzami i ciekawe goście to propozycje TKK na poniedziałki i środy o godz. 17.00. O tej samej porze w piątki można dowiedzieć się, dokąd warto się wybrać, by milo

spędzić zbliżający się weekend, czyli zaproszenia na przygotowywane w mieście propozycje kulturalne, sportowe i rekreacyjne.

Powrót "W Punkt"

Doradcomi wrocławskiego na okres wakacji cykliczny program Zbigniewa Drelich „W punkt”, który oglądaliśmy w poniedziałki o godz. 17.40. O godz. 18.10 prezentowane są relacje z boisk miejskich Sportowym Przeglądzie Tygodnia.

Cieszący się uznaniem wakacyjny cykl Poznaj Swoj Region będzie kontynuowany w środy o godz. 17.40. O godz. 18.00 Adam Kamiński będzie czekał na telefony od sympatyków Numerady.

Piątek to przede wszystkim stałe pozycje. Magazyn Rozmaitości TKK o godz. 17.40. Koncert zyczeń o godz. 18.00. I z archiwum TKK 20 minut później.

Sport

Dniem kibiców została niedziela. O godz. 16.45 będą oni mogli oglądać retransmisje atrakcyjnych imprez sportowych, głównie ligi piłki ręcznej oraz ligi miejskich.

Więcej informacji o zmianach w Telewizji Kablowej Kwidzyn można znaleźć na stronach lokalnej telewizji.

W związku z poszerzeniem programu nie przewiduje się zmiany wysokości abonamentu.

Elmot
Autoryzowany Dealer Volkswagena i Volkswagen BANK POLSKA

28-300 ELBLĄG, ul. Tysiąclecia
tel./fax (055) 232-70-60, tel. (055) 235-10-64

Przykładowa oferta kredytu GOLF IV

- kwota kredytu 20 000 zł
- miesięczna rata kredytu 779 zł
- czas trwania umowy kredytowej 36 miesięcy

Promocyjne oprocentowanie 23,5%

Możliwość kredytowania wyposażenia dodatkowego i ubezpieczenia.

Nie ma to jak GOLF

Uwaga absolwenci CKU!!!

Dnia 3 października 1998 r. odbędą się uroczystości jubileuszowe 20-lecia istnienia Centrum Kształcenia Ustawicznego w Elblągu. Wszystkich absolwentów serdecznie zapraszamy i prosimy o kontakt. Elbląg, ul. Saperów 14c, tel. 233-52-12 lub 233-62-21.

Maluch 225 zł m-c	SEICENTO 368 zł m-c
Uno 449 zł m-c	Punto 504 zł m-c
Siena 504 zł m-c	Bravo 641 zł m-c
PALIO WEEKEND 1,4 EL 575 zł m-c	

AUTOTAK
Elbląg, ul. Giermków 5, tel. 232-61-60
Eg. Dł. „FENIKS”, Armii Krajowej 14, 232-66-98
Kwidzyn, Piłsudskiego 45, 279-22-36 w. 225
Malbork, B. Turyst. Mallur. 272-26-14
Ceny na 72 raty

BRAMY GARAZOWE PRZEMYSŁOWE I WJAZDOWE PEŁNA AUTOMATYKA KOMINKI

cumulus

82-300 Elbląg, ul. Odrodzenia 37, tel. (055) 235 66 66

Atrakcyjna praca w Dziale Marketingu na stanowisku Reprezentant Handlowy

- Jeżeli:
- uważasz, że „chcieć to móc”
  - nie przeraża Cię perspektywa ciężkiej, samodzielnej pracy i szybkiego awansu
  - masz wykształcenie średnie
- wyślij jak najszybciej CV, list motywacyjny i zdjęcie wraz z telefonem kontaktowym pod adresem:

Wydawnictwo Pomorskie s.c.
83-110 Tczew
ul. Gdańska 32, skr. poczt. 63

PROBLEM ROKU 2000 W KWIDZYNIE

Czy 1 stycznia 2000 roku grozi nam informatyczny chaos? Czy będziemy mogli pobrać pieniądze z banku? Czy zostaniemy bez wody i energii elektrycznej? Czy na swoim domowym komputerze będziemy mogli zagrać w ulubioną grę?

Nie byłoby tych pytań, gdyby informatycy w latach sześćdziesiątych (na początku ery komputerów) nie wymyślił wiecznego zegara. W rocznej dacie przyjęli oni dwie pierwsze cyfry jako stałe. Miało to zaoszczędzić dużo czasu (przy programowaniu), pieniędzy i przede wszystkim miejsca (na dyskach lub innych nośnikach oprogramowania). Nie wiadomo, czy programiści byli wówczas tak krótkowzroczni, czy też uważali, że wraz z rozwojem technologii problem rozwiąże się sam. Tak się nie stało i programy ze starym zegarem za półtora roku wskażą nam rok 1900. Pierwsze zmiany o tym, jakie mogą nastąpić komplikacje, pojawiły się kilka lat temu. Im problem stawał się głębszy, tym czarniejsze widzi rysonano przed użytkownikami komputerów (czyli pośrednio lub bezpośrednio przed nami wszystkimi). Najgorszy jest fakt, że nawet dzisiaj niektóre aplikacje nie potrafi przewidzieć ewentualnych konsekwencji zmiany daty. Wprawdzie firmy najbardziej uzależnione od komputerów już kilka lat temu zaczęły wymieniać oprogramowanie i wszystko co zawiera w sobie wieczny zegar, jednak nie wiadomo czy wszyscy zdołają na czas i przede wszystkim czy zrobią to dobrze. Szczególnie, że wiede ostatnich doniesień, oprócz profesjonalnych firm zajmujących się dostosowaniem sprzętu do zmiany daty, pojawiło się również wiele takich, które chcą szybko zarobić pieniądze, nie gwarantując odpowiedniej jakości usług.

Postanowiliśmy dowiedzieć się, jak radzą sobie z problemem instytucje, banki, zakłady pracy w naszym mieście.

W PHILIPSIE wszystko pod kontrolą

Najlepiej przygotowane są największe kwidzyńskie fabryki.

W Philipsie „Projekt 2000” funkcjonuje już od półtora roku. Na bieżąco zajmuje się nim około dziesięć osób. Skala problemu jest duża i dotyczy różnych zagadnień. Projekt podzielono więc na poszczególne części. Równoległe trwają prace przy komputerach na halach produkcyjnych, choć z nimi jest najmniej problem, będą działali nawet mimo złej daty i biurach. Philips zadbaj również o swoich dostawców, np. również o działające w Kwidzynie firmy Plati i Sofrel. Nie zapominaj również o instytucjach państwowych, które dostarczają do fabryki wodę lub energię elektryczną. Również one korzystają z pomocy fabryki w tej dziedzinie. Na dzień dzisiejszy już 90% komputerów w fabryce jest przystosowanych do zmiany daty, a do końca roku każdy pracownik na swoim komputerze powinien mieć naklejkę „zgodny z rokiem 2000”.

IP przygotowane

Podobnie problem rozwiązano w International Paper. Tam również prace trwają od blisko dwóch lat. Jak nam powiedziano, najważniejsze jest, to główny produkt firmy, czyli papier, od zmiany daty uzależnione nie jest.

Tylko Spółdzielcy

gorzej sytuacja przedstawia się w kwidzyńskich bankach. BIG Bank Gdański i Bank PeKaO są uzależnione od swoich centrów i czekają, aż gotowe rozwiązania przyjdą z góry. Na razie przeprowadzono inwentaryzację. Lepiej jest w Banku Spółdzielczym, który jako autonomiczny sam przystosowywał swoje komputery. Jak nam powiedziano, większość sprzętu już odpowiada wymogom roku 2000, a reszta odpowiadając będzie tym wymogom w najbliższym czasie. Jednak o tym, czy wszystko będzie w porządku, przekonamy się dopiero 1 stycznia 2000 roku.

Warsztaty inne od wszystkich

W przyszłym miesiącu mija piąta rocznica utworzenia w Domu Pomocy Społecznej w Kwidzynie warsztatów terapii zajęciowej. Warsztaty są wypróbowanym sposobem rehabilitacji osób o różnych formach niepełnosprawności. Od początku kieruje nimi Bogdan Muchowski. W programie rehabilitacji stosowanym w warsztatach obecnie biorą udział 22 osoby.

Warsztaty terapii zajęciowej tworzą trzy pracownie: zycia codziennego, ceramiczna i wikliniarska. Osoby najbardziej upośledzone, mające kłopoty z podstawowymi umiejętnościami potrzebnymi w codziennym życiu, pracują w pracowni terapii zycia codziennego. Przykładem jest niepełnosprawna, która jako dziecko doznała porażenia mózgowego. Podstawowe umiejętności zdobywają też osoby z zespołem Downa. Dla wielu osób jest to jedyny sposób rozwinięcia często ukrytych zdolności krawieckich, lalkarskich, kulinarnych czy muzycznych. Pracownia ceramiczna skupia osoby z upośledzeniem umysłowym w różnym stopniu. Wzajęcznie biorąc też odwzajemniają się sprawnie intelektualnie - jedna z chorobą Buegera (po amputacji nóg), a druga z postępującym zanikiem mięśni. Najbardziej sprawni intelektualnie i psychicznie młoczytni są uczestnikami pracowni wikliniarskiej.

Bogdan Muchowski mówi:

Praca przywraca im poczucie własnej wartości, umożliwia zdobyć konkretnych umiejętności zawodowych, daje szansę zarobkowania, pozwala stać się kimś potrzebnym i użytecznym. Zajęcia w tej pracowni możemy nazwać też rehabilitacją zawodową, ponieważ poziom wykonywanych prac i zdobyte umiejętności pozwalają stwierdzić, że przy stworzeniu odpowiednich warunków mogliby zostać zatrudnieni w zakładach pracy chronionej, bądź - jak przewiduje to ustawa z 27 sierpnia 1972 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrud-

nianiu osób niepełnosprawnych - w zakładach aktywności zawodowej. Dodatkowym pozytywnym aspektem jest usprawnianie pracy mięśni, ćwiczenie dłoni.

B. Muchowski zwraca uwagę na odpowiednio dobraną kadre terapeutyczną. Instruktorzy terapii zajęciowej, oprócz szerokiej wiedzy specjalistycznej i praktycznej, posiadają również niezbędne w pracy z osobami niepełnosprawnymi takie cechy jak wytrwałość, umiejętność pozytywnego myślenia, melodyczność i konsekwencję w działaniu, akceptują samego siebie i innych, są wrażliwi, pełni zaangażowania, szczerzy w kontaktach oraz odzwierciedlają potrzeby innych.

Uczestnicy terapii objęci są opieką psychologiczną. Z pomocy takiej korzystają też instruktorzy w celu ustalania indywidualnych form pracy z uczestnikami warsztatów. Jak mówi Bogdan Muchowski, w pracy z uczestnikami warsztatów oczekiwane są konkretne efekty. Zajęcia w pracowniach pozytywnie wpływają na rozwój sfery intelektualnej, emocjonalnej, społecznej oraz fizycznej. W piątym roku działalności, według kierownika warsztatów, w sferze społecznej wzrosło poczucie własnej wartości uczestników, zbudowane zostało zaufanie do siebie. Dążenie do normalnego i niezależnego trybu życia, uciegnięcia się znoszenia stresu, integracja ze społecznością lokalną to tylko niektóre z pozytywnych efektów pracy.

Integracja ze środowiskiem polega na aktywnym uczestniczeniu w różnego typu imprezach, mających na celu wyjście z izolacji psychicz-

DEMO TOUR SCANIA

Prezentacja ciężarówek w Kwidzynie

Każdy mógł zajrzeć pod maskę samochodu

Już po raz trzeci odbyła się ogólnopolska akcja znanej firmy motoryzacyjnej Scania pod hasłem „W 47 dni dookoła Polski”. Trasę rozpoczęto w Gdańsku. W kolejnym dniu wędrowki po kraju karawana Demo Tour Scania Polska zawitała do Kwidzyna.

Efektowne samochody można było podziwiać 1 września na stadionie miejskim.

Drugi dzień Demo Tour otworzył uroczyste wyjazdowe spotkanie w formie zabaw tanecznych, przy ognisku, wspólnych wyjazdów i spacerów - powiedział Bogdan Muchowski. Dodał, że takich warsztatów terapii zajęciowej powinno być w Polsce jak więcej, aby zaspokajać zapotrzebowanie na tego typu terapię.

Oczekują, iż niedługo wejdzie w życie rozporządzenie ministra pracy i polityki społecznej w sprawie zasad tworzenia, działalności i finansowania zakładów aktywności zawodowej, które będą następną formą terapii. W zakładzie takim osoba niepełnosprawna będzie miała status i prawa pracownika - powiedział kierownik warsztatów terapii zajęciowej w Domu Pomocy Społecznej w Kwidzynie. J.K.

Wszyscy zainteresowani mogli zajrzeć do środka, a także usiąść za kierownicą ciężarówki.

Szczegółowych informacji na temat ciężarówek oraz warunków umowy leasingowej udzielano w specjalnym „samochodzie biurowym”.

Wystawa cieszyła się dużym powodzeniem nie tylko wśród kierowców i właścicieli ciężkich samochodów. Wiele osób zabiła na stadion zwykłą ciekawość i widok kolorowych ciężarówek. Wszyscy z podziwem oglądali prezentowane samochody.

R E K L A M A M A

ZAKŁAD KAMIENIARSKI
Kwidzyn, ul. Owca 4, tel. 279-45-23
nagrobki granitowe - już od 1000 zł
grobowce.
Nagrobki można również zamawiać:
Cygany 13 - Jerzy Stawiarz

- parapety granitowe
- okładziny schodowe
- plyty polerowane i surowe
- blaty na stoły ogrodowe

RATY!

MOTOCYKLE I SKUTERY

Kwidzyn,
ul. Malborska 112, tel. 279 31 06

Firma Usługowo-Handlowa
ATEL s.c.

oferuje:

- wężły kompaktowe CO i CW
- wymienniki ciepła
- pompy - GRUNFOS, LESZNO
- automatykę firmy DANFOSS
- ciepłomierze i wodomierze
- kotły i piece - gazowe, olejowe, elektryczne
- grzejniki CONVECTOR wodne i elektryczne - łazienkowe
- oddzielacze profesjonalne, filtry do wody - FRONAT
- agregaty (dmuchawy) elektryczne, gazowe
- podgrzewacze wody - przepływowe, bojler
- piece przetrzone na propan-butan
- miedz - rury, kształtka

82-300 Elbląg, ul. Słoneczna 2A
tel./fax (055) 233 68 59
tel. (055) 233 49 60

CITROËN
W LEASINGU

C-15, BERLINGO, JUMPY, JUMPER
MINIMUM FORMALNOŚCI
Korzystny pakiet ubezpieczeń.

A'CONTO, Kwidzyn ul.11 Listopada 11,
tel. 055 279 62 00, 261 08 88

OGŁOSZENIE

Zarząd Miejski w Kwidzynie
ogłasza
pierwszy przetarg pisemny ograniczony.

którego przedmiotem jest sprzedaż na własność nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem wolno stojącym, wpisanym do rejestru zabytków województwa elbląskiego.

Budynek o powierzchni użytkowej 348,20 m² jest położony na działce o numerze geod. 427/6 o pow. 496 m², przy ul. Warszawskiej 18. Cena wywoławcza nieruchomości wynosi **300 000 zł**. Do ceny nabycia budynku zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 22%.

Budynek w części partenu jest objęty przedmiotem najmu. Nabywca nieruchomości wyłoniony drogą przetargu, wejdzie w stosunek najmu jako właściciel z możliwością rozwiązania tej umowy stosownie do treści art. 688 Kodeksu Cywilnego.

W przetargu mogą wziąć udział osoby prawne lub fizyczne, które prowadzą i będą prowadzić działalność związaną z funkcjonowaniem mass mediów.

Część jawna przetargu odbędzie się **25 września 1998r. o godz. 10.00** w siedzibie Urzędu Miejskiego w Kwidzynie przy ulicy Warszawskiej 19.

Oferty w formie pisemnej należy składać w terminie do dnia 21 września 1998r., do godziny 14.00, w sekretariacie tut. urzędu.

Komisji przetargowej przysługują prawo zamknięcia przetargu bez wybrania którejkolwiek z ofert.

Szczegółowe informacje oraz niezbędne załączniki dot. przetargu można otrzymać w tut. urzędzie, w pokoju nr 50 lub telefonicznie pod numerem (055) 279 42 31 wew. 317.

200271/20278

JUŻ PO PIERWSZYM DZWONKU

Jak co roku pierwszego września do szkół powrócili uczniowie. W tym roku odwiedziliśmy Szkołę Podstawową Nr 2 w Kwidzynie.

Najbardziej przejęte rozpoczęciem roku szkolnego były dzieci z klas pierwszych

Jedni nie mogli już doczekać się rozpoczęcia lekcji, inni z niechęcią oglądali szkolne mury. W większości placówek uroczyste apele odbyły się o 9.00. Rozpoczęcie roku szkolnego jak zwykle najbardziej przeżywają pierwszoklasiści. Którzy dopiero zaczynają naukę. Zazwyczaj do szkoły przyprawdzają ich mamy lub babcie. Starsze dzieci wiedzą już czego mogą się w szkole spodziewać i ze spokojem spotykają się z wychowawcą.

Przed uczniami dziesięć miesięcy nauki. A tak naprawdę dużo mniej, biorąc pod uwagę dni świąteczne i ferie. Wszystkim życzymy samych piątek i szóstek. Następne wakacje już za niespełna rok!

Uczennice złożyły wiązankę kwiatów pod tablicą poświęconą patronowi szkoły - majorowi H. Sucharskiemu

Bezpieczna droga do szkoły

Wrzesień to miesiąc, w którym wiele dzieci po raz pierwszy samodzielnie dochodzi do szkół. Nie zawsze dziecko wie, jak należy prawidłowo przechodzić przez jezdnię.

Niejednokrotnie z powodu zapomnienia się w zabawie lub zwykłego, dziecięcego rozrządzenia dziecko może nagle wbiec na ulicę. Dlatego ważne jest, aby kierownicy i wszyscy dorośli pomagali dzieciom i je chronili.

Policjanci z Komendy Rejonowej Policji w Kwidzynie zwracają się z gorącym apelem do wszystkich użytkowników dróg, aby zwracali szczególną uwagę na dzieci zmierzające do szkół lub z nich wracające.

Chrońmy dzieci przed nimi samymi i pomagajmy, aby bezpiecznie wrócić ze szkoły do domu.

ja

J.K.

REKLAMA

POLSKI SYSTEM OCHRONY „COBRA”

ELITARNA SZKOŁA SŁUŻB OCHRONY „COBRA” W ELBLĄGU

Przyjmuje jeszcze zapisy na rok szkolny 1998/99

- po ukończeniu szkoły zapewniamy pracę,
- możliwość odpracowania czesnego,
- zafatwiamy odroczenie od służby wojskowej.

Blizszych informacji udziela sekretariat szkoły w Elblągu, przy ul. p.k. Dąbka 134.

Tel. (055) 234 43 88

bezpłatna infolinia 0-800-15-11-11

Szafa ze snów

STANLEY

SYSTEMY ZABUDOWY WNEK

Kwidzyn, ul. Czerwonego Kapurka 32, tel. 055 279 48 59

Komisje do wyborów

Znaje już są składy komisji wyborczych do wyborów samorządowych w Kwidzynie. W Komisjach powiatowej i miejskiej zasiadają po siedem osób.

Powiatowa komisja wyborcza w Kwidzynie tworzą: przewodniczący Marek Szzymanek, wyznaczony przez prezesa Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku, Elżbieta Baczevska, Piotr Halagiera, Zbigniew Koban, Feliks Kukiński, Tadeusz Misiewicz, Ryszard Rutkowski. W miejskiej komisji wyborczej zasiadają: Marian Józef Borowski, Elżbieta Botwicz, Andrzej Dębowski, Jadwiga Mazur, Zofia Płońska, Adam Rubaj i Paweł Sobański. Przymiemy, że w wyborach, które odbędą się 11 października wybierać będziemy radnych gminy, powiatu i województwa pomorskiego.

J.K.

POSPRZĄTAJMY KWIDZYN

Zbliża się międzynarodowa akcja sprzątanía świata „Posporzatymy Świat”.

W Kwidzynie organizacją akcją zajmuje się Centrum Edukacji Ekologicznej. Wszyscy chętni przystąpią do sprzątanía miasta 18 września o godzinie 13.00. Otwarcia akcji dokonana w teatrze kierownik Centrum Edukacji Ekologicznej Ewa Romanow. Tego samego dnia w godzinach od 14.00 do 18.00 na terenie Kwidzyna pojawi się teatr uliczny z przedstawieniem zażyłowanym „Spacer śmieci”. Teatr uliczny przygotowali uczniowie kwidzyńskich liceów ogólnokształcących. Aktorzy będą ubrani bardzo nietypowo. Do swoich przymocują między innymi puszki, butelki i makulaturę. Jak powiedziała nam Ewa Romanow, taki spacer śmieci przechodniów do refleksji na temat śmieci, które się wokół nas piętrzą. O godzinie 18.00 w teatrze odbędzie się konferencja z prezesem Zakładu Utylizacji Odpadów Andrzejem Krzysztofakiem. Każdy będzie mógł zadać pytanie.

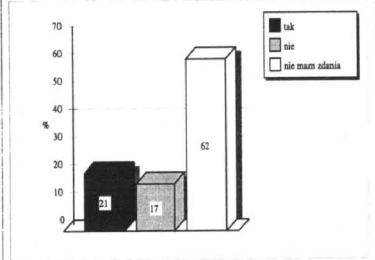
Na rozmowę zostali zaproszeni uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Będą mogli również przyjść wszyscy ci, którzy chcą dowiedzieć się czegoś na temat gospodarki odpadami w naszym mieście - mówi Ewa Romanow. Muszę powiedzieć, że nie jestem zwolenniczką tej akcji. Moim zdaniem powinno się pracować nad codziennymi czynnos-

ciami i doprowadzić do tego, żeby śmieci po prostu nie powstawały. Lepiej pracować nad porządkiem przez cały czas niż robić jedną szumną akcję w roku. Akcja sprzątanía świata nie powinna być tylko jedyną okazją w roku do tego żeby zrobić porządek. Jeżeli jednak będzie to akcja konsekwentnie przeprowadzona, to z pewnością zostanie rozdzieleno sprzątanía, zorganizowany wywóz i zapewnione worki na śmieci, to akcja taka będzie miała sens. Nie ma co ukrywać, śmieci są i trzeba je posprzątać, chociaż za sprzątanía miasta jest odpowiedzialny ktoś inny.

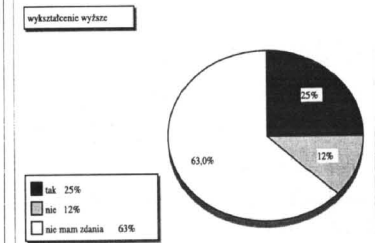
Wszystkie szkoły planujące sprzątanía terenów miejskich w dniach 18-19 września są proszone o kontakt z Centrum Edukacji Ekologicznej w celu ustalenia terenu do sprzątanía, odbioru worków na śmieci oraz uzgodnienia wywozu zebranych nieczystości. Zachęcamy do przyłączenia się do akcji. Najlepiej zacząć od swojego podwórka.

Czy eksmisja na bruk jest dobrym rozwiązaniem?

Podobnie jak poprzednie badania sondażowe, tak i to przeprowadzono na 100 mieszkańcach Kwidzyna, próbą losową i reprezentatywną. Po ostatnich doniesieniach prasowych, związanych właśnie z eksmisjami, postanowiliśmy dowiedzieć się, jakie jest zdanie kwidzyńniaków.

Wynik wskazuje, że mieszkańcy nie aprobują tak drastycznych rozwiązań (62%). W mniejszości są zwolennicy eksmisji (21%). Zaledwie 17% nie ma sprzecywanego zdania. Na tym tle zupełnie inaczej wyglądają poglądy osób z wyższym wykształceniem.

Aprobata dla eksmisji osiągnięta w tej grupie aż 37%, przy takim samym poziomie osób niezdających i tylko 26% przeciwników. W grupie osób ze średnim wykształceniem jest 7% nie mających zdania oraz 80% odrzucających pomysły eksmisji.

maWex

MALBORK (Wielbark), ul. Kochanowskiego 106, tel. (055) 272-51-28

sprzedaż hurtowa i detaliczna nowych i używanych opon samochodowych prod. zachodniej i krajowej wulkanizacja i komputerowe wyważanie kół

Przy zakupie opon montaż gratis!

zapraszamy od 9.00 do 17.00

BANK GOSPODARKI ŻYWNOSCIOWEJ S.A. ODDZIAŁ W MALBORKU FILIA W KWIDZYNIE

RACHUNEK OSZCZĘDNOŚCIOWO-ROZLICZENIOWY ROR to komfort życia...

- Atrakcyjne oprocentowanie - 15%: kwartalna kapitalizacja odsetek
- Łatwy dostęp do gotówki i dogodne rozliczenia: za pomocą czeku, kart płatniczych: Polcard-BGŻ S.A. i VISA Classic
- Szerokie możliwości korzystania z ROR: zlecenia stałych płatności (np. czynsz, TKK i inne), debet lub kredyt w ROR - już od 23%, blokada wolnych środków na następujące terminy:

1 miesiąc 16,1%	5 miesięcy 17,3%
2 miesiące 16,4%	6 miesięcy 17,5%
3 miesiące 16,6%	9 miesięcy 18,2%
4 miesiące 17,1%	12 miesięcy 19,1%

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Kwidzyn, ul. Kamienna 15, tel. 279 51 01 do 04

Posiadamy gwarancję Skarbu Państwa

SPORT SPORT SPORT SPORT SPORT SPORT SPORT

bocce

Drużynowe mistrzostwa Kwidzyna

Już po raz czwarty rozegrane zostały drużynowe mistrzostwa naszego miasta w bocce. Gra ta cieszy się w Kwidzynie olbrzymią popularnością. Nic więc dziwnego, że w mistrzostwach wystartowało aż osiemnaście zespołów, które rywalizowały w czterech grupach. Po całonocnej rywalizacji najlepsza okazała się drużyna kawiarni „Mila”, która w finale pokonała CKJ „Cyborg”. Zwycięska drużyna wystąpiła w składzie: Mariusz Schaefer, Roman Makul, Jacek Kargol i Marek Sroka.

Grupa „A”	
1. PSM „Renawa”	7 64-44
2. ZPM W. Zieliński i S-ka	6 59-46
3. NTW	6 46-54
4. Urząd Miasta	6 42-53
5. Hotel Sportowy „Bea” I	5 45-59
Grupa „B”	
1. Bracia Kamińscy	6 50-33
2. Hotel Sportowy „Bea” II 5	48-35
3. PZW	4 39-47
4. International Paper	3 27-49
Grupa „C”	
1. Kawiarnia „Mila”	7 64-38
2. CKJ „Cyborg”	7 64-42
3. Rafineria SP	6 47-59
4. Zyggi’s Pizze	5 48-52
5. Kosiąg	5 33-64
Grupa „D”	
1. PEC	6 47-21
2. Sklep „Efekt”	5 41-35
3. TKK	4 38-38
4. SM „Pomezania”	3 18-50
1/4 finału	
PSM „Renawa” - CKJ „Cyborg”	0:2
Bracia Kamińscy - Sklep „Efekt”	2:1
ZPM W. Zieliński i s-ka - Kawiarnia „Mila”	0:2
Hotel Sportowy „Bea” II - PEC	2:0
1/2 finału	
CKJ „Cyborg” - Bracia Kamińscy	2:1
Kawiarnia „Mila” - Hotel Sportowy „Bea” II	2:0
Mecz o III miejsce	
Bracia Kamińscy - Hotel Sportowy „Bea” II	2:0
Mecz o I miejsce	
Kawiarnia „Mila” - CKJ „Cyborg”	2:1

Z okazji mistrzostw rozegrane zostały dodatkowe konkurencje. W rzucie podkową najlepszy okazał się Andrzej Demidowicz. W rzobójniku triumfował Wiesław Wyka, a w rzutkach Ryszard Rydel. **RaV**

piłka nożna

RODŁU ZABRAKŁO SIŁ

Piłkarze kwidzyńskiego Rodła ponieśli kolejną porażkę. Tym razem ulegli na własnym boisku Polonii Elbląg 1:3 (1:1).

Bramki: Rzepecki (21) - dla Rodła; Sznaza (20,74), Chuderski (90) - dla Polonii.

Rodło: Wesolowski - Rutkowski (75 Waliszewski), Wołiński, Zabielski (23 Cybowski), Krzyżanowski), Suszyński - Domański, Arszynski, Rafał Martyka (46 Rutka), Jankowski - Rzepecki, Radosław Martyka. Polonia: Urbanowicz - Augustynowicz, Tyburki, Konczyński, Leśniewski (46 Moneta) - Gut, Chuderski, Warecha, Sznaza - Grablewski (72 Czurułowski), Lepka. Żółte kartki: Wołiński, Konczyński, Gut. Czerwona kartka: Wołiński (85).

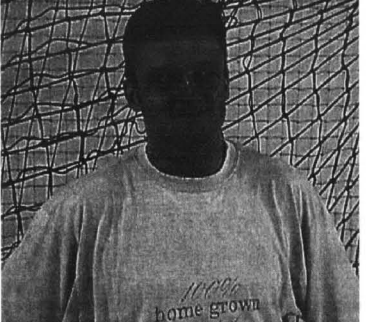
Sędziów: Zaleski (Bydgoszcz). Mecz rozpoczął się zdecydowanym atakiem gości. W 10 minucie szansę na zdobycie gola miał Grablewski, strzelił jednak w niegroźnej sytuacji, po dośrodkowaniu z prawej strony, piłkę głową uderzył Sznaza. Mimo że strzał był lekki, Wesolowski nie doznał złapać piłki. Odpowiedź

piłka ręczna

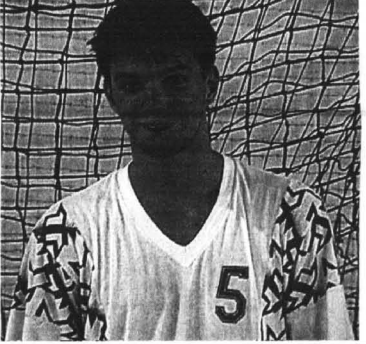
Ostatnie przygotowania MMTS

Coraz mniej dni dzieli nas od rozpoczęcia ligowego sezonu przez piłkarzy ręcznych kwidzyńskiego MMTS. Nasza drużyna zainauguruje rozgrywki 19 września. W pierwszym meczu sezonu MMTS podejmować będzie MKS Końskie.

Nasi szczytni ośmiu dobrze zapracowali okres przygotowawczy. Najpierw ładowali akumulatory w górach, później trenowali na obozie w Pucku. Tydzień temu wzięli udział w silnie obsadzonym turnieju w Olsztynie. Teraz trenują już na kwidzyńskich obiektach. Trenerzy Zdzisław Hajdukiewicz i Marek Woronowicz mają do dyspozycji liczną (20 osób) i wyrównaną kadrę zawodników. Drużynę wzmocnił Danusz Skup i Witold Maciejewski. Do szerokiej kadry dołączyła również duża grupa utalentowanej młodzieży. Tym razem zespół ominęły kontuzje. Drobnego urazu w Olsztynie doznał tylko Marek Boneczko. Jednak do pierwszego spotkania MMTS powinien przystąpić w najsilniejszym składzie. Kibice chyba stęsknili się za piłką ręczną, bowiem dość licznie przychodzą obserwować treningi. W najbliższym numerze prezentujemy sylwetki zawodników, którzy wzmocnili drużynę, a za tydzień "Skarb kibica". Danusz Skup - ur. 5 stycznia 1967 r. Wzrost 181 cm, waga 81 kg. Poprzednie kluby: Wybrzeże Gdańsk, Spójnia Gdańsk.

Witold Maciejewski - ur. 21 września 1972 r. Wzrost 190 cm, waga 93 kg. Poprzednie kluby: Wybrzeże Gdańsk, Wista Tczew, TUS Weinbaden

Rzepecki. Kilka minut później Wołiński ponownie próbował zaskoczyć bramkarza gości strzałem z większej odległości. Jednak i tym razem piłka przeleciała kilka centymetrów nad poprzeczką. W 74 minucie zagapił się obrońca Rodła. Gut wbiegł z piłką w pole karne, zagrał wzdłuż linii, a piłkę do pustej bramki skierował Sznaza. Pięć minut przed końcem drugą żółtą i w efekcie czerwoną kartkę ujrzał Wołiński. W tym momencie obrona Rodła pogubiła się już zupełnie. W ciągu ostatnich pięciu minut Polonia powinna zdobyć co najmniej trzy gole. To, że tak się nie stało, nasi piłkarze mogą

Z HACZYKIEM W HERBIE

Dwa tygodnie temu podalem wyniki I tury zawodów splaykowych, zorganizowanych wspólnie przez PZW i NTW. Dziś podaje wyniki II tury, rozegrane rano w niedzielę 2 sierpnia na jeziorze Sarńówek w Rozajnach. Do rywalizacji stanęło 54 zawodników, z tym że padający niemały przez trzy godziny deszcz kilku z nich wytopsył. Nie sklasyfikowano więc 10 osób, a 11 uczestników nie zlozilo żadnej ryby. Pozostałe 33 osoby zlozily łącznie 212 sztuk o wadze 7,57 kg, co w stosunku do wieczornej tury jest wynikiem trzykrotnie niższym. Myślę, że powodem takiego stanu rzeczy było nagłe zalamanie się pogody i spadek ciśnienia.

Oto klasyfikacja II tury:
1. Rafał Sitko - 2080 pkt
2. Rafał Kończalski - 620
3. Kazimierz Kończalski - 520
4. Marcin Cwiek - 400
5. Mirosław Kurek - 400
6. Janusz Skierkowski - 380

Grali młodzi piłkarze
W niedzielę zainaugurowała rozgrywki najstarsza (rocznik 1985) grupa piłkarzy trenujących w Kwidzyńskim Ośrodku Piłkarskim. Zostali oni zgłoszeni do ligi okręgu elbląskiego - rocznik 1984.

Nasi piłkarze muszą więc rywalizować ze starszymi przeciwnikami. W pierwszym meczu KOP'97 uległ Zalewowi Batorowo 1:3(0:1). Jedynego gola zdobył Daniel Piątkowski. Drużyny rocznika 1986 i 1987 w drugiej kolejce ligi gdańskiej rozgrywały swe mecze na wyjeździe. Dwunastolatkiowie zremisowali z KS Żukowo 2:2 (1:2). Dwie bramki dla naszego zespołu zdobył w tym meczu Patryk Rokicki.

Chłopcy rocznika 1987 grali w Kolbudach z GOSIR-em. Miejscowi okazali się wymagającym rywalem i pokonali piłkarzy z Kwidzyna 4:0(2:0).

RaV

festynem, odbędzie się na obiektach GOKSIR w Gardel. Zbiórka zawodników o godz. 7.30 nad jeziorem Kamień. Nad jeziorem tym walczyć będą amatorzy splayki. Spingistomaniast organizator oferuje wyjazd nad jeziora W Polu lub Klastorne. Leśne, Sarńówek. Podsumowanie wyników o godz. 12.00, a następnie rozpoczyna się zabawa dla rodzin wędzarki NTW. Zabawy i kołeczki ognisko przygotują nasi koledzy z klubu NTW w Gardel. Zapraszamy chętnych do udziału.

U w a g a pierwsza dziesiątka zwycięzców Małej Ligi: Zarząd NTW w Kwidzynie i Zarząd Grupy Inicjatywnej w Gardel postanowili zorganizować zawody między pierwszą dziesiątką Małej Ligi kwidzyńskiej i Małej Ligi gardelskiej. I spotkanie rozegrane zostanie o godz. 15.30 na Przystani Batorego 12 września, a II - najgorzej Kamień w Gardel 19 września, również o 15.30. Proszę niżej wymienione dzieci telefonicznie kontaktować z mną: Karolina Guziejewska, Karolina Matla, Paulina Matla, Michał Miłyńczak, Tomasz Leśniewski, Bartosz Szymanek, Andrzej Kolowrocki, Wojciech Grzywiński, Michał Gerke, Bartosz Orkwiszewski. Telefon do 15.00 - 279 38 32, po 15.00 - 279 30 70.

Kalendarz brań:
piątek - cały dzień dość dobre; sobota - zrana dobre, wieczorem znośne; niedziela, poniedziałek, wtorek - z rana dobre, wieczorem zmienne; środa - cały dzień dość dobre; czwartek - z rana dobre, wieczorem zmienne.

Zbigniew Sitko.

R E K L A M A

OŚRODEK REHABILITACYJNO-SPORTOWY

KUPON RABATOWY na bilet 50% MAGNUM

wytnij lub przyjdź z gazetą

Kwidzyn, ul. 11-go listopada 27, tel. 261 05 74 (obiekt po byłej jednostce wojskowej)

SIŁOWNIA dla Pań i Panów

AEROBIK - grupy 10 - 12 osobowe

GIMNASTYKA

LECZNICZO-ODCHUDZAJĄCA grupy 10 - 12 osobowe

SPRZEDAŻ ODŹYWEK I ODZIEŻY SPORTOWEJ

GABINET REHABILITACJI

Dbasz o swoją sprawność i kondycję, przyjdź, skorzystaj!

Oferta specjalna 6% upustu dla małżeństw ze stażem nie dłuższym niż 2 lata. Wystarczy przynieść ze sobą akt zawarcia małżeństwa.

Salony Meblowe Synak Meble

Salon Meblowy Kwidzyn ul. Toruńska (055) 279 50 38, 279 50 39

Największy salon meblowy w Kwidzynie proponuje:

- nowoczesne wzornictwo i wysoka jakość,
- profesjonalną obsługę i fachowe doradztwo,
- szeroki asortyment, m.in.:
- meble biurowe,
- meble kuchenne,
- meble pokojowe,
- meble tapicerowane,
- meble młodzieżowe i dziecięce,
- konkurencyjne ceny,
- realizacja zamówień indywidualnych,
- korzystne systemy sprzedaży ratualnej.

DZIENNIK POMORSKI

ISSN 1232-3713

Regionalne Pismo Pomorza Nadwiślańskiego

Nr 37 (282) GDAŃSKIE • ELBLĄSKIE • OLSZTYŃSKIE • TORUŃSKIE 10.09.1998 r.

BIG Bank Gdański inwestuje we flotę

BIG Bank Gdański przewodzi (z 55 proc. wkładem) konsorcjum z udziałem niemieckiego Hamburgische Landesbank, które udzieli kredytu pięciu spółkom

Polskiej Żeglugi Morskiej na zakup pięciu nowoczesnych statków. Umowa opiewa na kwotę ponad 82 mln dolarów (ponad 310 mln zł).

Krajowe Towarzystwo Finansowe

Wobec wciąż rosnącego zainteresowania usługami leasingowymi i niedostatkiem takich usługodawców na Wybrzeżu, GPRD, Polnord i Elektromontaż (wszystkie firmy z Gdańska) oraz Stalprodukt z Bochni i II NFI założyły niedawno Krajowe Towarzystwo Finansowe. Spółka będzie świadczyć usługi leasingowe i doradztwa organizacyjnego oraz prowadzić handel hurtowy. Kapitał akcyjny KTF wynosi 3 mln zł.

Niebieskie przeciw przemocy

W Elblągu odbyło się spotkanie dotyczące przemocy w rodzinie. Rozważano celowość wprowadzenia tzw. niebieskich kart, które mają pomóc policji oraz pracownikom ośrodków pomocy społecznej w walce z przemocą. Niebieska karta to dokument, w którym odnotowuje się przypad-

ki przemocy, z dołączonym wnioskiem o ratunek. Zdarza się bowiem, że osoba maltretowana, np. pod presją rodziny, nawet po kilku godzinach odwołuje swoje skargi. - Pisemna prośba umożliwia szybkie wszczęcie postępowania przewidzianego prawem.

Hestia ubezpieczy biznesik

Do blisko 130 mln złotych wzrosnąć ma kapitał Hestii Ins. U źródeł tej decyzji legły plany tego Sopockiego Towarzystwa Ubezpieczeniowego, aby poza ubezpieczeniami wielkopremysłowymi zająć się również asekuracją małego i średniego biznesu.

Do oferty firmy dojdą zatem m.in. produkty typu all risks, czyli polisy chroniące posiadacza od wszystkich ryzyk z wyjątkiem wyszczególnionych jako tzw. wyłączenia. Docelowo sopocka firma ma zawierać: duże ubezpieczenia przemysłowe, polisy asekurujące mały i średni biznes oraz ochronę ryzyk klientów indywidualnych.

Z innych nowych jeszcze przygotowywanych towarów Hestii można wymienić ubezpieczenia podróży, a nawet kasę chorych i kasę budowlaną.

Internet w każdej gminie

38 gmin woj. elbląskiego weźmie udział w pilotażowej fazie Narodowego Programu Rozwoju Edukacji Informatycznej. MEN wybrało do realizacji projekt „Szkoła doby Internetu w globalnym społeczeństwie informacji. Pracownia internetowa w każdej gminie”. Jego celem jest wyrównanie szans młodzieży z dużych i małych miejscowości w dostępie do Internetu. W pierwszym etapie nauczyciele zostaną przygotowani do stosowania metod informatyki w nauczaniu. Firma „DC Edukacja” ma przygotować przynajmniej w jednej szkolnej pracowni w każdej gminie po 10 stanowisk multimedialnych, dostęp do Internetu oraz dostarczyć odpowiednie oprogramowanie.

Na Wybrzeżu gdańskim i elbląskim - jak wynika z danych sanepidu - z ponad 80 proc. kranów może lecieć rakotwórcza woda, na co... zezwalają polskie przepisy i normy. Wybrzeże gdańskie i elbląskie jest zarazem od lat regionem o najwyższej zachorowalności na choroby nowotworowe. Czy to czysty zbieg okoliczności?

WYPŁYNAĆ NA CZYSTEJ WODZIE

Studiująca już dziś młodzież z ruchu „Wolę być” twierdzi, że do dalszych akcji zniechęciła ich kompletna obojętność kolejnych ekip rządowych na problemy degradacji środowiska człowieka

To właśnie w bardzo dużej mierze dzięki temu niepokojącemu zjawisku na Wybrzeżu, Polska jest zaliczana do krajów o najwyższych współczynnikach umieralności na nowotwory złośliwe w Europie. Co roku z powodu raka umiera około 80 tysięcy rodaków. Lekarze corocznie zgłaszają prawie 90 tysięcy nowych zachorowań, z tego zaledwie 40 - 50 procent pacjentów mogą zakwalifikować do terapii dającej

szansę trwałego wyleczenia. Wielu chorych traci możliwość wyleczenia raka z powodu wad systemu opieki zdrowotnej (niska dostępność nowoczesnych metod profilaktyki, diagnostyki i terapii).

Na pytanie czy wybrzeżowa woda jest istotnym powodem istniejącej epidemii nowotworów na Wybrzeżu - żaden z zapytanych wybrzeżowych lekarzy nie chciał dać jednoznacznej odpowiedzi. Nikt bowiem dotychczas

oficjalnie nie badał czy taka zależność istnieje.

Mniej oględny okazał się doktor Zbigniew Hałat z Medycznego Centrum Konsumenta, który stwierdził, iż zależność ta jest tak oczywista, jak obecność kałuż po deszczu. Kancerogeny obecne w wodzie - jak informuje - bezpośrednio bowiem zagrażają zdrowiu wszystkich, od niemowlęctwa do starości, niezależnie od stylu życia lub warunków pracy.

cd. na str. 3

Mniej „jednorękich”?

Nowelizacja ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych spowoduje, że wstawienie do baru czy klubu „jednorękiego bandyty” będzie wymagało koncesji. Ograniczenia dotyczyć będą lokalizacji i liczby salonów gry. Np. w miastach od 200 do 300 tys. mieszkańców nie będzie wolno otworzyć więcej niż trzy salony gier hazardowych.

(058) 551 68 54

OPEL
CZĘŚCI
i AKCESORIA
80-395 Gdańsk
ul. Kołobrzeska 65/67
tel. 557-02-83
Sprzedaż stała
i na zamówienie

SZKOŁY
POLICEALNE
DZienne i Zaočné
• INFORMATYKI
• KOSMETYKI
• JEZYKÓW OBCYCH
i BIZNESU
• BIHP (ROČZNA)
GDAŃSK, ul. Malczewskiego 51
tel. 302 49 71, 303 30 30

PPHU MARGA
Wysoka jakość za rozsądną cenę

**OKNA, DRZWI
i FASADY
z PCV i ALUMINIUM**
w systemie SCHÜCO
Produkcja - sprzedaż
montaż

Zakład produkcyjny: KONCZEWICE
tel. (055) 271-13-22
Sprzedaż:
Tczew, ul. Jarosława Dąbrowskiego 18
tel./fax 132-20-45

POSZUKUJEMY PRZEDSTAWICIELI HANDLOWYCH

WMAN **INSTALACJE MIEDZIANE**
NOWOCZESNA TECHNIKA GRZEWCZA
HURT, DETAL, SPRZEDAŻ RATALNA

**SPECJALISTYCZNE
HURTOWNIE INSTALACYJNE**

81-007 Gdynia, ul. Chyłańska 217, tel.(058) 663 44 65
80-175 Gdańsk-Jasien, ul. Damroki 1, tel./fax (058) 303 05 12
82-300 Elbląg, ul. Warszawska 66, tel./fax (055) 232 81 25
76-200 Słupsk, ul. Bałtycka 10, tel/fax (059) 42 40 16

HALA XXI WIEKU

Kubatura 33000 m³, 4540 m² powierzchni całkowitej, 4299 m² powierzchni użytkowej, boisko do piłki ręcznej o wymiarach 20 m x 40 m oraz dwupoziomowa widownia na 1200 miejsc, w tym 1000 miejsc siedzących - to tylko niektóre liczby opisujące nową halę sportową, która ma powstać przy Szkole Podstawowej nr 6 w Kwidzynie.

Hala ma być wybudowana do 30 września 2002 r. Władze miasta liczą na środki finansowe z Totalizatora Sportowego, który w niektórych przypadkach dofinansowywał nawet do 40 proc. war-

tości inwestycji. Hala wraz z hotelem (32 miejsc) miałaby kosztować około 3,5 mln zł. Zarząd Miasta uznał, że koszt ten jest realny, gdyż przeprowadzony zostanie jeden przetarg na wartość całego przedsięwzięcia. Hala sportowa przy SP 6 powstanie na bazie istniejących na terenie szkoły fundamentów. Inwestycja rozłożona byłaby na cztery lata. Zabiegi o pozyskanie środków z Totalizatora trwają. Aby je otrzymać muszą być spełnione dwa warunki. Pierwszy to wpisanie inwestycji do planu rozwoju bazy sportowej województwa elbląskiego, a drugi to rozpoczęcie budowy. Pierwszy z

warunków został już spełniony. Drugi ma być spełniony niebawem, gdyż trwają przygotowania do przetargu. Rada miejska wyraziła zgodę na zaciągnięcie przez miasto zobowiązań finansowych w wysokości 4,2 mln zł po jej rozwiązaniu. Pieniądze mają być przeznaczone, oprócz budowy hali przy SP 6, na budownictwo socjalne. Hala sportowa ma być obiektem na sprzedaż XXI wieku. Bierze się również pod uwagę to, że może w niej powstać kregielnia. Przy budowie ma być wykorzystana francuska technologia PIRS DOME CONCEPT.

Sztutowo inwestuje

1 września ruszyła budowa ul. Piaskowej w Kątach Rybackich. Ma tu powstać ciąg pieszojezdny wraz z miejscami do parkowania. Całość wykonana będzie z kostki polbruk. Całkowity koszt to 80 000 zł.

Przetarg na wykonanie powyższej inwestycji wygrał Zakład Gospodarki Komunalnej spółka z o.o. z Nowego Dworu Gd. Zakończenie przedsięwzięcia przewidziano na koniec września bieżącego roku.

Kolejna inwestycja - budowa

ul. Leśnej w Sztutowie, a dokładniej dalszego jej odcinka, w ramach uzbrojenia terenu - rozpocznie się 15 września. Na jej wykonanie przewiduje się miesiąc czasu.

Wykonawcą będzie Przedsiębiorstwo Robót Drogowych „Nowina” z Elbląga. Koszt inwestycji wyniesie 49 000 zł.

Ponadto, jeszcze w tym roku gmina planuje wykonać kanalizację sanitarną na obiektach przyplażowych w Sztutowie i w Kątach Rybackich.

Pałacyk na sprzedaż

Zabytkowy „Pałacyk”, siedziba Centrum Kultury „Elzamu”, został wystawiony na sprzedaż. Niszczący budynek pilnie wymaga inwestora. Teresa Wojnowicz, kierowniczka CKE zapewnia, że nie będzie problemów z znalezieniem innego budynku na siedzibę Centrum.

Niewypał olbrzym

Niecodziennego odkrycia dokonał mieszkaniec Sztutowa. W lesie, w Sztutowie znalazł okazały niewypał. Zabezpieczenie znaleziska dokonała OSP Sztutowo. Na miejsce zdarzenia została ściągnięta specjalistyczna jednostka z Tczewa. Jak powiedział dowódca ekipy specjalistycznej był to największy niewypał o wadze ponad 300 kg, jaki znaleziono i zabrano z terenu Mierzei Wiślanej.

W związku z tym prosi mieszkańców Mierzei Wiślanej o natychmiastowe zgłaszanie do jednostek Policji, Straży Pożarnej lub sołtysa zauważonych elementów, które w wyglądzie przypominają niewypały, których w żadnym wypadku nie należy samodzielnie zabezpieczać.

Porozumienie wojewódów

Wojewodowie elbląski i olsztyński podpisali porozumienie dotyczące koordynacji działań związanych z wdrożeniem reformy administracji publicznej. Równocześnie powołany został zespół roboczy, którego zada-

niem będzie przedstawianie propozycji lokalizacji instytucji administracji państwowej w przyszłym województwie warmińsko-mazurskim. Do zawartego porozumienia dołączy wojewoda suwalski.

Harmonogram skupu zbóż

Specjalne grupy, składające się z przedstawicieli Agencji Rynku Rolnego, Elbląskiej Izby Rolniczej oraz rolników, kontrolują prawidłowość skupu zbóż w województwie. Decyzje o powołaniu komisji kontrolujących podjęto podczas spotkania wojewody, Marii Piór z przedstawicielami Komitetu Koordynacyjnego

Akcji Protestacyjnej Rolników województwa elbląskiego, członkami rolniczej „Solidarności” i Rady Regionalnej AW „S” w Elblągu. Wojewoda zarządziła sporządzenie opracowania szczegółowego harmonogramu skupu, co ma przyczynić się do jego usprawnienia.

Lepiej późno, niż wcale.

Obiektowa mapa numeryczna

System informacji przestrzennej, czyli mapa numeryczna, był tematem prezentacji w Urzędzie Miejskim w Kwidzynie. Mapa umieszczona w komputerze, w przeciwieństwie do zwykłej, płaskiej, zawiera bogaty zbiór informacji dotyczących np. działek, budynków itp. Prezentacja przygotowana przez Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne OpeGeKa w Elblągu była jedną z całego cyklu.

Z funkcjonowaniem mapy zapoznali się pracownicy wydziału planowania i architektury Urzędu Miejskiego oraz burmistrz. Prace nad systemem informacji

przestrzennej w UM zostały zapoczątkowane w 1995 r. Nie udało się jednak wdrożyć go w planowanym na ubiegły rok terminie. Nie było wówczas na rynku odpowiedniego oprogramowania. Obecnie pojawiły się systemy map numerycznych, które pozwoliły na wznowienie prac. Wdrożenie obiektowej mapy numerycznej, bo taka jest jej fachowa nazwa, pozwoli między innymi na szybkie odszukanie informacji na temat np. konkretnego budynku, jego właścicieli, powierzchni itp. System ma być wdrożony w przyszłym roku.

Inspektorzy we Władysławowie

We Władysławowie goszczą inspektorzy rybołówstwa morskiego z okręgu kaliningradzkiego. Przyjechali w ramach wymiany doświadczeń pomiędzy urzędami morskimi Polski i Rosji. Efektem prac ma być ujednolicenie metod kontroli odłowu ryb tak na polskich, jak i na rosyjskich wodach. Niejednokrotnie dochodziło już do niesnasek w tej dziedzinie, miejmy więc nadzieję, że

wzajemne ustalenie reguł gry ograniczy spory.

Do teatru

Stowarzyszenie „Dialog” z Krakowa - spektaklem pt. „Kaczo” Bogusława Schaeffera oraz burleską pt. „Kapelmistrz” Domenico Cimarosa, zainauguruje (26 września) nowy sezon teatralny w Grudziądzu.

Oferta Internetu tańsza niż myślisz. Wejdź z nami w XXI wiek.

„Internetu nie da się ominąć.

Polski Internet to już ponad pół miliona użytkowników.

Łość ta podwaja się co kwartał.

Internet pomaga w nawiązywaniu kontaktów,

zarządzaniu własną firmą, organizowaniu sprzedaży.

Jeżeli jesteś aktywny, prowadzisz firmę, wcześniej czy później poznasz Internet.

Lepiej zrobić to dzisiaj niż za rok pod naporem konieczności.

Obiecujemy, że łagodnie wprowadzimy Cię w świat Internetu.

Jeżeli jesteś zainteresowany

skontaktuj się z naszym Biurem Reklam,

Tczew, ul. Gdańska 32, pokój nr 4,

telefon (069) 31-46-44,

lub z współpracującymi z Twoją firmą specjalistami ds. reklam.

<http://www.wpomorskie.com.pl>

e.mail:biurowp@wpomorskie.com.pl

Wydawnictwo Pomorskie

Restauracja Góry Zamkowej

Kolejny fragment zabytkowej części Grudziądza - mury i skarpa Góry Zamkowej od strony ulicy Podgórnej zostanie odrestaurowany - postanowił Zarząd Miasta Grudziądza. Do końca tego roku przygotowany będzie projekt i dokumentacja remontu skarpy na Górze Zamkowej. Odnowienie murów średniowiecznego Grudziądza na Górze Zamkowej jest fragmentem realizowanego przez samorząd programu ochrony zabytków.

Do 10 września br. odnowiony zostanie obszar murów przy Bramie Wodnej, która stanowi wylotkę miasta. Prace prowadzone są pod ścisłym nadzorem konserwatorów. Remontując ten fragment

zabytkowej substancji miasta, wykonano również prace archeologiczne. Brama Wodna i wzmacnienie powrócą do wizerunku miasta nie tylko w nowej i estetycznej szacie, ale jako odrestaurowany fragment średniowiecznego Grudziądza. Koszt tego remontu wyniósł 91 tys. zł.

Następnym miejscem, gdzie pojawią się ekipy remontowe, i dla którego według wzoru konserwatorskiej ochrony zapewniono przywrócenie zabytkowego widoku jest obszar Góry Zamkowej. Odnowione będą mury, zespół fontann na Górze Zamkowej i schody.

cd. ze str. 1

Czynniki rakotwórcze pobierane przez całe życie z wodą pitną, przyspieszają kancerogenezę związaną z paleniem tytoniu, pić alkoholu lub warunkami pracy i zamieszkania (azbest, radon itd.). Niektóre z nich w dramatyczny sposób wpływają na występowanie raka wśród konsumentów. Rak skóry występuje u sześciu osób na dziesięć tysięcy konsumentów, zaopatrywanych w wodę z zawartością arsenu 10 mikrogramów na litr.

Agencja Ochrony Środowiska w USA szacuje ryzyko zachorowania na raka u 657 osób spośród 10 tysięcy pijących przez 70 lat wodę, w której chlorek winylu wykrywany jest na poziomie 1 ppm. Tymczasem polskie przepisy sanitarne dopuszczają zawartość arsenu na poziomie 50 mikrogramów na litr i nie uwzględniają normy na chlorek winylu.

Co gorsza normy te są nierzadko przekraczane, a tymczasem - twierdzi doktor Hałat - nasz sanepid w ogóle nie bada naszej „kranówki” na obecność aż sześciu substancji kancerogennych, a niewątpliwie znajdują się one w wodociągach m.in. woj. gdańskiego, elbląskiego, toruńskiego i słupskiego.

Kolejne normy, dla innych substancji rakotwórczych są nawet 10-krotnie łagodniejsze od tych, jakie obowiązują w krajach Unii Europejskiej. Dotyczy to, na przykład, benzenu (zarządzenie ministra zdrowia zezwala na dziesięciokrotnie wyższe stężenie niż określone w nowej dyrektywie europejskiej), arsenu (pięciokrotne) oraz 1,2-dichloroetanu (trzykrotne). Tylko w jednym przypadku (chloroform) polska norma dorównuje stosowanej w Europie.

Wielu gdańskich lekarzy zajmujących się tym zagadnieniem uważa, iż winę za utrzymywanie tak łagodnych norm (jeszcze z lat 70.!) ponosi Ministerstwo Zdrowia.

Podobnego zdania są pracownicy sanepidu, którzy nie mogą pojąć, dlaczego polski system certyfikacji pracuje nad normami latami, podczas gdy można je wprowadzić w ciągu mie-

WYPŁYNAĆ NA CZYSTEJ WODZIE

Normy na substancje rakotwórcze w wodzie pitnej (w mg/l)

Nazwa substancji	Unia Europejska	Polska	Norma krajowa niższa od europ.
Akrylamid	0,25	brak normy	-
Arsen	10	50	5 razy
Benzen	1	10	10 razy
Benzo(a)piren	0,01	0,015	1,5 raza
Bromiany	10	brak normy	-
Bromodichlorometan	15(25)	brak normy	-
Chlorek winylu	0,5	brak normy	-
Chloroform	40 (30)	30	0,75 raza
1,2-dichloroetan	3	10	3,3 raza
Epichlorohydryna	0,5	brak normy	-
Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne:	suma stężeń łącznie z		
- fluoranten	benzo(a)pirenem	brak normy	-
- benzo(b)fluoroanten	nie może przekraczać		
- benzo(k)fluoroanten	0,2		
- benzo(g)perylene			
- indeno(1,2,3-cd)piren			

Dane: Medyczne Centrum Konsumenta

siąca. Uważają, że niczym nie da się wytłumaczyć braku polskich norm na zawartość wielopierścieniowych węglowodórów aromatycznych w wodzie pitnej, z wyjątkiem benzo(a)pirenu, którego dopuszczalna zawartość jest w Polsce półtora raza wyższa od obowiązującej w Unii Europejskiej. Tymczasem Komisja Toksykologii Środowiskowej Polskiej Akademii Nauk już dawno uznała wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne za najgroźniejsze trucizny środowiskowe o działaniu rakotwórczym.

- Być może zbliżenie do Unii Europejskiej w końcu wynosi przyjęcie zaostrzonych norm wody pitnej także w Polsce, i aby nastąpiło to jak najwcześniej - mówi doktor Hałat. - Nie będzie to jednak takie proste, jeśli nie będą tego rozumieli działacze samorządowi poszczególnych miast i gmin. To bowiem od nich zależy, czy przeznaczą odpowiednie środki na poszukiwanie nowych źródeł czystej wody pitnej, bądź odpowiednie urządzenia oczyszczające.

A tak na marginesie: czy wobec rangi problemu na Wybrzeżu gdańskim i elbląskim, choćby jeden kandydat do nowych rad będzie miał w swoim programie wyborczym kwestię zdobycia zdrowej wody pitnej dla swoich wyborców? Raczej nie, bo - niestety - sami wyborcy najczęściej jeszcze nie mają świadomości, jak ważna to sprawa dla nich, ich dzieci i wnuków.

- A jakże by to było miło usłyszeć, że ten czy ów burmistrz lub wójt wypłynął na czystej wodzie...

Stanisław Grzymała

PS Jak twierdzi Główny Inspektor Sanitarny Kraju, co piąta butelka „naturalnej wody mineralnej” sprzedawanej w Polsce zawiera zwykłą kranówkę. Tymczasem każdy zdrowy człowiek wydala na dobę około 2 litrów wody, a podczas upałów - około 3 litrów. Aby organizm prawidłowo funkcjonował, powinien dostawać tyle wody, ile wydalil. Odwodnienie wiąże się z utratą soli i potasu - człowiek słabnie, gorzej widzi, jest apatyczny. Żle funkcjonują jego nerki. Po 4-5 dniach bez wody - ginie. Pijąc nie to co trzeba - zginie nieco później...

Dzięki pomocy finansowej PHARE, Polska Straż Graniczna będzie mogła wzbogacić się o nowoczesny sprzęt do walki z przemytnikami. Pełne wykorzystanie tego sprzętu będzie jednak możliwe po przeszkoleniu wyższej kadry SB. I to też już rozwiązano. Doszło bowiem do utworzenia pierwszej w Polsce, ściśle tajnej szkoły dla oficerów-pograniczników. Jej słuchaczami będą absolwenci wyższych uczelni cywilnych.

Z pozostałych 52 mln zł przyznanych przez PHARE, do 2002 roku powstanie na granicy 19 nowych strażnic. Jeszcze w tym roku Straż Graniczna kupi 15 działek pod ich budowę. Prace rozpoczyna się w roku 1999. Z tych środków pogranicznicy kupią również 100 nowych samochodów terenowych, sprzęt do

Tajna szkoła pogranicza

Zwiększenie mobilności funkcjonariuszy polskiej Straż Granicznej do poziomu np. Hiszpanii czy Włoch, nie wspominając o najsukuczniejszych formacjach z Niemiec czy Wielkiej Brytanii, dałoby państwu polskiemu szansę na odzyskanie w skali roku przemytu o wartości co najmniej 3 miliardów złotych

łączności oraz informatyczny, a także pięć samolotów typu Wilga.

Za kilka miesięcy rozpisany zostanie przetarg na dostawę nowych urządzeń termowizyjnych. SG utworzy też bazę danych osób, które nie są mile widziane w Polsce - informuje komendant główny SG, Marek Bińkowski.

W tym miejscu zaznaczyć wypada, że te inwestycje na pewno się opłacą. Tylko w roku ubiegłym praca strażników przynosiła budżetowi blisko 150 mln zł zysku. W tym czasie wykryto przemyt ponad 3,5 tys. samochodów i motocykli, papierosów o wartości prawie 3,5 mln zł i alkoholu za 1,8 mln zł.

Szacuje się jednak, że strażnicy wykrywają zaledwie 10-15 procent przemycanego towaru.

cd. na str. 16

Ludzie we wsi mówią:
- *Z tym człowiekiem nie da się żyć. Żeby nie wiem jak się schodziło mu z drogi, to i tak swoje się usłyszy, a nieraz i odcierpi. Dał się we znaki nawet mieszkającemu na drugim końcu wsi, a cóż dopiero mówić o najbliższych sąsiadach, którzy mają przez niego zatruć życie.*

Numerów jest w tej kaszubskiej wsi G. niedużo, zaledwie pięćdziesiąt. Pod piętnastym gospodaruje Jerzy W., pod dwudziestym dziewiątym Karol U., a pod czterdziestym piątym Paweł Z. Wszyscy mieszkają tu z dziada pradziada. W tej wsi przyszli na świat, tutaj wyprawiano im wesela, tu gospodarowali od młodych lat i tutaj się starzeją. Wielu przekazało schedę swoim następcom.

Tylko z Marianem K. jest inaczej. Przybył do wsi G. stosunkowo niedawno, gdy Florian S. sprzedawał gospodarstwo i przenosił się do dzieci w mieście. Marian K. miał wówczas niewiele ponad czterdziestkę. Kupił od Floriana S. osiem hektarów gruntu wraz z zabudowaniami i - jak wszystkim wokół opowiadał - zabierał się do gospodarowania. Plany miał ambitne.

- *Nic, tylko hodowla - opowiadał. - Owce, świnie, a może bydło rzeźne?*

Na razie jednak przywiózł ekipę budowlaną z pobliskich Kartuz i w miejsce wyburzonych starych budynków stawiał murowany dom oraz zabudowania gospodarskie. Do robót niefachowych wynajmował miejscowych rolników.

We wsi G. - jak to na Kaszubach - ziemia licha, gospodarstwa małe, jeśli na czymś się zarabia, to tylko na truskawkach i malinach, więc każdy chętnie Marianowi K. pomagał, bo liczył na dodatkowe pieniądze. Marian K. jednak lubił się dorabiać, ale nie znosił pozywać się pieniędzy. Wyplatał zarobionych przez rolników kwot odkładając z dnia na dzień. A kiedy jeden i drugi, po głośnych wymówkach, nie stawili się do pracy, krzyczał na swoim podwórku:

- *Jeszcze będziecie u mnie służyć, stać pod bramą i skomleć, żebym was przyjął.*

Wielu rolników przestało mu się od tej pory kłaniać. Do roboty przychodzili już tylko nieliczni.

Kiedy dom był pod dachem, a chlewnie gotowe do przyjęcia zwierząt, Marian K. sprowadził ponad setkę prosiaków i rozpoczął tuż. Postawił też duże namioty foliowe, w których posadził krzewy egzotycznych owoców.

Nie można powiedzieć, sam się w pracy nie oszczędzał. Od rana do nocy był na nogach. Pozostali członkowie jego rodziny, przeciwnie, nie robili nic w obejści i w polu. Córka dojeżdżała do szkoły średniej w Gdańsku, a

Ludzie, którzy w ostatnich latach dorobili się fortunek, coraz częściej próbują inwestować pieniądze w urządzenie sobie życia, o jakim marzyli ich rodzice i dziadkowie - twierdzą psycholodzy z Uniwersytetu Gdańskiego. Zazwyczaj były to marzenia o tym, żeby stać się gospodarzami, mieć własną zagrodę i pole. Nie zawsze są to udane „powroty do korzeni”.

Wśród spraw cywilnych, wnoszonych do sądów rejonowych z Wybrzeża gdańskiego, ponad połowa dotyczy sporów osób świeżo osiedlających się na wsi z ich zasiedzającymi mieszkańcami, a pomyliłby się ten, który sądził, że głównym powodem jest nietypowość lokalnych upodobań i przyzwyczajzeń...

NIEUDANE POWROTY

więc faktycznie na zajęcia gospodarskie nie miała czasu, natomiast małżonka zajmowała się tylko i wyłącznie domem. Marian K. zamieszczał więc raz po raz ogłoszenia w prasie i szukał ludzi do roboty. Ponieważ obiecywał pensję i mieszkanie, zjawiali się chętni, ale tak się jakoś składało, że szybko popadali w konflikt z pracodawcą i odjeżdżali.

Świniki rosły, owocowe krzewy coraz bardziej wymagały doglądania, a tymczasem chętni do pomocy ze wsi także się wykrużali.

Balbina C., sąsiadka zza płotu, przestała przychodzić, gdy żona Mariana K. zatkła jej kamieniami dwie kury. Podobno wchodziły w szkodę i trzeba je było usmiercić. Krewka niewiasta ani słyszeć nie chciała o zwrocie pieniędzy za nieżywe nioski, więc Balbina C. obraziła się. Marian K., jak przystało na męża solidaryzującego się we wszystkim z żoną, nawymyślał sąsiadkę i nie oddał jej zarobionych pieniędzy.

Z Antonim B. spór wybuchł o owies. Marian K., orząc własne zagony, zajeżdżał traktorem dwa rzędy obsiane owsem na gruncie Antoniego B. Kiedy ten przyszedł z pretensją, skłął go od ostatnich i zapowiedział, żeby się pilnował, bo on mu pokaże, kto tu rządzi.

Marian K. najdłużej w zgodzie żył z sąsiadem prawie z naprze-

ciwka, Ludwikiem S. Był to człowiek wyjątkowo cichy i uczciwy, a przy tym bardzo pracowity. Gospodarstwo posiadał niewielkie, ludzi zaś w domu sporo. Chętnie więc on i jego dzieci wynajmowali się do roboty u bogatszego sąsiada. Byli niezwykle przydatni. Zięć Ludwika S. był mechanikiem, córka zaś absolwentką technikum rolniczego. Marian K. miał więc zapewnioną fachową pomoc przy maszynach, które mają to do siebie, że się często psują, jak też w foliach i przy hodowli.

Marian K. trochę sąsiadom płacił, resztę zapisywał na konto, a uzupełnić obiecywał po sezonie, poza tym równowartość zarobionych pieniędzy odbierał sobie przy wszelkich możliwych okazjach. Kiedy zachorował wnuczek Ludwika S., bez słowa wprowadził samochód z garażu i zawiązał go wraz z matką do lekarza, ale odliczył to za dniówek pracy w chlewni. Gdy żona Ludwika S. poprosiła go o kupienie ciastek i kawy w mieście, po wyłożeniu zakupów na stół otwarcie powiedział, że za benzynę też się należy i czeka, aż kobieta odrobi to w namiocie.

Raz, kiedy zepsuł mu się traktor, zagroził drogę zięciowi Ludwika S., udającemu się do pracy w Gdyni, bo - jak krzyczał - on jest ważniejszym dla młodego człowieka pracodawcą.

Pierwszy zbuntował się przeciwko takiemu traktowaniu zięć.

Dorabiał on sobie, co prawda, u Mariana K., ale głównie dlatego, że się budował i pragnął zgromadzić jak najwięcej pieniędzy na zagospodarowanie.

- *Wolę nie mieć na czym spać, niż być parobkiem u takiego pana - powiedział przy kolacji i więcej jego noga w obejści sąsiada nie stanęła.*

Zabronił też chodzić do pracy żonie.

Marian K. wpadł w złość:

- *To ja daję im zarobić, traktuję jak równych sobie, a oni placą kamieniem za serce.*

Do Ludwika S. zaś powiedział:
- *Jeśli córka i zięć nie zjawią się do pracy, nikomu z waszej rodziny nie dam zarobić ani złotówki.*

Gdy spotkał na drodze Jolkę, córkę Ludwika S., to nie pozdrawiając jej krzyknął:

- *Byłaś u mnie służącą i będziesz, niedoczekanie twoje.*

Tego było za wiele. Odtąd nikt z rodziny S. nie poszedł do pracy u Mariana K. No i się zaczęło...

Marian K. swoją zemstę rozpoczął od drogi. Otóż, między jego gruntami a ziemią Ludwika S. była wytyczona droga prostopadła do szosy biegnącej przez wieś. Z jednej strony szosa droga ta prowadziła do lasu i drogi publicznej, z drugiej - do stawów i dalej, do sąsiedniej wsi. Nikt nie

pamięta, kiedy została wytyczona. Użytkowali ją dziadkowie i pradziadkowie. Miała, jak we wsi mówiono, sto, a może i dwieście lat. Służyła nie tylko ludziom z sąsiadujących rodzin, ale także innym, którzy tędy właśnie skracali sobie dojazd do pól.

Marian K., palając chęcią odwetu za utratę niemal darmowych robotników, sprowadził na własny koszt geodetę, który dokonał pomiarów i na ich podstawie ustalił wznowienie dawnych granic między polami. Były one - oczywiście - korzystne dla Mariana K., wykazywały bowiem, że droga prowadzi tylko i wyłącznie przez jego pole. Wobec tego Marian K., mając się tym samym za jedynego właściciela drogi, zaoferował ją. Aby zaś uniemożliwić Ludwikowi S. przejeżdżanie przez teren dawnej drogi, przy wjeździe z jego podwórka wbił betonowy słup.

Za pierwszym poszły kolejne akty zemsty. Zięć Ludwika S. został pomówiony o to, że nielegalnie reperuje rolnikom maszyny. Córkę zaś oskarżono, że po ciachu i bez pozwolenia szyje kobietom ubiory. Jak by tego było mało, Marian K. wysłał na Ludwika S. a to kontrolę przeciwpożarową, a to organa powołane do wykrywania nielegalnej bimbrowni.

Przy łada okazji Marian K. czynił sąsiadom wymówki, a także wszczynał z nimi awantury, jeśli widział, że rozmawiają z Ludwikiem S. Pokłócił się o to z kulkunastoma osobami. Przez uwikłanie się w spory zaniedbał gospodarstwo. Chlewnie stoją puste, bo zlikwidował hodowlę świń. Latem na jego polach rosło tylko żyto.

Wszystkie skargi i zarzuty dotyczące rodziny S. zostały wyjaśnione. W żadnym przypadku nie stwierdzono naruszenia prawa czy nadużyć.

Rodzina S. tym razem jednak takie rozwiązanie sprawy nie wystarczyło. Postanowili oni nauczyć Mariana K. odpowiedzialności za słowa i poczynania. Ze względu na naruszenie stanu posiadania i pozbawienia dojazdu do gruntów oraz dostępu do jednej z dróg publicznych, wniosli do Sądu Rejonowego sprawę o wyznaczenie drogi koniecznej. Istnieje więc duże prawdopodobieństwo, iż droga wytyczona kiedyś na granicy gruntów Ludwika S. i Floriana S. zostanie przywrócona. Marian K. zaś będzie musiał usunąć betonowy słup.

Dobrze by było, gdyby ten fakt stał się dla niego okazją do uświadomienia sobie, że aby osiedlić się na wsi, nie wystarczy posiadać pieniądze na zakup gospodarstwa, trzeba też umieć i chcieć ułożyć sobie życie z większą społecznością, wśród której się żyje.

I amen...

W lokalnych wybrzeżowych gazetach, na przykład ostatnio w „Dzienniku Pomorskim” ukazują się ogłoszenia o treści: „Szukam pieniędzy na studia”. Rodzice studentów zwłaszcza z mniejszych miast i wsi, po prostu coraz rzadziej mogą finansować naukę swoich latorośli. Nie przypadkowo więc właśnie z tych ośrodków wywodzi się najwięcej osób, które próbują szczęścia na państwowych studiach zaocznych i wieczorowych, gdzie wprawdzie za naukę trzeba płacić od tysiąca do dwudziestu tysięcy złotych rocznie, ale można też na to osobiście zapracować.

Jest to - zdaniem studentów, ankietowanych przez uczelnię - najlepsze, gdyż alternatywę - skorzystania z bankowego kredytu - wciąż się uważa za zbyt kosztowną.

Największe doświadczenia w tym zakresie na Wybrzeżu mają banki: PKO BP i PBK SA, które wprowadziły do swej oferty kredytowanie studiów już - odpowiednio - dwa, trzy lata temu.

Z kredytu Powszechnego Banku Kredytowego SA mogą skorzystać słuchacze czterech ostatnich semestrów studiów magisterskich lub równorzędnych.

Czas spłaty kredytu wynosi maksymalnie pięć lat. Słuchacze studiów dziennych mogą spłacać odsetki dopiero wtedy, kiedy zaczną zwracać raty kredytu. Studenci wieczorowi i zaocz-

Jak wynika z informacji gremium rektorów z Wybrzeża gdańskiego, jest wielce prawdopodobne, że niemal co trzeci student pierwszych lat takich uczelni jak Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska i Akademia Medyczna w Gdańsku zarzuci lub przerwie studia po pierwszym semestrze ze względu na brak środków pieniężnych.

WIEDZA NA KREDYT?

ni muszą płacić odsetki na bieżąco. Zabezpieczeniem kredytu może być poręczenie rodziców, zakładu pracy lub blokada środków na rachunkach bankowych.

Z kolei kredyt w PKO BP udzielany jest osobom, którym do skończenia studiów nie zostało więcej niż trzy lata (dotyczy także studiów licencjackich).

Studenci pracujący zobowiązani są do spłaty odsetek na bie-

żąco. Niepracującym zawieszają się spłatę odsetek, które doliczane są do stanu zadłużenia (powiększają one w ten sposób kwotę kredytu). Spłata kredytu rozpoczyna się najpóźniej trzy miesiące po ukończeniu studiów.

Ogólnie trudna sytuacja materialna osób, które chcą studiować sprawiła, że coraz większym zainteresowaniem cieszą

się krótsze (a zatem - tańsze!) studia licencjackie. Nawet resort nauki i szkolnictwa wyższego nie ukrywa, że ten typ studiów został zorganizowany właśnie z myślą o stworzeniu lepszych warunków, aby do roku 2010 zrealizować programu praktycznego otwarcia wyższych uczelni dla co najmniej 30 proc. uczniów kończących szkoły średnie, z których przecież nie wszyscy muszą być dyplomowanymi magistrami.

Resort ten z drugiej strony coraz bardziej przez palce patrzy na fakty pobierania opłat za studia wieczorowe i zaoczne na wyższych uczelniach państwowych. Kierownictwo tego resortu jest bowiem zdania, że przy obecnym niedofinansowaniu uczelni z kasy państwowej pobieranie opłat od studentów jest sposobem na uzupełnienie budżetu uczelni. O tym, że jest to skandal, można by mówić wtedy - uważa się - gdyby państwo finansowało w pełni potrzeby uczelni, a tak nie jest. Uczelnie są samodzielne i to one podejmują decyzję czy pobierać opłaty; gdyby nie zmuszały ich do tego warunki ekonomiczne, studia wieczorowe i zaoczne byłyby bezpłatne.

Jest to jednak zarazem przy czyną - twierdzi resort - że faktycznie już od paru lat dla części młodzieży, szczególnie z małych miast i wsi, studia są mało dostępne. Stąd też idea powołania państwowych wyższych szkół zawodowych zlokalizowanych bliżej miejsca zamieszkania. Ministerstwo Edukacji wystąpiło także z ofertą stworzenia Studenckiego Funduszu Pożyczkowego. Warunki udzielanych przez niego kredytów byłyby o wiele korzystniejsze, niż proponują banki. Zastanawia się również nad refundowaniem z budżetu wydatków ponoszonych na naukę osobom o najniższych dochodach. **SG**

PIERWSZA W TRÓJMIEŚCIE NIEPAŃSTWOWA

Uczelnia utworzona została decyzją MEN i wpisana do rejestru wyższych uczelni niepaństwowych 15 czerwca 1994

PRZYJMUJE KANDYDATÓW NA STUDIA DZIENNE I ZAOCZNE

ZAJĘCIA PROWADZONE SĄ NA WYDZIALE:
ZARZĄDZANIA I MARKETINGU

w następujących specjalnościach:

- **marketing**
- **zarządzanie gospodarcze**
- **finanse i bankowość**

Studia odbywają się w systemie:

- **dziennym, od pon.do pt.**
- **zaocznym, co 2 tygodnie w sob. i niedziele**

ROZPOCZĘCIE ROKU AKADEMICKIEGO - PAŹDZIERNIK '98
LICZBA MIEJSC OGRANICZONA

Wszelkich informacji udziela Dziekanat uczelni,
81-303 Gdynia, ul. Kielecka 7, tel. (058) 661 28 00
fax (058) 621 12 70

WYŻSZA SZKOŁA ADMINISTRACJI I BIZNESU W GDYNI

prowadzi zapisy
na dwusemestralne

STUDIA PODYPLOMOWE Z ZAKRESU

„ADMINISTRACJI I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO”

ROZPOCZĘCIE ZAJĘĆ PAŹDZIERNIK 1998 r.

Szczegółowych informacji udziela Dziekanat
wydziału **Zarządzania i Marketingu**
81-303 Gdynia, ul. Kielecka 7
tel. (058) 661 28 00
(058) 661 13 87

„Głuchy” szpital

Miejski szpital w Elblągu ma ogromne problemy telekomunikacyjne. Szpital nie ma pieniędzy na zlikwidowanie długów wobec Telekomunikacji. Zdaniem dyrekcji TP w Elblągu szpital nie wykazuje dobrej woli. Podobnie jak inne zadłużone placówki służby zdrowia określiło sposób spłaty długów, ale nie realizowano go. Zatem część połączeń odcięto.

Scania dla Malborka

W malborskim MZK rozstrzygnięto przetarg na zakup dziesięciu autobusów niskopodłogowych. Do przetargu przystąpiły: Jelcz, Scania, Volvo i MAN. Najlepsze warunki przedstawiła firma Scania. Zarobi 5 163 160 zł.

Będą komunalne

W Grudziądzu systematycznie przybywa mieszkań komunalnych. Po budynku przy ul. Warszawskiej, realizowany jest kolejny - przy ul. Kulerskiego na Rządzu. Ma mieć 24 mieszkania, każde o pow. 57 m².

Psychotest

• Łatwo się nudzę:

tak - 5

nie - 0

trudno powiedzieć - 3

• Podporządkowuję się innym:

często - 0

czasami - 3

rzadko - 5

• Kocham ryzyko:

tak - 5

Jednym z tematów, o który najczęściej dopytują się czytelnicy większości gazet, jest kwestia jak dostosować się do zmian, jakie - zwłaszcza teraz, zaledwie kilka lat po generalnej zmianie stroju - niesie życie. Problematykę tę często prezentujemy i na naszych łamach, najczęściej w formie reportaży i wywiadów. Może więc pora na potraktowanie jej z przymrużeniem oka? W publikacjach Hanny Hamer znaleźliśmy psychozabawę, której uczestnicy mogą poznać odpowiedź na pytanie, czy mają odwagę zmienić swoje życie. Oto one. Przy wyszczególnionych niżej pytaniach podano trzy odpowiedzi. Należy wybrać po jednej z nich, zsumować odpowiadające im punkty i odczytać interpretację osiągniętego wyniku.

CZY BOISZ SIĘ ZMIAN

często - 0

• Mam różne dolegliwości zdrowotne:

prawie codziennie - 0

co pewien czas - 3

bardzo rzadko - 5

• Jestem osobą rozsądną:

tak - 0

nie - 5

nie wiem - 3

• Ktoś, kto podtrzymywał by mnie na duchu, jest:

mile widziany - 5

niezbędny - 0

przydatny - 3

• Wiem, że osiągnę sukces:

to prawda - 5

to nieprawda - 0

mam wątpliwości - 3

• Ludzie są niegodni zaufania:

to prawda - 0

niektórzy - 3

to nieprawda - 5

• Jestem osobą wytrwałą, kiedy naprawdę czegoś chcę:

zawsze - 5

czasami - 3

rzadko - 0

• Często nie mam własnego zdania:

to prawda - 0

to nieprawda - 5

w niektórych sprawach - 3

• W różnych zmianach w moim życiu dostrzegam:

szansę, możliwości, postęp - 5

niebezpieczeństwo, pułapkę - 0

plusy i minusy - 3

• Umiem walczyć o realizację ważnych dla mnie celów:

to prawda - 5

różnie bywa - 3

to nieprawda - 0

nie wiem - 3

nie - 0

• Wolę pracę:

mało samodzielnią - 0

w pełni samodzielnią - 5

częściowo samodzielnią - 3

• Odpowiedzialność mnie:

przeraża - 0

pociąga - 5

dyscyplinuje - 3

• Jestem pesymistą:

nie - 5

czasem tak, czasem nie - 3

tak - 0

• Łatwo się męczę:

to nieprawda - 5

to prawda - 0

to zależy - 3

• Mam wariackie pomysły:

często - 5

czasami - 3

zupełnie wyjątkowo - 0

• Bawię się:

rzadko - 0

czasem - 3

często - 5

• Jestem osobą ambitną:

bardzo - 5

trochę - 3

chyba nie jestem - 0

• Zdaję się w życiu na los**szczęścia:**

czasami - 3

rzadko - 5

• Do 30 pkt. - uwierz w siebie:

Jesteś osobą raczej nie lubiącą zmian. Starasz się ich nie prowokować, a jeśli już przychodzą - że to znosisz. Uważasz, że lepszy wróbel w garści niż kanarek na dachu. Rzecz nie w tym, że nie chcesz niczego zmienić w swoim życiu, ale w tym, że boisz się zmian. Wiele Twoich ambicji i marzeń nie ma zatem szans na realizację. Mnóstwo ciekawych możliwości życiowych przechodzi Ci koło nosa, a Ty tkwisz w ciepłku samozadowolenia lub chłodzie niezadowolona.

Nie warto być bluszczem oplecionym wokół niezadowolającej Cię życiowej sytuacji. Daj sobie szansę i spróbuj zdobyć się na odwagę. Uwierz w siebie. Potrafisz! Zaczni od pozytywnego myślenia i treningu odporności na stres.

• Od 31 do 65 pkt. - nie rezygnuj za szybko:

Do zmian masz stosunek ambiwalentny - niby się zgadzasz, że potrzebne, mówisz: „dobrze, zgoda, ale...” Niszczy Cię do drobne „ale”. Jesteś osobą rozsądną i

INTERPRETACJA WYNIKÓW

zrównoważoną tym bardziej, im więcej masz punktów. Przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji, prowadzącej do zmiany w Twoim życiu, zawsze rozważasz wszystkie „za” i „przeciw”. Sęk w tym, że Twoja inteligencja podsuwa Ci tyle wątpliwości, że często rezygnujesz z ważnych dla Ciebie spraw w przekonaniu, że podejmujesz optymalną decyzję.

Jesteś osobą zbyt ostrożną i za bardzo się wahasz. Brak Ci odwagi, umiejętności zamknięcia oczu i rzucenia się na głęboką wodę. Twoja postawa jest wielce odpowiedzialna, ale czy nie marnujesz czasem ważnych życiowych okazji? Może warto sprawdzić, jak by Ci poszło, gdybyś wykazał więcej odwagi i nie szukał stale dziury w całym. Wcale nie jesteś osobą słabą i nie musisz opierać się na kimś. Jesteś samodzielny, mądry i dasz sobie radę. Warto czasem przewrócić się i potłuc, żeby wiedzieć, ja-

kich niebezpieczeństw unikać w przyszłości, i poczuć, jak wspaniale jest podnieść się i wygrać.

• Powyżej 66 pkt. - ryzyko Cię nie odstrasza:

Lubisz zmiany. Nie przeraża Cię, ile możesz stracić, ale pociąga, ile możesz zyskać. Jesteś osobą ambitną i niezależną. Twoją mocną stroną jest to, że potrafisz kierować emocjami. Stawiasz na wyczuwanie, intuicję, empatię, przeczuca, impuls. Jesteś spontaniczny i odważny. Podejmujesz ryzyko z wiarą, że Ci się uda i dzięki temu dajesz z siebie maksimum energii i polotu.

Kierujesz się głównie tym, co chcesz osiągnąć, czyli wychodzisz od celu, a nie od trudności i przeszkód nie do pokonania. Prezentujesz postawę życiową, wyrażającą się w stwierdzeniu: „wszystko można zrealizować, jeśli naprawdę bardzo się tego chce”. Czasem ponosisz porażkę i to jest normalne. Nie przegrywa tylko ten, kto o nic nie gra, a błędów nie robi tylko ten, kto nic nie robi - ale co to za frajda?

Oliva do prywatyzacji

Co najmniej ośmiu inwestorów, w tym dwóch rodzimych zgłosiło oficjalnie chęć zakupu ostatniej już państwowej fabryki farb - gdyńskiego Polifarb Oliva. Dla firmy oznacza to pozyskanie na niezbędną restrukturyzację ok. 15 mln złotych i możliwość stworzenia korzystnej spółki z o.o., w której inwestor miałby zapewnić 51 proc. udziałów.

Gdyński Polifarb jest obecnie ósmym co do wielkości producentem farb w Polsce. Ogólny udział w krajowym rynku wynosi

ok. 3 proc. Zakład produkuje rocznie ponad 4 mln litrów farb, z czego 45 proc., to farby przemysłowe, 35 proc. - okrętowe, a 20 proc. - dekoracyjne. Niedawne plany zwiększenia produkcji do 70 mln litrów nie powiodły się, gdyż nie udało się dokończyć budowy fabryki.

Wyniki finansowe Polifarbu ulegają sporym wahaniom: od blisko 728 tys. zł w roku 1995 i 365-tysięcznej strefy w roku 1996, do 264 tys. zysku w roku ubiegłym. Rok obecny nie był jeszcze lepszy.

Trzykrotne przebicie Hydro-Vacuum

Prawdopodobnie aż ok. 8 mln zł wzrosło kapitał akcyjny grudeńdzkiej spółki Hydro-Vacuum, czyli będzie ponad trzykrotnie większy od dotychczasowego. Do inwestora strategicz-

nego - warszawskiej firmy Wafapomp skierowane zostaną akcje o wartości nominalnej 2,55 zł, a spółka wyemituje ich ponad 1 milion. Dotychczasowym akcjonariuszem zagwarantowano ok. 50 proc. nowych akcji.

Na początku był wąż

Według obecnych zamierzeń euro zastąpi złotówkę mniej więcej za osiem lat. Zanim klienci i przedsiębiorcy poznają zalety tego systemu, warto sobie uświadomić, jak do tego doszło.

Za pierwszy krok ku euro można uznać układ z Bretton Woods z roku 1944, którego sygnatariusze przyjęli stałe kursy wymiany narodowych walut, zorientowane na dolara i standard złota. W roku 1972, w oparciu o wieloletnie doświadczenia z finansowych rynków, sześć krajów EWG wraz z Wielką Brytanią, Irlandią, Danią, Norwegią i Szwecją wypracowało Europejski Mechanizm Kursów Dewizowych zwany „wężem”. Dopuszczalne wahania kursowe ograniczone do 2,25 proc. w górę i w dół.

Po upływie siedmiu lat i ob-

serwacji „węża” ustanowiony został Europejski System Walutowy. Przyjął w nim, w roku 1979, szóstą stabilność kursów wymiany walut utrzymywaną za pomocą interwencji, stopy procentowej i kontroli kapitału, wzajemną pomoc przy hamowaniu inflacji, współpracę w zakresie polityki gospodarczej. Narodowe waluty wkładane do wspólnego „koszyka” złożyły się na ecu, europejską jednostkę rozliczeniową. System ten doznał kryzysu w latach 1992 i 1993 wskutek recesji w Niemczech, jaka wystąpiła po zjednoczeniu RFN i NRD. Włochy i Wielka Brytania opuściły wówczas Europejski System Walutowy, pozostali zaś członkowie postanowili zwiększyć odchylenia kursów do 15 proc. od ecu.

cd. na str. 8

Śród blisko 350 różnych zawodów wykonywanych przez mieszkańców Wybrzeża, za najbardziej niebezpieczny uważany jest zawód marynarza. Bardziej niebezpieczne od niego - według ekspertów ubezpieczeniowych Amplico Life - są tylko profesje kaskadera, oblatywacza samolotów i tresera dużych zwierząt drapieżnych, ci jednak pracują w głębi kraju. Najmniej grozi sekretarce biurowej, notariuszowi i... dyrektorowi.

RYZIKO WKALKULOWANE?

Robotnicy budowlani - grupa zawodów najbardziej narażonych na wypadek przy pracy

Dane te - wskazują jednak pracownicy gdańskiego Inspektoratu pracy - należałyby traktować z pewnego dystansu. Biorą się bowiem one wyłącznie ze zgłoszonych wypadków śmiertelnych, które zawsze stanowiły przysłowiowy wierzchołek góry lodowej. Statystyka zaś nie odzwierciedla tego, co naprawdę dzieje się w zakładach pracy. W 1997 roku ponad 119 tysięcy pracowników zostało poszkodowanych w pracy, zginęło 670 osób, czyli o 30 więcej niż rok wcześniej.

Najwięcej, bo aż 12 993 wypadków w czasie pracy, odnotowano w budownictwie. Na drugim

wodach towarzystwa ubezpieczeniowe. Do zawodów o największym stopniu ryzyka zaliczani są: górnicy, budownicy linii wysokiego napięcia, tuneli oraz osoby pracujące powyżej 10 metrów. Pracownicy służby zdrowia są zakwalifikowani do grupy o niskim stopniu ryzyka. Tylko lekarze pogotowia, pielęgniarki pracujące w szpitalach psychiatrycznych, pracownicy opieki społecznej oraz chirurdzy zaliczani są do grupy o średnim stopniu ryzyka.

Sądząc po liczbie pracowników resortu edukacji, zapadających na choroby zawodowe, można sądzić, że jest to grupa najbardziej niebezpiecznych za-

Według Instytutu Medycyny Pracy, w 1996 roku pracownicy najczęściej byli narażeni na choroby zawodowe związane z narządami głośni. Z tego powodu chorowały 3 142 osoby. Na zawodowe uszkodzenia słuchu zapadły 3 072 osoby. Choroby zakazne były przyczyną kłopotów aż 1 120 osób. Pylicę płuc stwierdzono u 984 pracowników, a choroby skóry - 696 osób. Wykonywana praca stała się przyczyną chorób oskrzeli 572 pracowników, niezbyt dróg oddechowych - 384, a zespołu wibracyjnego - 457.

Jednak w praktyce łatwiej jest udowodnić, że złamało się nogę na schodach w pracy lub, że nie można mówić z powodu uszkodzenia strun głosowych niż, że zawał serca jest spowodowany stresem w pracy. Dyrektor jednej z wielkich firm, który doznał zawału dzień po zakończeniu stresujących negocjacji, przez trzy lata udawadniał w sądzie, że uległ wypadkowi przy pracy. W podobnej sytuacji są dziennikarze. Udowodnienie pracodawcy, że zawał ma związek ze stresem w czasie przygotowania gazety do druku - graniczy z cudem.

Ministerstwo Zdrowia sporządziło listę czynników zagrażających zdrowiu pracowników. Zagrożeniem są: hałas, ultradźwięki, różne rodzaje promieniowania oraz czynniki toksyczne.

Najbardziej podstępne są substancje, które w przyszłości u niektórych osób mogą wywołać chorobę nowotworową.

cd. na str. 8

PIENIĄDZE DLA MAŁEJ FIRMY

- Twój sklep (warsztat, firma usługowa) jest zbyt mały, żeby dostać kredyt w banku ?
- Potrzebujesz pieniędzy na zwiększenie obrotu, albo na małą inwestycję?

Fundusz MIKRO jest dla Ciebie!

Przedstawicielstwa lokalne Funduszu Mikro:
Gdańsk, ul. Żeleńskiego 41, tel./fax 341-26-01
Gdynia, ul. Starowiejska 17/7a, tel. 661-34-40, 661-34-16
Starogard Gdański, ul. Jagielly 23, tel. 16-297-63
Elbląg, ul. Grunwaldzka 2, pok. 21, tel. 233-36-72

FUNDUSZ MIKRO jest programem Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości (PAEF).

Drugą - po budowlancach - grupę najbardziej niebezpiecznych zawodów stanowią robotnicy pracujący przy obróbce metali

miejscu, z liczbą 11 122 wypadków, była służba zdrowia i opieka socjalna. Dopiero na trzecim miejscu znajdowało się górnictwo i kopalnictwo z 10 931 wypadkami.

Nieco inaczej oceniają ryzyko pracy w poszczególnych za-

wodów w Polsce. Z danych Instytutu Medycyny Pracy wynika, że w 1996 roku na owe choroby zawodowe zapadło 2 968 nauczycieli, 2 068 górników, 495 robotników budowlanych oraz 404 robotników i leśników.

cd. ze str. 7

Na liście czynników rakotwórczych znalazły się, między innymi: pyły zawierające włókna azbestu, pyły drewna twardego, arsen, benzen, beryl, kadm, smoła, asfalty, nikiel, tlenki siarki.

Dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi są zastanawiające. Według Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych, nowotwory złośliwe stanowią tylko 1,3 procenta wszystkich chorób zawodowych. Natomiast według Światowej Organizacji Zdrowia, co dziesiąty zgon z powodu nowotworów złośliwych, był wywołany przez szkodliwe warunki pracy. Jednak w Polsce nikt nie prowadzi takich statystyk, bo chory w chwili odkrycia u niego nowotworu złośliwego, najczęściej jest już na emeryturze. Zdaniem lekarzy, stanowi to dowód, że w Polsce statystyki są nadal fałszowane.

W przypadku wielu substancji szkodliwych można mówić tylko o ryzyku. Przykładowo, kłopoty z posiadaniem dzieci mogą mieć osoby mające kontakt z cylostatykami, benzenem, ołowiem, rtęcią oraz dwusiarczkiem węgla. To może być przyczyną rodzinnych tragedii, lecz nie obejmuje tego żadna statystyka. O działanie rakotwórcze są ostatnio podejrzane pyły o dużej zawartości krzemionki, pyły kopalni węgla kamiennego, pyły grafitu, chlorek winylu. Pracownik dopiero po kilku latach może odczuwać kłopoty ze zdrowiem. A wówczas trudno jest udowodnić związek pomiędzy chorobą a wykonywaną przed laty pracą. Najczęściej kłopoty ze zdrowiem są zwalane na karb podeszłego wieku.

Według Państwowej Inspekcji Pracy, nadal niebezpiecznym jest na budowach. Rusztowania

RYZIKO WKALKULOWANE?

Pracujący przy obróbce drewna mają - statystycznie rzecz biorąc - stosunkowo bezpieczne zajęcia. Bezpieczniejsze od kierowców, ale mniej bezpieczne od... górników

są źle montowane. Brakuje barierki zabezpieczających. Nie ma pasów bezpieczeństwa. W czasie wykonywania fundamentów robotnicy pracują w wykopach, które nie mają oszalowania zabezpieczającego ziemię przed osunięciem. Robotnicy wykonujący niebezpieczne prace na budowach są zaliczani przez agentów ubezpieczeniowych do grup zawodowych o największym ryzyku wypadku. Niektórzy budowlani, pracujący w ekstremalnie trudnych warunkach, mają poważne kłopoty z wykupieniem polisy NW, bo towarzystwa ubezpieczeniowe zaliczają ich do grupy największego ryzyka.

Procentowy udział poszczególnych zawodów we wszystkich wypadkach przy pracy w Polsce

* robotnicy budowlani	- 11,2 procent
* robotnicy pracujący przy obróbce metali	- 9,0 procent
* kierowcy	- 8,0 procent
* pracujący przy obróbce drewna	- 7,0 procent
* górnicy	- 6,7 procent
* elektroenergetycy	- 6,1 procent
* maszynicy, mechanicy i monterzy	- 5,0 procent
* robotnicy w przemyśle spożywczym przetwórczym	- 4,2 procent
* robotnicy inni	- 3,5 procent
* technicy rolnictwa i leśnictwa	- 2,9 procent
* pracownicy administracji	- 2,7 procent

skiego dolara i japońskiego jena. Zmiana ta ma jednakże obok oczywistych zalet - także cechy ujemne. Przede wszystkim poszczególne państwa tracą waż-

precyzyjnie punktuja zalety i wady wspólnej waluty. Po stronie zalet wymienia się sprawnie funkcjonujący, jednolity rynek, nasilenie konkurencji, przejrzystość

Na początku był wąż

kalkulacji i transakcji, a ponadto wykluczenie możliwości manipulowania kursem przez narodowe banki, co zawsze znieszczała prawdziwą siłę przedsiębiorstwa czy sektora, oraz zdolność do konkurowania z innymi. Ponadto znika marża obciążająca wszelkie transakcje wymagające wymiany walut, na przykład marki na funta, kasowane są koszty związane z ryzykiem kursowym. Po wejściu na rynek euro staje się najważniejszą walutą, obok amerykań-

ny dotąd instrument polityki gospodarczej - kształtowanie indywidualnej, narodowej polityki walutowej, w której manipulowanie kursami, zwłaszcza dewaluacja, pełniły ważną rolę w stwarzaniu lepszych warunków dla własnych eksporterów. Bez względu na potencjał ekonomiczny czy ludnościowy jeden kraj dysponuje w radzie Europejskiego Banku Centralnego jednym głosem. Same banki tracą dochody związane z wymianą walut. Mogą się pojawić napięcia społeczno-pol-

ityczne w związku ze spodziewaną, niezwykle silną presją redukcji zatrudnienia.

Polska deklaruje chęć uzyskania członkostwa w Europejskiej Unii Walutowej w roku 2006. Do tego czasu trzeba spełnić tak zwane kryteria zbieżności: inflacja nie może przekraczać więcej niż półtora procent średniej z trzech krajów Unii o najniższej inflacji, deficyt sektora publicznego musi być sprowadzony do trzech procent PKB, całkowite zadłużenie państwa nie może przewyższyć 60 procent PKB. Oczywiście, trzeba też przyjąć wszelkie reguły obowiązujące w Unii Walutowej. Wkrótce należy się spodziewać wprowadzenia euro do koszyka walut, używanych dla wyznaczenia kursu złotego.

Jacek Markiewicz

W Polsce coraz więcej pieniędzy trzeba wydać na odszkodowania dla ofiar wypadków. W 1996 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych z powodu wypadków przy pracy wypłacił odszkodowania na kwotę 2,9 miliarda złotych. Suma ta obejmowała kwoty: rent rodzinnych wypłacanych przez ZUS po zmarłych pracownikach, rent inwalidzkich oraz jednorazowych odszkodowań. Ale to nie wszystko. W Polsce nikt nie przeprowadził badań, ile dodatkowo trzeba zapłacić za pobyt chorych pracowników w szpitalach, za wielomiesięczną rehabilitację, zakup leków czy protez.

Z analiz prowadzonych w ramach Unii Europejskiej wynika, że koszty dodatkowe są trzy lub nawet cztery razy wyższe niż same wypłaty rent i odszkodowań. Oznaczałoby to, że w ubiegłym roku choroby zawodowe i wypadki przy pracy kosztowały budżet od 12 do 15 miliardów złotych.

Zdaniem Krzysztofa Dutkiewicza z Głównego Inspektoratu Pracy, liczba ukrywanych wypadków dorównuje oficjalnej statystyce. Rozbieżności między statystyką a faktyczną liczbą wypadków są tym większe, im więcej na naszym rynku pojawia się małych przedsiębiorstw. W Polsce na 1,5 miliona zakładów pracy aż 1,3 miliona to małe prywatne firmy. Nikt nie wie dokładnie, jak duża jest szara strefa wypadków.

Domyslają się tego najbardziej specjaliści firm ubezpieczeniowych, którzy doskonale wiedzą, do jakiego poziomu windować stawki NN w przypadku osób wykonujących różne zawody - tak, aby i im się opłacało...

BW

cd. ze str. 7

Z tego przypadku Unia Europejska wyprowadziła dwa podstawowe wnioski: dopóki narodowe banki centralne zachowują suwerenność, dopóty współpraca walutowa będzie nieskuteczna, a cały system podatny na spekulację. Tylko jedna instytucja europejska usprawniona do emisji pieniądza może zagwarantować stałe kursy wymiany walut. Stwierdzenie to dało podstawę do zaprojektowania i zawiązania od 1999 roku Europejskiej Unii Gospodarczej i Walutowej, przewidującej m.in. wprowadzenie wspólnej waluty - euro. Od 1 stycznia przyszłego roku przystąpią do niej m.in. Irlandia, Finlandia, Portugalia, Hiszpania, Francja, Włochy, Niemcy, Holandia, Luksemburg, Belgia, Austria.

Eksperci europejscy bardzo

Biznesowy przewodnik po Niemczech

Ambasada Polska w Kolonii przysłała wademecum przeznaczony dla polskich przedsiębiorców działających w Niemczech. Zatytułowane „Rynek niemiecki - poradnik dla eksporterów i inwestorów” wydało Polsko-Niemieckie Towarzystwo Wspierania Gospodarki z Gorzowa Wlkp. W książce zamieszczono szereg praktycznych informacji na temat niemieckiego prawa celnego, podatkowego, przepisów standardyzacyjnych i jakościowych, przybliży się też kilka rozwiązań marketingowych. Jest też spis instytucji i urzędów, banków, organizatorów targów i firm reklamowych.

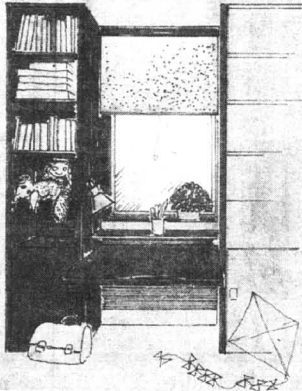

Hasło „pokój dziecienny” jest mało precyzyjne. Dzieci przecież rosną. A w miarę, jak przybywają im lat, zmieniają się ich potrzeby. Inne wnętrza będzie odpowiednie dla przedszkolaka, inne dla ucznia pierwszych klas. Nie wszystkie dzieci mają też pokój dla siebie. Mimo wszystko jednak ogromnie jest ważne, żeby każde z nich miało poczucie własności swego terytorium, w którym czułyby się gospodarzem.

Aby móc przedstawić Czytelnikom moż-

Biureczko z deski kreślarskiej, o regulowanej wysokości. Taki mebel będzie rósł razem z uczniem

liwe różne propozycje urządzenia pokoju dziecięco-młodzieżowego, zwróciliśmy się z prośbą o sugestie do plastyczek współpracujących z naszą redakcją. Zda-

NIECH „ROŚNIE” Z DZIEĆMI

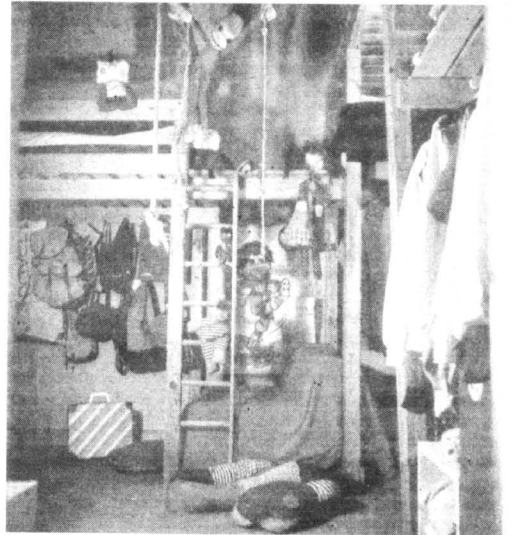
niem każdej z nich recepta na udane „terytorium dziecka”, jest jedna: „starać się rzetelnie odpowiedzieć na jego potrzeby bez względu na to, czy sprawa będzie dotyczyła całego pokoju, jego fragmentu, czy tylko jednego mebla.”

Oto różne spojrzenia na ten temat.

ŁÓŻECZKO DO KĄCIKA PRZEDSZKOLAKA

- proponuje Dorota Wójcicka. Stanowi ono stopień pośredni między niemowlęcym łóżkiem z siatką czy szczebelkami a młodzieżowym tapczanem zbyt obszernym jeszcze dla trzylatka czy pięciolatka. Istotne dla wszystkich mieszkających w ciasnym lub niestawnych wnętrzach!

Mebel połączony jest ze skrzynią na zabawki. Jej blat stanowi jednocześnie stoliczek, przy którym przedszkolak może rysować, czy lepić z plasteliny, albo nawet zjeść podwieczorek. Ważnym detalem są boki łóżeczka: ponieważ często się zdarza, że małe dzieci spadają w nocy z plańskiego pościelenia, tutaj mamy materac schowany w środku podwyższonej ramy. Materac może być wykonany własnym pomysłem z kawałków gąbki kupionej w sklepie chemicznym, przyciętych do odpowiedniego formatu, sklejonych i obszytych fanelą.

Widąc tu fragment umieszczonego na antresoli „łóżka”. Na górę wchodzi się po drabince. Poniżej konstrukcji znajduje się miejsce na wieszak na torby, plecaki itd. Za drabinkami - wygodny fotel. Takie wypełnione konstrukcją z surowego drewna wnętrza ma tę dodatkową zaletę, że nawet znaczna ilość zabawek nie powoduje w nim wrażenia przesyty

do wkomponowania w mieszkanie do nauki. Jeśli uczeń nie ma pokoju tylko dla siebie, lecz dzieli go z rodzicami czy młodszym rodzeństwem, tym bardziej powinien mieć możliwość odizolowania się na czas nauki.

Jednakże - nie żyje się samą nauką, zwłaszcza w wieku 6-12 lat, dlatego bardzo ważne jest wygospodarowanie także miejsca do zabawy. Mało kłopotliwym urządzeniem jest wisząca drabinka, na którą można się wspinać. Świetnie sprawdzają się także

wszelkie niekonwencjonalne siedziska, poduchy, puffy, materace, na których można fikać koziołki, spać, a także wznosić z nich budowle.

POKÓJ DWUPOZIOMOWY

- według projektu Kingi Pniewskiej.

Nieduży a dość wysoki pokój jest zabudowany konstrukcją z surowych desek.

cd. na str. 10

WARENIX S.C.

JULIAN CHROBOCZEK
TEL. KOM. 090541 795
TEL. DOM. (069) 136-85-26 (7 - 8)
NARKOWY 54
83-120 SUBKOWY

SYSTEMY OGRODZENIOWE
CYNKOWANE,
MALOWANE PROSZKOWO
SIATKI ZAWLEKANE, ZGRZEWANE
BRAMY PRZESUWNE, MONTAŻ

BEKAERT
QUALITY
★★★★

10 LAT GWARANCJI

DOMEX s.c. **PRODUCENT OKIEN PCV**

system PANORAMA, REHAU

MALBORK (Piaski), ul. Daleka 117, tel. (055) 272-12-13
TYPOWE OKNA OFERUJEMY W CIĄGŁEJ SPRZEDAŻY

STYROPIAN

STYROPIAN M-15, M-20, M-30
(również płyty „na zakład”)
- zawsze wszystkie grubości i gatunki
- konkurencyjne ceny
*atesty ITB
* transport

„STYROPAK H-K” Gdańsk
ul. Michałki (1 km przed Rafinerią)
tel./fax (058) 308-77-05, 308-79-23

Co zrobić, by Twoja oferta docierała do Klienta
codziennie przez 365 dni w roku
wystarczy?

0,0005205 gr dziennie*.

Nie musisz wychodzić z biura, zadzwoń (069) 132 40 03.

* Cena netto nie zawiera podatku VAT

EURODOM

PODŁOGI	od 22,50 zł/m ²
BOAZERIE	od 15,50 zł/m ²
DYWANY	od 38,00 zł/m ²
WYKŁADZINY ...	od 18,50 zł/m ²
DRZWI	od 174,00 zł/szt.
OKNA	od 195,00 zł/szt.

Gdańsk-Zaspa,
Kilińskiego 52a (hangar nr 2)
tel. 557 31 25, 557 31 87

ALDIS SA NOWOCZESNE SYSTEMY GRZEWCZE
elektryczne i gazowe

CDimplex

- pleca akumulacyjno
- grzejniki konwekcyjne

JUNKERS

- kotły c.o.,
- termy gazowe

SIEMENS

- przepływowe ogrzewacze
- wody

**SPRZEDAŻ URZĄDZEŃ, PROJEKTOWANIE
KOMPLEKSOWA REALIZACJA**

*Chętnie nawiążemy współpracę
z firmami handlowymi i instalatorskimi.*

Aldis SA Sopot, al. Niepodległości 659, tel./fax (058) 551 51 08

EURODACH

TECHNIKA OKIENNA I DRZWIOWA

**PCW I AL
POMIARY
PRODUKCJA
SPRZEDAŻ
MONTAŻ**

(0-88) 48-20-51

14-200 Łąwa, ul. Kopernika 6

POSZUKUJEMY SPRZEDAWCÓW
I FIRMY MONTERSKE.
ATRAKCYJNE WARUNKI WSPÓŁPRACY

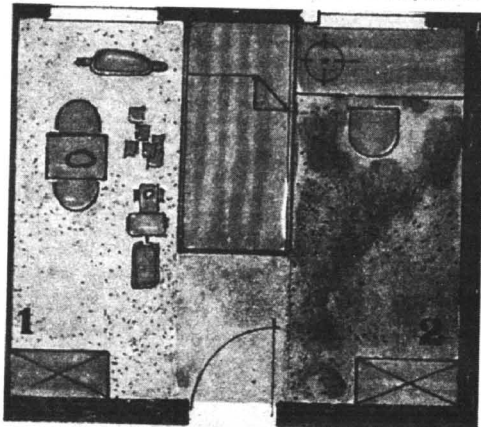
NIECH „ROŚNIE” Z DZIEĆMI

cd. ze str. 9

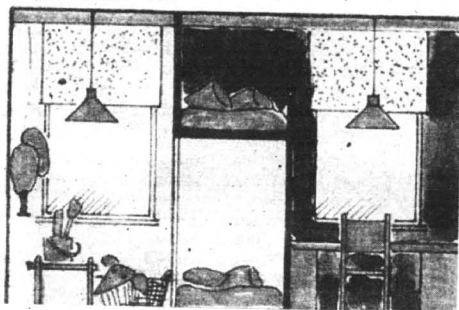
Tworzą one, po pierwsze - drugi poziom na wysokości oko-

dzi z kilku miejsc pokoju konstrukcja z drabinek. Są też liny, na których można się huścić.

kącik do nauki, garderoba. Takie rozwiązanie niewiele narzuca - dziecko może swobodnie tu go-

13,3 m²

Urządzenie wspólnego pokoju ucznia i przedszkolaka. Dwa minipokoiki uzyskano stawiając piętrowe łóżko w poprzek. 1. minipokoik przedszkolaka, 2. minipokoik ucznia

ło półtora metra nad podłogą, a po wtóre - szereg bardzo przytulnych i ciekawych zakamarków. Od podłogi do „pomostu” prowa-

Wśród konstrukcji z desek mają swoje miejsce wszystkie niezbędne elementy wyposażenia pokoju - miejsce do spania,

Sposób wykonania biureczka - konstrukcję stanowią boki typowego regału. Błat robimy z deski kreślarskiej polakierowanej lakierem bezbarwnym. Od spodu przykręcamy do blatu po dwóch stronach dwie drewniane beleczki o przekroju 5x5 cm. W beleczkach i bokach regału wiercimy po dwa otwory (rys. 1b). Błat przykręcamy za pomocą śrub metalowych z nakrętkami motylkowymi (rys. 1a). W razie potrzeby będzie można podnosić go stopniowo wyżej

spodarować, zmieniając przeznaczenie fragmentów pokoju.

Ponadto w gąszczu lin i drabinek można znaleźć wymarzony „azyl psychiczny”. Ten właśnie pokój, przed 8 laty, zaprojektowa-

strukcję dały się swobodnie wkomponować m.in. kącik telewizyjno-muzyczny, biblioteczka, miejsce, gdzie można posadzić zaproszoną przyjaciółkę.

(T.W.)

ła Kinga Pniewska dla swej córki. Przez ten czas zmieniło się nieco jego oblicze. Pokój przedszkolaka zastawiony pudłami pełnymi zabawek stał się siedzibą nastolatki. Mimo to doskonale sprawdza się nadal. W kon-

McBau Chemia w Polsce

McBau Chemia, niemiecki producent chemii budowlanej, zainwestuje w budowę nowej fabryki w Polsce 1 mln zł. Będzie to suma równa całemu zyskowi netto, wypracowanemu w ubiegłym roku przez McBau Chemia w naszym kraju.

Pod koniec września zakończą się poszukiwania terenu pod lokalizację tej, drugiej już w Polsce, fabryki niemieckiego producenta substancji proszkowych i dodatków do betonu. Wiadomo, że w grę wchodzi jedynie lokalizacja w specjalnych strefach ekonomicznych, co pozwoli skrócić stać firmie z ulg podatkowych. W nowym zakładzie produkowane będą dodatki do betonu, które trafiają na polski i czeski rynek.

McBau Chemia Polska działa u nas od 1993 roku. Pierwszą fabrykę firma uruchomiła w Środzie Wielkopolskiej w połowie 1995 roku. Przez pierwsze dwa lata obecności w Polsce, przedsiębiorstwo przynosiło straty. Dzięki strategii polegającej na reinwestowaniu kolejnych zysków, obecnie ma około 4 proc. udział w rynku chemii budowlanej w Polsce. Swoją ofertę handlową kieruje do odbiorców hurtowych, takich jak warszawskie metro.

Podłogi panelowe

Układając podłogę panelową musimy koniecznie pozostawić 0,5-1 cm szczelinę przy ścianie, by umożliwić swobodne rozszerzanie się paneli. Dla zachowania tej szczeliny, przy ścianie wsuwamy drewniane kliniki dystansowe. Usuwamy je dopiero po ułożeniu całej podłogi. Klej, którym jeden panel łączymy z drugim, należy nanosić cienkim waleczkiem we wrąż każdego panela.

TORMET

OFICJALNY SPRZEDAWCA

STOLBUD
SOKÓLKA S.A.

OKNA DRZWI

• DREWNIANE • Z TWORZYW
WSZYSTKIE WYMIARY
I KSZTAŁTY

HURT - DETAL GRZEJNIKI CO KOTŁY CO

I INNE WYROBY DLA DOMU
83-000 Pruszcz Gdański,
ul. Grunwaldzka 62
tel. 682-30-75
tel./fax 682-35-52

32117/200112

Lekcja 1

Temat: Równanie z oczywistością.

Grzejniki = Convector

promocyjny montaż
sprzedaż na raty
rabaty

convector

GDANSK, ul. Uczniowska 52, tel. 058/342 77 22, fax 557 85 52;
Punkt handlowy GDYNIA, ul. Inżynierska 111, tel. 058/664 73 32

infolinia 0800-3-4444

Grzejnik CONVECTOR wykonany wg normy ISO 9001
dostępny w jednym ze 160 kolorów
nie rdzewieje - wykonany z miedzi
nie cieknie - gwarancja nawet do 50 lat
najbardziej utytułowany

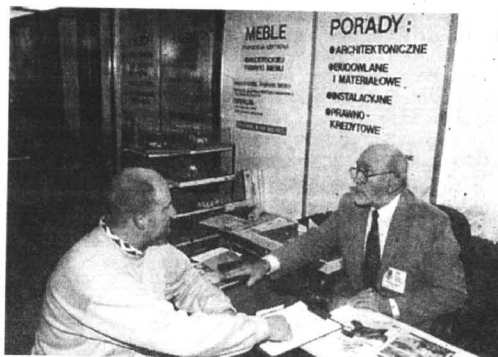

DMUCHAĆ NA ZIMNE

Wszyscy, którzy przystępują do budowy czy remontu domu doskonale wiedzą, jak trudno jest znaleźć dobrego i wiarygodnego wykonawcę. W tej sytuacji warto zawsze pamiętać o znanym porzekadle, iż „lepiej dmuchać na zimne” i na wszelki wypadek spisać szczegółowe umowy nawet z fachowcami, którzy robią naj- lepsze wrażenie.

Umowę o dzieło należy spisać, zanim wykonawca rozpocznie jakiegokolwiek prace. Taka umowa, spisana pomiędzy inwestorem a wykonawcą, powinna zawierać: • nazwę firmy, adres, dane personalne oraz numer zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej; • nazwisko i imię inwestora oraz adres lokalizacji inwestycji; • termin rozpoczęcia prac; • termin zakończenia

pracy; • koszt robocizny; • koszt materiału oraz określenie, kto dostarcza materiał (inwestor czy wykonawca); należy dokładnie określić ilość, jakość, rodzaj, pochodzenie, certyfikaty itp.; • zakres robót - najlepiej kosztorys sprawdzony i skorygowany przez inspektora nadzoru lub inną uprawnioną do tego osobę; • okres gwarancji na wykonane prace; • termin płatności; • kary umowne za opóźnienie wykonywanych robót oraz za przestoje pracowników z winy inwestora; • sposób potwierdzenia odbioru wykonywanych prac; • instancję rozstrzygającą spory.

scysji i napięć przy rozliczeniu końcowym.

Po zaakceptowaniu przez inwestora jakości wykonanych robót, a także terminu ich wykonania (protokół odbioru) i wystawieniu przez wykonawcę rachunku może nastąpić zapłata. W protokole odbioru należy zaznaczyć od kiedy do kiedy wykonawca daje gwarancję na swoją pracę.

PARKIET DĘBOWY I BUKOWY

OKLEINY SOSNOWE
I LIŚCIASTE

TARCICE BUKOWA I DĘBOWA
OFERUJE

PRZEDSIĘBIORSTWO
PRZEMYSŁU DRZEWNEGO
„FERNITEX” Sp. z o.o.
ul. Tartaczna 1
84-200 WEJHEROWO

tel. 0-58/ 672-13-60 do 62
fax 0-58/ 672-13-61

KONKURENCYJNE CENY, BONIFIKATY

26/30/96

Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe

W „Woda i Ogród” proponuje i wykona:

- baseny kąpielowe kryte i ogrodowe
- oprzyrządowanie, ofoliowanie istniejących
- środki do pielęgnacji wody w basenach
- projektowanie i zakładanie ogrodów
- oczka wodne, stawy, strumyki, ogrody wodne i akcesoria
- nawadnianie automatyczne ogrodów, terenów sportowych i rekreacyjnych
- fontanny miejskie i przydomowe
- specjalistyczne filtry do dużych oczek i stawów

20/250028

Mariola Topolska
Różyny,
ul. Kwiatowa 8
(058) 683 77 92
0602 57 68 42

W swoim poradniku „Budujemy dom”, Zygmunt Makaruk wyjaśnia, jak należy rozumieć określenie „punkt” - bardzo często używane przez rzemieślników przy wycenie prac sanitarnych. Ten punkt, to wykonanie instalacji sanitarnych, które zlicza się według poszczególnych odbiorników.

Na przykład, podłączenie grzejnika, to 1 punkt. Doprowadzenie instalacji wody zimnej, ciepłej, odpływu umywalki, zlewu, wanny, bidetu itp., to n x 1 punkt. Doprowadzenie wody i kanalizacji do ustępu, pralki, zmywarki do naczyń - 1/2 punktu. Podłączenie kotła, podgrzewacza wody, termy - 2 punkty. Podłączenie naczynia przeponowego - 1 punkt.

Przy tym sposobie wyceny robót musi zostać określone na piśmie, co według wykonawcy oznacza słowo „punkt” oraz czy pobiera on dodatkowe opłaty za przekucia stropów, ścian, wykucia bruzd pod instalację krytą itp.

Ponadto przy wycenie robót również pisemnie należy określić koszty zakupu materiałów, ewentualnie koszty dojazdów.

Określenie wszystkich kosztów przed podpisaniem umowy pozwoli uniknąć niepotrzebnych

Po podpisaniu umowy, a następnie wykonaniu prac, przed ułożeniem izolacji oraz przed zamurowaniem instalacji krytej należy dokonać odbioru szczelności instalacji. W tym celu wykonawca musi napęścić instalację wodą. Podnieść ciśnienie o 50 proc. powyżej ciśnienia roboczego i wtedy należy dokładnie obejrzeć całą instalację, zwracając szczególną uwagę na połączenia rur i możliwe tam przecieki.

Ewentualne usterki wykonawca usuwa na swój koszt, chyba że przecieki są spowodowane złą jakością dostarczonego przez inwestora materiału. Za usterki płaci wtedy inwestor.

Przy pozytywnym odbiorze szczelności instalacji, w przypadku instalacji centralnego ogrzewania wykonawca dokonuje rozruchu „na gorąco”. Można to wykonać po uruchomieniu kotła c.o. przez serwis dostawcy lub producenta kotła.

Dotyczy to również gazowych term przepływowych i gazowych podgrzewaczy zasobnikowych ciepłej wody. Po uruchomieniu kotła przez serwis, wykonawca dokonuje regulacji wszystkich grzejników. Bez względu na porę roku wszystkie grzejniki muszą być jednakowo ciepłe.

cd. na str. 12

KOMPLEKSOWE SYSTEMY GRZEWcze I SANITARNE

- ✓ grzejniki KERM I Stelrad
- ✓ kotły Vaillant JUNKERS
- ✓ systemy rurowe
- ✓ otuliny do rur
- ✓ pompy, zawory, wodomierze
- ✓ systemy rurowe
- stal
- miedź IMI
- PE PIPELIFE COPRAX POLAND
- PCV PIPELIFE

BOZO

BAZA s.c., ul. Grunwaldzka 62, 83-000 Pruszcz Gdański, tel./fax 683 42 95, 683 42 96

TKANINY W KLASYCZNYM WNĘTRZU

Oto wizualny instruktaż, jak operować tkaninami żeby uzyskać „klasyczne” wnętrze. Okna są przesłonięte dyskretnymi, jasnymi roletami i równie prostymi firankami - ani jedno, ani drugie nie utrudniają dostępu światła. Kanapkę wymoszczono narzutą w formie pikowanej kolderki z lekkiej, jasnej tkaniny sukienkowej, wykończoną po brzegach, a także „połatanej” na środku innym komponującym się kolorystycznie materiałem. Na podłodze dywan w proste poprzeczne pasy bez wyraźnego brzegu z czterech stron - wzór typu „cięty z metra”

Przy urządzeniu większości wnętrz mieszkalnych chętnie używamy tkanin, ponieważ spełniają one wiele funkcji praktycznych.

Stanowią też tworzywo, za pomocą którego można podnieść urodę mieszkania. Co więcej, łatwo je wymieniać. Operując zasłonami, firankami, serwetkami, poduszkami, narzutami, chodni-

kami, dywanami możemy dokonywać korzystnych zmian.

Mody i trendy w tej dziedzinie są liczne, a zmieniają się też często. Nie tak radykalnie jednak, aby nie dało się mówić o pewnych klasycznych, wciąż aktualnych zasadach charakteru wnętrza za pomocą tkanin, tapicerek i dywanów.

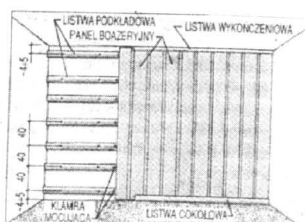
Praktyka dowodzi, że tkaniny wyposażeniowe o krzykliwych kolorach i takich zestawieniach „obowiązują” przez jeden lub parę sezonów. „Klasyki” kładą nacisk na to, by zarówno zasłony jak i firanki, nie przytłaczały samego okna i nie przesłaniały światła. Powinny więc być bardzo delikatne, w spokojnym, jakby sprawnym kolorze, o zwiewnej fakturze. Efektem, do którego się dąży, jest jasne, subtelne okno podkreślone delikatną tkaniną.

Co rusz zmienia się też moda na obicia mebli. „Klasyczna” tapicerkę wykonuje się wciąż z materiałów przypominających bardziej tkaniny odzieżowe, wręcz sukienkowe, niż tradycyjną obiciówkę. Wzory - są geometryczne albo abstrakcyjne, dość duże, czasem nawet agresywne.

cd. na str. 13

Podkład pod boazerię

Architekci wnętrz sięgają po boazerię. Układając boazerię z desek lub paneli boazeryjnych, poszczególne listwy lub deski mocujemy do drewnianego podkładu. Tworzą go poziome listwy o wymiarach 2,5 x 6 cm, przymocowane do ściany w rozstawie co 40 cm. Dla desek lub paneli grubości większej niż 10 mm rozstaw można zwiększyć

do 60 cm. Listwy dolną i górną przykręcamy w odległości 10-15 cm od podłogi i sufitu.

Dmuchać na zimne

cd. ze str. 11

Dotyczy to również uzgodnienia dokumentacji przyłączy wodnych i kanalizacyjnych z odpowiednimi służbami.

Z innych uwag dotyczących sporządzania umowy, istotną jest, aby zaznaczyć w niej, że wykonawca otrzymuje zadatek na raty, a nie zaliczkę, gdyż wówczas jeśli nie rozpocznie on pracy w terminie, to zgodnie z prawem zadatek zostanie zwrócony

inwestorowi w podwójnej wysokości.

Warto też wpisać do umowy kwestię wprawdzie określoną już w istniejących normach prawnych, ale nie zawsze rozumianą przez wykonawców. Chodzi o spożywanie przez pracowników alkoholu w miejscu pracy. W przypadku nieskutecznych interwencji można wtedy łatwiej i bez strat zrezygnować z jego usług.

BD

KOTŁY CENTRALNEGO OGRZEWANIA GAZOWE, OLEJOWE, OLEJOWO-GAZOWE

HYDROTHERM
VISSMANN
BUDERUS
DOMGAZ
HERMANN

CENY
ATRAKCYJNE

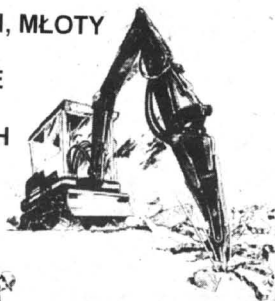
Teraz dodatkowo **PROMOCJA** na wszystkie kotły będące w ofercie firmy. Raty załatwiamy na miejscu w 30 min. Dostawa urządzeń gratis.

GAVO

Profesjonalne doradztwo techniczne oraz serwis.
Technika Grzewcza i Sanitarna Zajączkowo Tczewskie,
tel./fax (069) 31 53 57

STANLEY

ZAGĘSZCZARKI, MŁOTY
I KRUSZARKI
HYDRAULICZNE
MONTOWANE
NA KOPARKACH

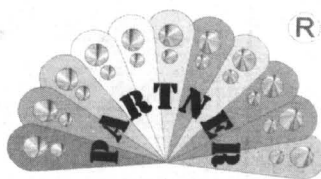

RĘCZNE
NARZĘDZIA
HYDRAULICZNE:

- MŁOTY WYBURZENIOWE
- KLUCZE UDAROWE
- PIŁY ŁANCUCHOWE I TARCZOWE
- POMPY O WYDAJNOŚCI DO 3000 l/min
- AGREGATY ZASILAJĄCE

Bovin

81-327 Gdynia, ul. Wolności 20
tel./fax (058) 621 98 24, 621 99 64

SYSTEMY
OCIEPLEŃ
BUDYNKÓW

ul. Hutnicza 40, 81-061 Gdynia, tel./fax (0-58) 623-13-42, 664-19-03
masy tynkarskie - kleje - farby - lakiery
Siatka podtynkowa - styropian - wełna mineralna - narzędzia
i inne materiały do ociepleń hurt-detel

FASADEX

APR. Techn. ITB AT - 15 - 3129/98

WWW.FASADEX.COM.PL
E-MAIL:PARTNER@FASADEX.COM.PL

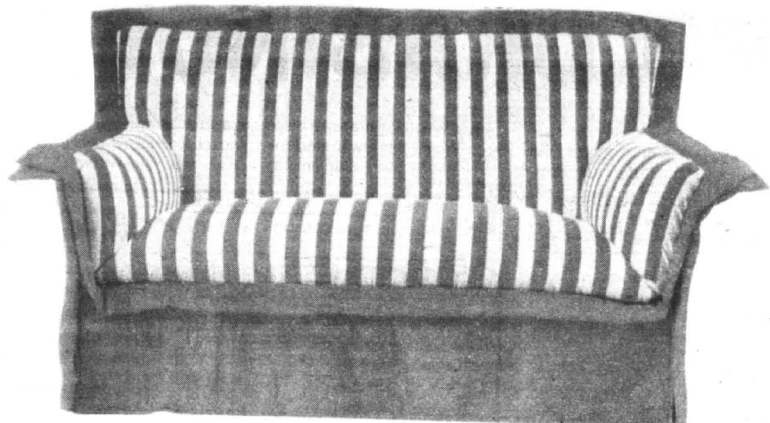
cd. ze str. 12

Zestawia się je monochromatyczne, w jednej gamie kolorystycznej, czyli ton w ton, albo kontrastowo, dzięki czemu mebel jest ostro wyeksponowany.

Kanapki, wersalki, fotele itp. ubiera się w pikowane „kolderki” specjalnie szyte z lekkich, odzieżowych materiałów, w duże kwiatowe lub geometryczne wzory. Taka narzucona swobodnie na

standardową wersalkę tkanina, tuszuje swoją miękkością wszystkie twardości, także optyczne. Narzuty można uszyć w formie specjalnie dopasowanych do kształtu mebli pokrowców, albo zwyczajnych prostokątów.

Do uszycia „kolderki” w formie prostokątu są potrzebne dwie warstwy materiału (może być bardzo ekstrawagancki) i tyle samo watoliny czy włókniny ani-

Sofa dla dwóch osób. Taka tapicerka stanowi szczyt prostoty i jest niemal zawsze zgodna z modą

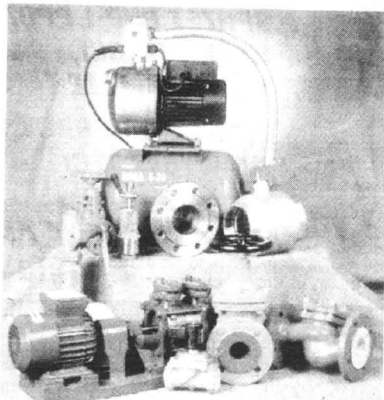
HURTOWNIA POMP I ARMATURY PRZEMYSŁOWEJ

EMET-IMPEX®

Sp. z o.o.

80-018 GDAŃSK - ORUNIA, ul. Jedn. Robotniczej 253
(baza TRANSBUDU)

tel. 0602 412 860, 0602 275 749, tel./fax 309 00 71 wew. 345

OFERUJEMY W CENACH HURTOWYCH:

- pompy obiegowe; zatapialne; samozasysające ● hydrofony ●
- zawory zaporowe i zwrotne (grzybkowe; kulkowe) ● zasuwki ●
- osadniki ● kołnierze ● kolana hamburskie ●

UDZIELAMY RABATÓW W ZALEŻNOŚCI OD WYSOKOŚCI ZAKUPÓW

ZAPRASZAMY od pn. do pt. 8.00-15.00, sob. 8.00-12.00

TKANINY W KLASYCZNYM WNEŹRZU

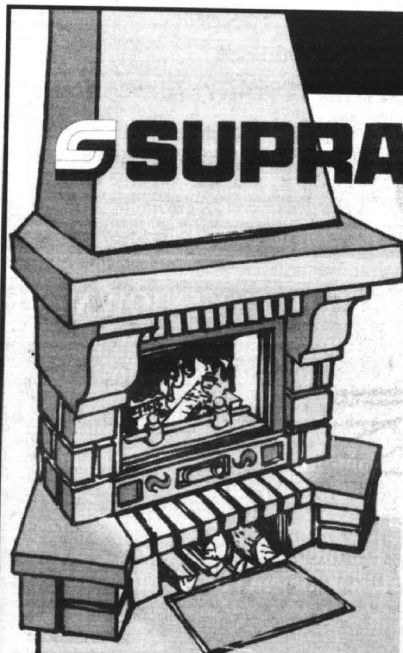
lanowej do wypełnienia (można do tego celu użyć także trzech warstw flaneli).

Dwa prostokąty dopasowane wielkością do mebla-kanapy czy fotela, przekłada się watoliną, zszywa brzegi i przepikowuje równomiernie dobranymi kolorystycznie guzikami.

Na koniec kilka informacji o dywanach. Zawsze modne będą dywany o różnicowanej wysokości włosa i o otwartej kompozycji, czyli bez wyraźnego obramowania kolorystycznego tzw. brzegu. Wygląda to tak, jakby tkanina krojona była z metra. Cenie są także wzory asymetryczne, np. skoncentrowane w jednym tylko rogu. Wzór z dywanu może się powtarzać na innej tkaninie, np. obiciu fotela, gobelinie czy poduszce.

Fotel wykończony zgodnie z tą samą zasadą. Pomysł można wykorzystać przy krzesłach

PROSZE O PRZESŁANIE BEZPŁATNYCH MATERIAŁÓW INFORMACYJNYCH POD ADRESEM:

SUPRA

KOMINKI

Creon®

CREON - GDAŃSK WRZESZCZ

UL. BRUNWALDZKA 156B

TEL. (058) 341 39 04

CREON - GDAŃSK OLIWA

UL. BENIOWSKIEGO 5, PAVILON L, BOX 15

TEL. (058) 554 92 44

1. BYDGOSZCZ - LAU - BUDOWA KOMINKÓW, UL. SIEDLECKA 22, 85-412 BYDGOSZCZ, TEL. (052) 27 72 74
2. CHOJNICE - TOHA, UL. WYSZYŃSKIEGO 10, 89-600 CHOJNICE, TEL. (0531) 7 21 58
3. CIEPLEWO - TOMASZ WITKOWSKI, UL. MLYNARSKA 4, 83-031 CIEPLEWO, TEL. (058) 682 85 25
4. ELBLĄG - CUMULUS - W. MACKIEWICZ, UL. ODRODZENIA 37, 82-300 ELBLĄG, TEL. (055) 235 66 66
5. GIŻYCKO - PROFIL - J. MASIULEWICZ, UL. SUWALSKA 30, 11-500 GIŻYCKO, TEL. (087) 28 56 20
6. GRUDZIĄDZ - KOMINEX - J. PLATA, UL. RAPACKIEGO 33, 86-300 GRUDZIĄDZ, TEL. (051) 260 61 WEW. 335
7. KOSZALIN - STYL DOM - K. FUNKE, UL. MIESZKA I NR 25, 75-124 KOSZALIN, TEL. (094) 346 25 12
8. MALBORK - STYL-DOM - ULATOWSKI, UL. RZEMIEŚLNICZA 14, 82-200 MALBORK, TEL. (055) 272 60 73
9. OLSZTYN - MÓJ DOM - R. GRZESIAK, UL. KOŚCIUSZKI 27A, 10-503 OLSZTYN, TEL. (089) 539 55 74
10. PUCK - PIOT-TEX, PL. WOLNOŚCI 26, 84-100 PUCK, TEL. 0602 370 871
11. REDA - USŁUGI MONT.-AKWIZ. - UL. ŁĄKOWA 2, 84-240 REDA, TEL. (058) 678 63 52
12. RUMIA - SCRAP II - UL. DĄBROWSKIEGO 121, 84-231 RUMIA, TEL. (058) 671 69 59
13. SŁUPSK - BUD-GAN - AGRO, UL. PONIATOWSKIEGO 46A, 76-200 SŁUPSK, TEL. (059) 42 50 21

Jak wybierać dywan?

Dywan spełnia w naszym mieszkaniu czy biurze dwie podstawowe funkcje: użytkową i estetyczną. O walorach pierwszego rodzaju decydują surowce, z jakich produkt został wykonany, struktura a także wysokość i gęstość okrywy runowej. Zdaniem specjalistów spółki „Komfort” posiadającej największą w Polsce sieć sklepów z materiałami wyposażenia wnętrz, w jakości dywanu, stosuje się takie same kryteria jak przy wykładzinie dywanowej, gdyż sposób ich wykonania jest praktycznie taki sam.

Dobierając dywan do naszych, tak bardzo różnorodnych wnętrz, zazwyczaj kierujemy się gustem i upodobaniami.

cd. na str. 14

PO DRABINIE

Wchodzenie na piętrowe łóżka, wysokie pawlaczki i szafy jest bardziej bezpieczne i wygodniejsze, jeśli zamiast wspinać się na krzesła i taborety, skonstruujemy do tego celu specjalną drabinę.

Proponujemy najprostszyspósb wykonania (rys. 1), który wymaga dwóch lub trzech godzin pracy. Potrzebny będzie pas płyty wiórowej lub sklejkowej o grubości około 2 cm, a szerokości 50-60 cm. Oparty pod niewielkim kątem o podłogę, powinien wystawać 5 do 10 cm ponad krawędź łóżka. Można go przyciąć od razu w sklepie na pilarsce mechanicznej.

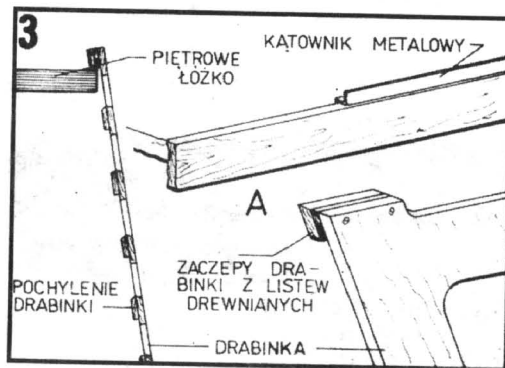
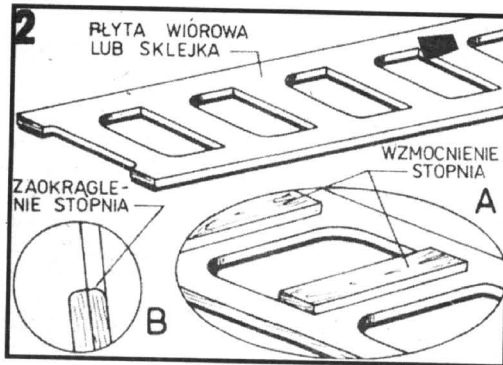
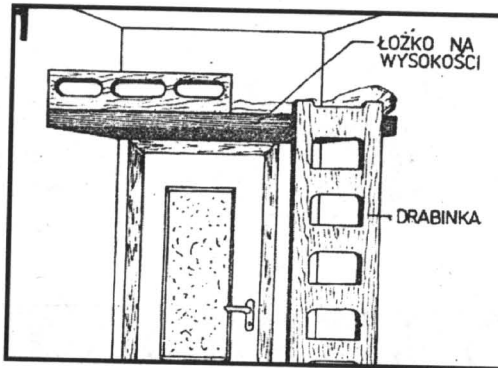
W domu odrysowujemy na nim jednakowe prostokąty w równych odległościach (rys. 2). Powinny one mieć zaokrąglone górne naroża. W jednym z takich naroży należy wycierać otwory umożliwiające wprowadzenie płyty otwornicy i wyciąć kształty otworów stanowiących szczeble naszej drabiny.

Z kawałków odpadowych, pozostałych po wycięciu, przycinamy prostokątne wzmocnienia stopni i przyklejamy je od spodu płyty równo z dolną krawędzią otworu (rys. 2A). Połączenie trzeba wzmocnić wkręcając dwa lub trzy wkręty o długości 3,5 cm. Dolne krawędzie stopni, te ze wzmocnieniami, trzeba następnie lekko zaokrąglić pilnikiem do drewna, co ułatwi wchodzenie po stopniach (rys. 2B).

Aby drabinka nie osuwała się, trzeba jej wierzchołek zaczepić o łóżko (rys. 3). Do górnej jego powierzchni przykręca się metalowy kątownik o wymiarach 25x25 mm (rys. 3A). Robi się to blisko krawędzi tak, aby można było zaczepić o niego koniec drabinki. Na końcach drabinki od spodu, przykręca się zaczepy z listew drewnianych o kształcie przedstawionym na rysunku.

Można też zamiast nich użyć krótkich odcinków aluminiowego ceownika. Jednym jego ramieniem zahacza się o kątownik na krawędzi łóżka.

Tak wykonaną drabinę należy dokładnie oszlifować średnioziarnistym papierem ściernym, zaszpachlować wszelkie nierówności, powtórnie oszlifować, a następnie polakierować. T.W.

Jak wybierać dywan?

cd. ze str. 13

Oczywiście, znacznie łatwiej kupić dywan do pustego, jeszcze nieumeblowanego mieszkania. Zdecydowanie trudniej taką decyzję podjąć wtedy, gdy mamy już meble, a brak nam jedynie dywanu.

Najkorzystniejsza kolorystyka tworzy się wtedy, gdy we wnętrzu pomieszczenia dominują spokojne, jednolite kolory, a więc piaskowy, szary, błękitny lub siwy. Zestawienie dywanu i wnętrza powinno być takie, by jego kolor był dopełnieniem reszty. Na przykład na jasnoszarym podłożu wszystkie barwy będą działały dekoracyjnie. Barwy jasnoniebieskie uzupełniają się z kolorowymi ciepleymi (piaski, brązy), nato-

miast czerni ożywi je dodając im blasku.

Różne kolory wywołują w naszej psychice określone odczucia, wytwarzając tym samym w pomieszczeniu odpowiedni nastrój. I tak ciemne, ciepłe barwy optycznie zmniejszają pomieszczenia, lekko je przytłaczają. Ale to właśnie one nadają pomieszczeniom intymności i kameralności.

Przy wyborze należy pamiętać, że jasna podłoga uwidoczni leżący na niej dywan i podkreśli jego walory. Trzeba również wziąć pod uwagę, że każdy dywan położony nawet w małym pomieszczeniu, powiększy je optycznie. Jasne dywany dobrze prezentują się w pokojach dzien-

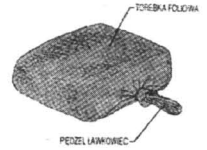
nych. Można je też układać w gabinetach i jadalniach. Dywany o ostrych zestawieniach kolorystycznych doskonale wyglądają w dzieciennych i młodzieżowych pokojach.

Obok kolorystyki ważny jest też rozmiar i kształt dywanu. Być może większość z nas przywykła już do popularnych, prostokątnych kształtów. Ale ci, którzy nie lubią tradycyjnych prostokątów, nie muszą się martwić. Oferta największych producentów obejmuje także owale, elipsy i inne, często bardzo wymyślne. Także z rozmiarami nie ma w zasadzie żadnych problemów. Jedynym ograniczeniem mogą być tylko zasoby finansowe oraz wyobraźnia klientów.

Przechowywanie ławkowca

Duże drewniane pędzle, np. ławkowce, w czasie przechowywania ulegają zniszczeniu. Drewno wysycha, kurczy się i pęka. Zjawisko nieuniknione, bo pędzel cyklicznie mocno nasiąka wodą w czasie malowania i potem po-

nownie wysycha. Aby przedłużyć jego trwałość, przechowujemy go w zawiązanym woreczku foliowym w stanie lekko wilgotnym.

wega®

HURTOWNIA BHP

Pracuj bezpiecznie!

**SPRZĘT BHP I PPOŻ.
KASKI, MASKI,
POCHŁANIACZE
SPRZĘT DO PRACY
NA WYSOKOŚCI**

83-110 TCZEW, ul. 30 Stycznia 35, tel. (069) 31 63 43
80-958 Gdańsk, ul. Na Ostrowiu 1, tel. 307 22 25, 307 27 85
83-300 Żukowo, ul. Kościarska 11, tel./fax 681 71 68, 681 72 28
82-029 Gdynia, ul. Północna 10, tel. 063 93 58
82-300 Elbląg, ul. Królewiecka 195, tel./fax (055) 234 86 36

rema
FIRMA HANDLOWA

zachodnia jakość, pół ceny

- sprzęt i regały chłodnicze
- komory chłodnicze
- regały do sklepów i hurtowni
- klimatyzacja
- agregaty chłodnicze

WSZYSTKIE TOWARY UŻYWANE

Lipiec, sierpień
ceny promocyjne na urządzenia chłodnicze

83-200 Starogard Gdański, ul. Zielona 30,
tel. (069) 162 26 37 wew. 25.

OFERTA DLA PRODUCENTÓW MEBLI

proponujemy dostawę materiałów niemieckiej firmy

WEGEBAU-IT-DE®

- * płyty laminowane gr. 8, 10, 16, 19 mm,
- * blaty robocze gr. 40 mm,
- * MDF gr. od 5 do 38 mm, MDF gięty,
- * obrzeża melaminowe do płyt i blatów z klejem i bez kleju.

jakość doskonała
cena bardzo atrakcyjna!

Gdańsk - Orunia, ul. Wschodnia 13

tel. 0-58/309-09-01, 309-41-81

pełna gama
kolorów

Studio Rustika

Trzy w jednym

Karta graficzna, tuner telewizyjny i frame grabber, te trzy rzeczy zawiera urządzenie o nazwie PixelView Combo TV.

Jednym z kierunków rozwoju, w którym podążyli producenci sprzętu komputerowego jest łączenie na jednej karcie funkcji realizowanych zazwyczaj przez kilka samodzielnych urządzeń. PixelView Combo TV połączony w sobie funkcje karty graficznej, tunera telewizyjnego i prostego frame grabbera.

Sercem karty jest najnowszy procesor graficzny firmy Cirrus Logic - CL-GD5480. Dysponując 4 MB pamięci i SGRAM pozwala na osiągnięcie rozdzielczości 1280x1024 karta

może już pracować w trybie truecolor. Maksymalna częstotliwość odświeżania wynosi 100 Hz i jest osiągalna aż do rozdzielczości 1152x864 z paletą 64K kolorów. Procesor ten wspomaga również odtwarzanie plików formatu AVI i MPG oraz kompresję danych przy przechwytywaniu sekwencji wideo.

Znajdujący się na karcie tuner telewizyjny przystosowany jest do odbioru sygnału w polskim standardzie systemu PAL. Urządzenie posiada również wejście composite video oraz stereo-foniczne wejście audio. Pozwala to na podłączenie dowolnego urzą-

dzenia wideo. Obraz może być wyświetlany zarówno w niewielkim oknie, jak i w trybie pełnoekranowym. Oprogramowanie sterujące funkcjami tunera pozwala na automatyczne wyszukiwanie kanałów oraz regulację uzyskanego obrazu - korekcję nasycenia barw, jasności i kontrastu. Dzięki temu uzyskany na ekranie obraz cechuje bardzo

pełniem tunera jest dekodery teletextu pracujący w standardach WST (World System Teletext), Caption oraz VPS. Niestety, nie wyświetla on polskich liter.

Przechwytywanie sekwencji wideo nie jest mocną stroną urządzenia. Jedyne w rozdzielczości 160x120 przy częstotliwości około 12 klatek na sekundę karta nie gubiła danych.

Całość zestawu uzupełniają pilot pozwalający na zdalne sterowanie pracą tunera oraz dostarczonego odtwarzacza plików multimedialnych. Program sterujący jego pracą daje możliwość przypisania klawiszom pilota funkcji dowolnej aplikacji.

WIRTUALNY ŚWIAT DINOZAUROW

Po filmie „Jurassic Park” Spielberga nastąpiła na całym świecie moda na dinozaury. Zwiększyło się także zainteresowanie muzeami prezentującymi te wymarłe zwierzęta. Nie ominęło ono również programów komputerowych. Na polski rynek trafiła ostatnio „Encyklopedia dinozaurów” wydana przez firmę Optimus Pascal Multimedia S.A. Jest to tłumaczenie angielskiej wersji programu autorstwa zasłużonej w dziedzinie edukacji oficyny „Dorling Kindersley”.

Program ten zaliczany jest do serii „Nowe horyzony Rzeczywistość wirtualna”. Nie ma w tym tytule zbyt wielkiej przesady. Użytkownik encyklopedii może bowiem „wejść” w wirtualny świat i zwiedzić bardzo realistycznie wyglądające muzeum dinozaurów. Doskonale trójwymiarowa grafika sprawia, że poruszanie się po muzeum przypomina rzeczywistą wędrówkę.

Umieszczone w labiryncie mrocznych sal i korytarzy ekspozycje pozwalają wyobrazić sobie świat sprzed kilkuset milionów lat.

Technika komputerowa i informacja zdobyte podczas wykopalisk archeologicznych w różnych punktach świata umożliwiły odtworzenie życia tych wymarłych gadów.

Poza makietami zwierząt o ich rzeczywistych rozmiarach w korytarzach i salach można spotkać liczne barwne tablice poświęcone poszczególnym gatunkom, ich rozwojowi, budowie, zjawiskom związanym ze środowiskiem w którym żyły. Są tam także interaktywne ekspozycje poświęcone

np. teoriom związanym z wyginięciem tych gadów i dryfem kontynentów. Największe z „ekspozycji” umieszczone na centralnej położonej arenie. Można je obejrzeć z różnego poziomu, wspinając się po umieszczonych wokół areny schodach.

Interaktywne ekspozycje pozwalają na dotykanie „ekspozycji” obracanie ich, porównywanie z innymi, prześwietlanie promieniami Roentgena, studiowanie ruchów, tropienie śladów itp.

Mroczne korytarze przypominają wydrążony w skale system lochów. Umieszczoną w ścianie windę można zjechać do podziemi i zwiedzić znajdujące się tam stanowisko wykopaliskowe. Spozostawczy mogą tam znaleźć szczątki wymarłych gadów. Jeżeli skompletują cały szkielet, ożyje on na naszych oczach.

Przy przeglądaniu danych o poszczególnych gatunkach dzięki hiperlinkstom można łatwo wędrować pomiędzy powiązanyymi ze sobą tematami.

W „Encyklopedii dinozaurów” autorzy umieścili ponad 470 barwnych ilustracji, 500 plansz i

20 sekwencji wideo.

Dla użytkowników programu preferujących tradycyjne zwiedzanie przy wejściu umieszczono symbol słuchawek. Pozwalają one uruchomić jedną z dostępnych wycieczek, które oprowadzą użytkownika programu po muzeum. Towarzyszyć mu będzie głos lektora przewodnika omawiającego całą trasę. Po obejrzeniu najciekawszych ekspozycji a przed wyjściem z muzeum można wpaść do sklepiku z pamiątkami i zrobić małe zakupy. Zwiedzający znajdą tam pocztówki, plakaty oraz inne gadżety związane z dinozaurami. Po ich zaznaczeniu i skopiowaniu na twarde dyski istnieje możliwość ich wydrukowania.

W skalnym labiryncie łatwo zabłądzić, zawsze jednak można wywołać plan muzeum, gdzie zaznaczone jest miejsce naszego pobytu. Obsługa programu jest bardzo łatwa i przyjazna dla użytkownika.

„Encyklopedia dinozaurów” została zakwalifikowana przez Ministra Edukacji Narodowej jako środek dydaktyczny dla szkół podstawowych i średnich.

Minimalne wymagania sprzętowe: komputer zgodny z IBM PC, procesor 486 DX, 8 MB pamięci RAM, napęd CD-ROM podwójnej prędkości, karta dźwiękowa, monitor VGA 256 kolorów, system operacyjny Windows 3.1x lub Windows 95.

Ryszard Pietrzak

Z pamperssem w świat

Jeszcze kilka lat temu trudno było znaleźć ciekawy polskojęzyczny program przeznaczony dla małych dzieci (do 10 lat). Jednak w drugiej połowie 1997 roku nastąpił istny „wysyp” ciekawych tytułów przeznaczonych dla młodego użytkownika komputera. Odmianą zasługę w tym ma firma Optimus Pascal z Bielska-Białej która wykorzystując najciekawsze programy angielskiej firmy Dorling Kindersley opracowała polskie wersje.

Opisywany dzisiaj multimedialny program na CD-ROM nosi szumny tytuł „Dookoła Świata” i nie ma w tym żadnej przesady. Młody użytkownik komputera - najczęściej jeszcze z pomocą rodziców - może dzięki niemu zwiedzić cały świat, poznając przy tym wiele ciekawych terminów z takich dziedzin jak biologia, geografia fizyczna i polityczna, historia, kultura a nawet astronomia. Program „Dookoła Świata” to multimedialny atlas i przewodnik przeznaczony dla dzieci rozpo-

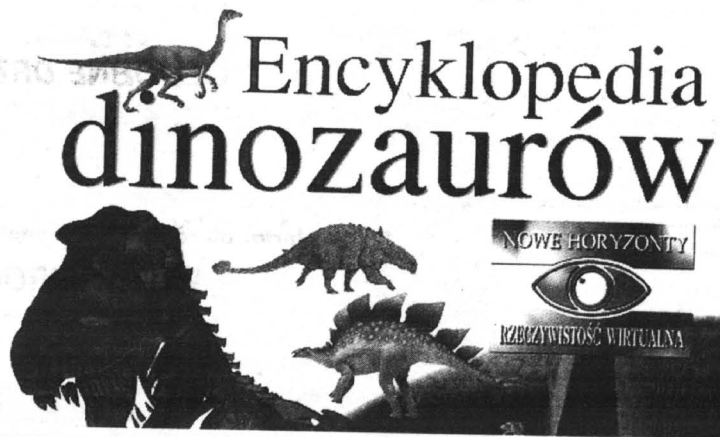
czynających naukę w szkole podstawowej. Został on tak przygotowany, aby można go było wykorzystywać także jako pomoc edukacyjną w klasie.

Wszystkie opisy są wyświetlane w postaci tekstowej, a dla osób nie znających jeszcze pisma są dodatkowo czytane przez młodych lektorów.

Wyświetlane ekrany posiadają animowane elementy, dzięki czemu żyją i reagują - często bardzo dowcipnie - na ruchy kursora myszki.

Startując w tytułową podróż „dookoła świata” użytkownik programu otrzymuje paszport, w którym wpisuje swoje imię, wiek i adres oraz wybiera reprezentujące go zdjęcie. Na stronach tego dokumentu stemplowane są kolejne podróże. Oczywiście ostemplowane strony tak samo „żyją” jak pozostałe rysunki. Minimalne wymagania sprzętowe to komputer zgodny z IBM PC z procesorem 486SX/33 MHz, 4 MB RAM, napęd CD-ROM podwójnej prędkości, karta dźwiękowa, monitor SVGA 256 kolorów oraz system operacyjny Windows 3.1 lub Windows 95.

Zobaczysz świat, którego już nie ma.

Komputerowy koniec wieku

Zbliżający się dużymi krokami rok 2000 dla wielu firm może oznaczać kłopoty. Ciągłe jeszcze większe baz danych nie jest przystosowana do zmiany tysiąclecia. Format daty zapisywany jest bowiem w postaci dwucyfrowej. Dla tych programów i systemów operacyjnych rok 2000 oznaczać będzie rok „00”, czyli powrót do 1900. Co to może oznaczać w przypadku programów bankowych i ubezpieczeń społecznych nie trzeba chyba nikomu uświadamiać.

Novell jako jeden z pierwszych zainteresował się tym problemem i rozpoczął kampanię, w ramach której oferuje swoim klientom rozwiązania informatyczne i wskazuje metodę postępowania.

Akcja, która na skalę pilotażową rozpoczęła się w styczniu tego roku, znalazła już uznanie u wielu firm europejskich. Pierwszym krokiem jest ocena odporno-

ści systemów informatycznych na zmianę daty, następnie proponowane są alternatywne programy, których gotowość na rok 2000 została potwierdzona przez niezależnych specjalistów oraz cykle specjalistycznych seminariów i pomoc telefoniczna.

Kolejnym krokiem jest dostarczenie wszystkim użytkownikom systemów Netware specjalnego programu komputerowego o nazwie Serial Number Identification Program (SNIP), który należy uruchomić w sieciach tych firm. Identyfikuje on numery seryjne zainstalowanych produktów Novella. Należy je przesłać do Novella, który na tej podstawie poinformuje, co należy zrobić w celu przygotowania wykorzystywanej przez siebie sieci na zmianę daty w 2000 roku.

Informacje na temat Project 2000 - globalnej strategii Novella związanej ze zmianą daty - można znaleźć pod adresem <http://www.novell.com/p2000>. (pol)

Świat opanowały komputery i maszyny do pisania. Odchodzi w zapomnienie sztuka pisania listów, sztuka pisania odręcznego i kaligrafii. A przecież historia kaligrafii jest w istocie historią pisma. Można nawet powiedzieć, że najpierw była kaligrafia, bo pierwsze było pismo obrazkowe, wymagające niebywalej staranności zapisu, potem powstały znaki pisaćskie, a dopiero później litery. Tak więc pierwszymi kaligrafami byli już nasi antenaci piszący na glinianych tabliczkach, nie mówiąc o Starożytnych Egipcjanach starannie zapisujących zwoje papirusu. Wydawać by się mogło, że nikt już nie przywiązuje wagi do sztuki starannego pisania w życiu codziennym. A jednak... Jest grupa zapaleńców, dla których kaligrafia nie jest sztuką zapomnianą.

Należy do nich pan Henryk Kulesza, który w Trójmieście zorganizował towarzystwo kaligraficzne. - Miałem brzydkie, kostropate pismo odręczne - opowiada. - Nie podobało mi się to jak piszę. Na własną rękę zacząłem więc szukać sposobów, aby temu zaradzić. - Kłopot w tym, że w Polsce nie ma się do kogo zwrócić. Nie ma książek na ten temat, nie ma podręczników do kaligrafii, nawet w Akademii Sztuk Pięknych nikt nie potrafi wskazać odpowiednich źródeł ani nazwisk ludzi zajmujących

JEST KALIGRAFIA!

się kaligrafią. Pierwszą możliwością dotarcia do informacji o kaligrafii okazały się... sklepy dla artystów, w których można kupić specjalistyczne piórka do kaligrafii wraz z prostą „instrukcją obsługi”. Jak mówi pan Kulesza, to był dopiero pierwszy krok. Drugim było nawiązanie kontaktów z towarzystwami kaligraficznymi na Zachodzie. - Jakież było moje zdumienie - opowiada - kiedy okazało się, że w USA jest ponad 100 takich stowarzyszeń, a oddział w Nowym Yorku liczy ponad 2 tys. członków. Pomału kontakt z nimi zacieśniał się. Zacząłem otrzymywać ze Stanów publikacje na temat kaligrafii. To mi dopiero uświadomiło, jak ogromną dziedziną twórczości może być kaligrafia. Najwybitniejsi kaligrafowie organizują wystawy swych prac, konkursy, warsztaty kaligraficzne. Jest to po prostu jeszcze jedna dziedzina sztuki.

W Stanach do pisma odręcznego przywiązuje się ogromną wagę. Coraz więcej firm wymaga od starających się o pracę pisania podań własnoręcznie, a psychologowie pisma na tej podstawie wypowiadają się o predyspozycjach psychicznych potencjalnego pracownika. Znalazłem podobnych do siebie zapaleńców także w Polsce -

kontynuuje Henryk Kulesza - udało nam się utworzyć Nadbałtyckie Centrum Kaligraficzne. Szukałem w różny sposób: poprzez znajomych i przypadkiem, poprzez ogłoszenia i publikacje prasowe. Jesteśmy organizacją „non profit”, stąd też kłopoty z rozreklamowaniem naszej idei. Choć piszą do mnie ludzie z głębi kraju. Marzeniem członków Nadbałtyckiego Centrum Kaligraficznego jest zorganizowanie warsztatów, w których wzięliby udział Thomas Landy i Brody Nauenschwander, którzy należą do najbardziej znanych w Europie Zachodniej i w USA. Obydwaj by przyjęli, nie wiadomo tylko ile osób wzięłoby udział w takich warsztatach. Do stowarzyszenia należą przede wszystkim młodzi ludzie - uczniowie, studenci... jest to dla nich jednym z hobby.

Tymczasem kaligrafia może być sztuką użytkową. Członkowie drukarskie są projektowane przez kaligrafów. Kaligrafia musi znaleźć swoje nowe miejsce. Zmienić pełniąca funkcję... Kaligrafia musi stać się sztuką bardziej ozdobną, niż służącą przekazywaniu informacji. Dla kaligrafia nie do przyjęcia jest wymówka, że ktoś ma brzydki charakter pisma. Wszystko można zmienić.

Joanna Włodarska

Podajemy adres: Nadbałtyckie Stowarzyszenie Kaligraficzne ul. Seredyńskiego 10/6, 80-753 Gdańsk

Przemysłnicy na granicy

Ponad 2 mln osób i 900 tys. pojazdów przekroczyło już w tym roku granicę z Obwodem Kaliningradzkim. Na przekroczenie granicy nie pozwolono ponad 1700 osobom.

Na wjazd do Polski nie wydano pozwolenia ponad 1,5 tys. ludziom. Najczęstszym powodem odmowy wjazdu do kraju był brak wizerunku posiadanych wouchów oraz zapewniających świadków oraz nadmierna ilość towaru.

Na granicy z Obwodem Kaliningradzkim celnicy udaremnili przemyt 76 samochodów, prawie 5,5 tys. litrów alkoholu, ponad 45 tys. kartonów papierosów i 37 kg bursztynu. Zatrzymano 543 osoby, które dopuściły się przestępstw granicznych. Osoby te najczęściej kradły samochody oraz próbowały przemycić alkohol i papierosy.

Nadzieje na większą skuteczność służb zwalczających przemyt powszechnie wiąże się z wykorzystaniem środków przyznanych Polsce na ten cel z PHARE (czytaj: „Tajna szkoła pogranicza”, na stronie 3). Na Wybrzeżu pieniądze trafić mają m.in. na doposażenie placówek granicznych w sąsiedztwie Obwodu Kaliningradzkiego, a także placówek w portach i porcie lotniczym Gdańsk-Rębiechowo.

Tajna szkoła pogranicza

cd. ze str. 3

Tymczasem na samym przemycie wódki państwo co roku traci 2,2 mld zł, czyli tyle, ile rocznie wydają u nas sądownictwo i prokuratura.

Wartość przemytu zatrzymanego przez SG (samochody, alkohol, papierosy), za siedem miesięcy br. wynosi 52 mln zł. W tym samym okresie roku 1997 wynosił 73 mln zł.

Auchan

oferta ważna do 13 września*

W OPAKOWANIU ZBIORCZYM JESZCZE TANIEJ

Jaja II kl. x 60 szt.: 0,16 zł	~~11,40~~	9,50
Coca Cola 0,5 l x 12 szt.: 1,40 zł	~~20,28~~	16,80
Woda gazowana/niegazowana		
Kazimierz Zdrój 1,5 l x 6 szt.: 0,78 zł	~~5,64~~	4,68
Mąka tortowa Młyny Gdańskie 1kg x 10 szt.: 1,23 zł	~~12,70~~	12,30
Ryż Britta 0,5 kg x 6 szt.: 1,64 zł	~~11,94~~	9,84
Kawa Prima niebieska 250g x 12 szt. + 1 gratis: 4,03 zł		48,36
Cukierki ECLAIRS 250g x 8 szt. + 1 gratis: 3,52 zł		28,16

OZDOBNE DRZEWKA IGLASTE

Bukszan	4,49
Cyprys (Elwoodi)	9,89
Jalowiec (Mayerit)	7,19
Trzmielina (Emerald gold)	5,59
Sosna (Mugho var pumilia)	8,99
Pełna oferta: 60 różnych sadzonek	

WIELKA PROMOCJA MEBLI

Łóżko sosnowe "TED" wym. 90 x 200 cm	~~219,00~~	189,00
Łóżko sosnowe "TED" wym. 140 x 200 cm	~~249,00~~	249,00
Materac sprężynowo-piankowy "Komfort" wym. 90 x 200 cm	~~219,99~~	199,00
Materac sprężynowo-piankowy "Komfort" wym. 140 x 200 cm	~~319,99~~	269,00

W promocji 20 innych artykułów meblowych

* oferta ważna do wyczerpania zapasów

HONORUJEMY KARTY KREDYTOWE

zapraszamy:
poniedziałek-sobota od 8.30 do 21.30
niedziela od 10.00 do 20.00

Centrum Handlowe Auchan w Gdańsku, ul. Kartuska
Dojazd autobusami własnymi AUCHAN nr: 01, 60

Z kartą stałego klienta możecie uzyskać do 3% rabatu. Informacja o karcie stałego klienta tel. 307 66 72

ZBIJAMY CENY ZAWODOWO

OMEGA TEŻ Z KAGAŃCEM?

Styliści Opla najwyraźniej nie są jeszcze w pełni zadowoleni z najnowszego wizerunku omegi. Po niedawnych, gruntownych zmianach od zewnątrz i od środka, znów posłali to auto na zabieg chirurgii plastycznej, a zarazem zorganizowali mu kurację energetyczną.

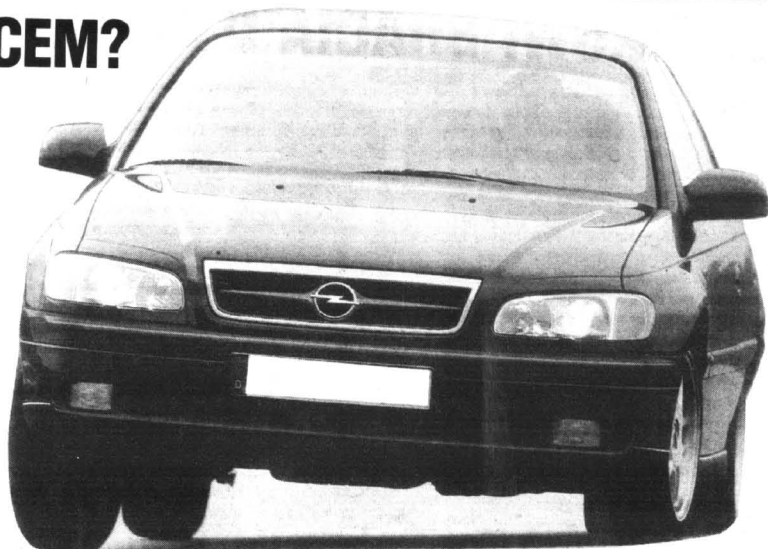
W efekcie już w początkach przyszłego roku Opel Omega pokąże się widowni z nową „fizjonomią”, ale też nie na długo. Na rok 2000 zapowiadana jest bowiem całkowicie przekonstruowana Omega. Szczegółów jeszcze nie podano.

Na razie więc trzeba ograniczyć się do opisu ostatniego, już

przeprowadzonego makijażu topowego modelu Opla. Jego linia boczna pozostanie niemal bez zmian. Za to z przodu i z tyłu wymieniono na węższe reflektory. Wprowadzono też typowy dla wszystkich Opli kształt osłony chłodnicy z wystylizowanym znakiem firmowym. Cały grill dodatkowo pochromowano.

Pod maską podstawowa jednostka napędowa o pojemności 2.0 l i mocy 115 KM zastąpiona zostanie dwulitrowym czterocylindrowym silnikiem 16V o mocy 136 KM. Nowością w programie będzie 2.2-litrowy, 150-konny 16V, również czterocylindrowy.

Aktualna wersja topowa MV6 poddana zostanie najprawdopodobniej wzmocnieniu do około

Fiat i Opel osłabły?

W pierwszym półroczu w Europie Zachodniej sprzedano o 7,6 proc. nowych samochodów więcej, niż w pierwszej połowie ub. r. Największe przyrosty sprzedaży odnotowano w Finlandii, Hiszpanii, Irlandii. W sumie od stycznia zarejestrowano 7,51 mln nowych samochodów osobowych. Największe rynki - niemiecki, francuski, brytyjski - odnotowały mniejsze wzrosty procentowe, ale one zdecydowały o ogólnym wzroście sprzedaży w Europie. Jeśli chodzi o pozycję producentów, to osłabła sprzedaż Fiatów i Opla (z Vauxhallem). Największe wzrosty zainteresowania swoimi autami odnotowały: amerykańskie marki grupy GM (jednak ich sprzedaż mierzona w liczbach bezwzględnych jest znikoma), Alfa Romeo, Skoda, liczone łącznie marki koreańskie oraz Ford.

Uno pozostaje

Fiat Auto Poland - zapewnia, że uno z silnikami fire o pojemności 999 ccm nadal będą produkowane i oferowane. Podczas Targów Motoryzacyjnych w Poznaniu Fiat pokazał nową wersję silnikową uno o nazwie clip. Nie zastąpi ona jednak popularnego modelu fire, lecz będzie w sprzedaży równolegle. Poza odmiennymi parametrami i nieco inną budą silników uno clip i uno fire różnią się jeszcze ceną: clip jest tańszy o ok. 2500 zł.

Tańsze zza oceanu

Podczas wizyty w USA Janusz Steinhoff, minister gospodarki, zapowiedział zmniejszenie celi na niektóre samochody importowane spoza państw Unii Europejskiej. Stanowisko to zostało ogłoszone pod wpływem nacisków ze strony koncernów motoryzacyjnych i amerykańskiego rządu. Obecna stawka celna na auta zza oceanu wynosi 35 proc.

230 KM. Natomiast dla zwolenników naprawdę dużej mocy, przewidywana jest Omega z 345-konnym silnikiem Corvette. Limuzyna oznaczona symbolem MV8 przyspieszały od startu do „setki” w sześć sekund, mając możliwość rozprężenia się nawet do 280 km/h. Chyba, że wcześniej Opel dołączy do grona producentów (takich jak Mercedes czy BMW), którzy fabrycznie stosują „kagańce” ograniczając maksy-

malne prędkości swoich najszybszych modeli do 250 km/h.

Z kolei amatorzy diesli mogą spodziewać się już wkrótce omegi z jednostką o bezpośrednim wtrysku paliwa common rail, która zastąpiłaby dotychczas stosowany silnik BMW o pojemności 2,5 litra.

Ciekawostką jest zastosowanie słynnych aktywnych zagłówków firmy Saab.

JAKCYZA NA WSZYSTKIE

Jak wynika z danych CBM Indicator, fiskus spodziewa się, że po obniżeniu akcyzy na wszystkie samochody osobowe do 2 proc., jego wpływ z tego tytułu wzrosną o ponad 60 mln zł w skali jednego roku. Obecnie podatek ten wynosi 10 proc. wartości aut krajowych i 15 proc. z importu,

AKCYZA NA WSZYSTKIE

jeśli jest to auto o wartości powyżej 7500 ECU (czyli obecnie 28 440 zł - bez podatku VAT, a po dodaniu podatku - nieco ponad 34 700 zł).

Producenci i importerzy szacują, że akcyza obciąży się teraz jedynie niewielki odsetek

wszystkich kupowanych na naszym rynku samochodów. W przeważającej części są to auta importowane, uznawane u nas za luksusowe. Zmiana sposobu naliczania tego podatku oczywiście obciążałaby głównie kupujących.

RDS RACZKUJE

Powszechny w Europie system powiadamiania RDS u nas dopiero raczkuje. Tymczasem zachodnioeuropejski nadawcy wprowadzają już nową usługę RDS - TMC. Jest to specjalny „kanał informacji o ruchu drogowym” działający w systemie RDS, a więc w ten sposób, że poza pasmem przenoszenia głosu radio pobiera ważne informacje dostarczane przez stacje nadawcze i przekazuje je słuchaczowi - kierowcy.

TMC tym różni się od zwykłego RDS, że jest to kanał działający ciągle. Ciekawy jest system odtwarzania wiadomości: napywają one do radia w samochodzie w postaci kodowanej, po czym są przetwarzane na komunikaty przekazywane kierowcy głosem. Na razie komunikaty TMC dostępne są jedynie w Niemczech i podawane w języku niemieckim.

CLIO ZNÓW W RAJU

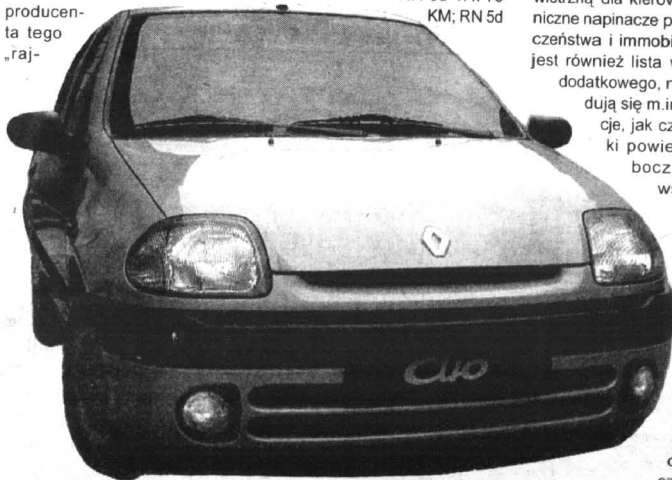
Od maja do końca sierpnia dilerzy firmy Renault w Polsce sprzedali na pniu (w tym także w formie zamówień) ponad 4 tysiące nowego clio II. Oznacza to, że zainteresowanie tym autem w naszym kraju nawet przekroczyło oczekiwania producenta tego „raja”

skiego” - jak go popularnie reklamowano - pojazdu.

Na pewno decyduje o tym atrakcyjna cena tego niewątpliwie nowoczesnego i eleganckiego samochodu, który w zależności od wersji (jest ich pięć: RN 3d 1.2i 60 KM; RN 5d 1.2i 60 KM; RN 3d 1.4i 75 KM; RN 5d 1.4i 75 KM; RN 5d

1.4i 75 KM oraz 16V 3d 1.6i 110 KM) - kosztuje od niespełna 30 tys. do ponad 45 tys. zł.

Wersja podstawowa - trzydrzwiowa z silnikiem benzynowym o pojemności 1.2 l i mocy 60 KM jest standardowo wyposażona m.in. w poduszkę powietrzną dla kierowcy, pirotechniczne napinacze pasów bezpieczeństwa i immobiliser. Bogata jest również lista wyposażenia dodatkowego, na której znajdują się m.in. takie pozycje, jak cztery poduszki powietrzne (dwie boczne), ABS, wspomaganie układu kierowniczego, klimatyzacja, elektrycznie regulowane szyby i lusterka, centralny zamek czy elektrycznie otwierany szyberdach.

Arktyczne sieny

Już wkrótce rozpocznie się eksport produkowanych w Polsce sien i palo weekend z silnikami 1.6. Pierwszym zagranicznym odbiorcą będzie Rosja, gdzie wysłanych zostanie kilka tysięcy samochodów w specjalnej „arktycznej” wersji. Będą one wyposażone w wydajniejsze systemy wentylacji i nagrzewania oraz silniki przystosowane do pracy w bardzo niskich temperaturach.

SILNIKOWI BRACIA DAEWOO

LDV convoy

W przypadku Daewoo, od pomysłu do przemysłu droga krótka. Nie tak dawno pisaliśmy o projekcie „pożenienia” rodzinnego lublina z brytyjskim LDV convoy. I już do tego „ślubu” doszło, a przynajmniej do - rzecz by trzeba - „nocy poślubnej”.

W efekcie daewoo - lublin 3584 (w wersji z większym rozstawem osi i możliwością podwyższenia dachu) otrzymał turbodoładowany silnik wysokoprężny 4 CT 90 - taki sam, jakim dy-

nowy 3,5-tonowy lublin 3584, do sprawdzonych już zalet ładunkowych dołożył wysoko-
prężny, ekologicznie sprawny silnik z bezpośrednim wtryskiem i turbodoładowaniem. Z pojemnością 2417 ccm osiąga moc 90 KM i maksymalny moment obrotowy 195 Nm. Dzięki temu na pewno stanowi jeszcze bardziej atrakcyjną ofertę nie tylko na polskim rynku.

Oba spokrewnione pojazdy napędzane są przez koła przednie. Różnią się skrzyniami bie-

konstrukcją z własnym systemem smarowania pod ciśnieniem, zdolną przenosić moment obrotowy 380 Nm. Lublin musiał zadowolić się koreańską KIA D-97.

Jednakowe jest zawieszenie obu pojaz-

rowych. W podobny sposób rozwiązano także układ hamulcowy. Lublin i LDV mają z przodu hamulce tarczowe, na tyle zaś bęb-

nowe.

Wygląd zewnętrzny ani lublina, ani LDV do nowoczesnych nie należy.

cd. na str. 27

lublin 3584

dów, składające się ze sztywnych osi przednich i tylnych wspartych na podłużnych resorach pió-

NAJNOWSZE MODELE VW I AUDI

AUDI - A3, A4, A6, A8
A6 AVANT - Luksus w Firmie: odliczasz VAT

VW POLO - taniej o 1 000 zł
VW POLO CLASSIC - taniej o 6 000 zł
VW POLO VARIANT - taniej o 3 000 zł
VW PASSAT już od 60 500 zł

Ceny brutto wg kursu DM z dnia 6.07.1998 r.

GROBLEWSKI
AUTORYZOWANY DEALER VW-AUDI

80-371 GDAŃSK, ul. Jagiellońska 12 A, tel./fax (058) 557 55 15

Z KORZYŚCIĄ DLA CIEBIE!

NAJNOWSZA OFERTA WYSOKIEJ KLASY POJAZDÓW UŻYTKOWYCH

Leasing
RATY

CENY JUŻ OD 36 650 PLN netto

Ceny netto wg kursu DM z dnia 10.07.1998 r.

- CADDY Furgon
- CADDY Mixt 5-osobowy
- Transporter Furgon
- Transporter Mixt 6-osobowy
- Transporter Kombi 8-osobowy
- LT 35 Furgon/ Mixt 6-osobowy
- Caravelle 8-osobowy

JAZDY TESTOWE U KLIENTA I
Atrakcyjny pakiet ubezpieczeń Hestia.

GROBLEWSKI
AUTORYZOWANY DEALER VW

81-731 SÓPOL, ul. Bitwy pod Płowcami 54
tel./fax (058) 550 37 38

Przedział ładunkowy LDV ma objętość 11,4 m³. W praktyce tylko pozornie większą od lublina. Mechaniczny załadunek znormalizowanych palet utrudnia mała szerokość między nadkolami kół tylnych

sponuje montowany od czterech łb w andrychowskiej „Andorii” LDV.

Przedział ładunkowy lublina jest mniej pojemny, bo mieści niecałe 10 m³. Dzięki pojedynczym kołom osi tylnej nadkola nie ograniczają szerokości wnętrza w takim stopniu, jak w brytyjskim aucie

gów. Choć obie są pięciostopniowe, to jednak w LDV zastosowano znaczną z land rowera trwałą

Pijani zmęczeniem

Kierowcy prowadzący swe samochody przez wiele godzin bez snu i odpoczynku stanowią podobne zagrożenie jak pijani automobilisci.

Niedawno naukowcy przeprowadzili badania, w których porównywali koordynację ludzi pozabawionych snu z tymi, którzy wypili alkohol. Wyniki wykazały, że po 17 godzinach jazdy kierowca zachowuje się jakby we krwi miał 0,5 promila alkoholu. Po bezsennej dobie jazdy porównywalny wynik wzrasta już do 1 promila alkoholu.

Według polskiego kodeksu drogowego dopuszczalna dawka alkoholu we krwi kierowcy wynosi do 0,2 promila.

PRIMERA COMBI TERRANO II MICRA VANETTA

sam. z fabr. homolog. cięż. w leasingu

PRIMERA - 1.6i 2.0 - MODEL 1998

MICRA - 1.0i, 1.3i 100% Niezawodność

ALMERA - 1.4i - Technologia XXI w.

TERRANO II - 2.4i 2.7 TD - Model 1998

MAXIMA QX - V6 - 3.0i - Komfort + Elegancja

VANETTA WINDOW - 1.6i, 2.3D - Osobowo-Dostawczy

EDMUND LEWAŃCZYK
AUTORYZOWANY DEALER

ZAPRASZAMY DO NASZEGO SALONU NISSANA

81-303 Gdynia, ul. ABRAHAMA 62 (SKRZYŻ. WŁADYSŁAWA IV i ŻWIŃKI I WIGURY)
tel./fax (058) 621-90-33, CZĘŚCI + AKCESORIA - tel. (058) 661-62-02
SERWIS + CZĘŚCI CIWASZCZYNO, ul. MICKIEWICZA 35,
tel./fax (058) 552-84-07, tel. (058) 552-83-68

Ka z escortem na czele

Ford opublikował werdykt poradnika Brytyjskiego Stowarzyszenia Konsumentów - Car Security Guide. Pismo testowało 35 popularnych w Zjednoczonym Królestwie modeli i oceniło w skali od 1 do 10 ich zabezpieczenia antykradzieżowe. Wśród samochodów miejskich pierwsze

miejsce zajął ford ka (otrzymał 7 punktów), a wśród kompaktowych - ford escort. W klasie średniej drugie miejsce zajął ford mondeo również z 7 punktami, po VW passacie. Miernikiem ocen był czas potrzebny ekspertom na włamanie się i uruchomienie silnika.

jeszcze wakacyjne rabaty

NOWE NIŻSZE CENY

Toledo - 3000 PLN

Inca - 1000 PLN

Cordoba 1.6 - 2000 PLN

Promocja dla Klientów Zeptera szczegóły u Dealera

SEAT

AUTO-GOSK S.C.
GDYNIA, CHWASZCZYŃSKA 72
TEL. 629 40 00

VOLKSWAGEN BANK POLSKA

Model samochodu:	SEAT Cordoba 1.4SE
Miesięczna rata kredytowa	779,03 PLN
Kwota kredytu	27 355,44 PLN
Czas trwania umowy kredytowej	60 miesięcy
Oprocentowanie promocyjne	23,5%

Możliwość kredytowania dodatkowego wyposażenia i ubezpieczenia przez cały okres umowy

na miejscu również leasing

SILNIKOWI BRACIA DAEWOO

cd. ze str. 26

Brytyjskie auto wyróżnia się znacznie wydłużoną przednią częścią nadwozia kryjącą silnik i niemal pionowo ustawioną szybą przednią. Lublin swą kanciastą i prostą sylwetką również nawiązuje do minionej epoki.

Ale, w tego typu autach, przecież najważniejsze to: funkcjonalność. Łatwy dostęp do przestrzeni ładunkowej, podobnej w obu autach, zapewniają odsuwane drzwi z boku i 2-skrzydłowe drzwi z tyłu, zajmujące niemal całą tylną ścianę nadwozia. Odległość między nadkolami kół tylnych wskazuje, że załadunek palet będzie łatwiejszy w lublinie.

Nieco lepsze warunki pracy

ma kierowca lublina, gdyż mechanizm zmiany biegów działa w nim wyraźnie lżej i precyzyjniej niż w LDV. Wygłuszenie wnętrza w obu autach jest jednakowo skuteczne w zakresie niskich i średnich prędkościach obrotowych silnika.

Znaczna szerokość wnętrza umożliwia wygodną jazdę trzem osobom zarówno w polskim, jak i brytyjskim samochodzie. Jednak w LDV osoba siedząca pośrodku ma nieznacznie więcej miejsca na nogi, gdyż silnik w tym aucie jest bardzo wysunięty do przodu.

LDV, mimo wszystko, sprawia wrażenie solidniej wykonanego, a co więcej ma lepsze własności

użytkowe (większa nośność osi i większa objętość wnętrza, lepsza dynamika). Jednak znaczna różnica w cenie skłania do zrewidowania tej opinii. Lublin 3584 kosztuje bowiem 57 828 zł, podczas gdy LDV o 26 962 zł drożej.

A oto porównanie podstawowych danych obu aut. Jako pierwsze - dane lublina 3584, drugie - LDV convoy:

Silnik - R4 turbodiesel.
Pojemność skokowa (ccm) - 2417.

Moc (kW/KM) przy obr./min - 66/90/4100.

Moment (Nm) przy obr./min - 195/2500

Długość/szerokość/wysokość (cm) - 533/194/2615 i 553/209/256.

Rozstaw osi (cm) - 343,3 i 320
Dł./szer./wys. przestrzeni ładunkowej (cm) - 324/169/180,5 i 328/185/180.

Objętość przestrzeni ładunkowej (m³) - 9,85 i 11,4.

Odległość między nadkolami (cm) - 128 i 108.

Masa własna/całkowita (kg) - 2000/3500.

Ładowność (kg) - 1500.

Max nacisk tylnej osi (kg) - 2000 i 2600.

Prędk. maks. (km/h) - 115 i 130.

Zużycie paliwa (dm³/100 km) - ok. 11.

Cena z VAT (zł) - 57 828 i 84 790.

Wnętrze kabiny LDV

Wnętrze kabiny lublina

Europejski accord

Niedawno informowaliśmy, że debiut hondy accord nastąpi podczas jesiennego salonu w Paryżu, na przełomie września i października. Dziś prezentujemy zdjęcie tego auta, przygotowanego z myślą o rynku europejskim.

Accord będzie wytwarzany w angielskiej fabryce w Swindon, w 80 proc. z lokalnie produkowanych części. Mimo minimalnie mniejszych rozmiarów stanie się ona w środku autem jeszcze obszerniejszym od dotychczasowego modelu i pod każdym względem doskonalszym od niego. Konstruktorzy sporo uwagi poświęcili bezpieczeństwu jazdy i szeroko pojętej ekologii. Do napędu posłużą silniki R4-VTEC o pojemności 2 i 2,2 litra i mocy 135-210 KM.

FIAT

REWELACYJNE WARUNKI SPRZEDAŻY

maluch, Siena 1,4 i 1,6, Brawa, Brawo, Marea.

Niskie ceny ubezpieczeń.

MICHNIEWICZ

GDANSK UL. BAZYŃSKIEGO 1
(kolo Halli Oliwa) tel. 552-21-31
pon.-pt. 9.00-18.00, sob.-niedz. 11.00-15.00

AUTORYZOWANY SERWIS
GDANSK, UL. PIEKARNICZA 6 TEL. 302-03-52
pon.-pt. 7.00-21.00, sob. 8.00-14.00

AUTO MOTO C AUTO MOTO C AUTO MOTO C AUTO MOTO

Ford cougar

sięcy br. - ok. 5540. Sprzedaż escortów w br. przerosła np. renault megane, jednak pozostaje wciąż niższa od liczby kupionych w Polsce opli astra (z którymi escort często bywa porównywany).

nas aut miejskich, chętniej kupowanym niż np. renault clio.

Na trzecim miejscu w rankingu Forda mamy mondeo (1745 szt. kupionych w tym roku, wobec 1551 w odpowiednim okresie ub. r.). Popyt na mondeo również znacząco rośnie od początku roku z 149 sztuk w styczniu do 461 w maju. Popularnością przerosł już renaulta lagune.

Z kolei ford puma wprost deklaruje opła tigra, a zdystansował nawet

renault megane coupe. Rynkowy sukces odnosi także galaxy. Już w maju (pierwszy miesiąc sprzedaży) rozeszło się ponad 50 tych minivanów. Dla porównania w tym samym czasie Chrysler sprzedał tylko 24 swoje voyage-ry.

Jedynym nie zaakceptowanym modelem Forda (i to nie tylko na polskim rynku) jest scorpio.

Escort CLX

HOSSA FORDA

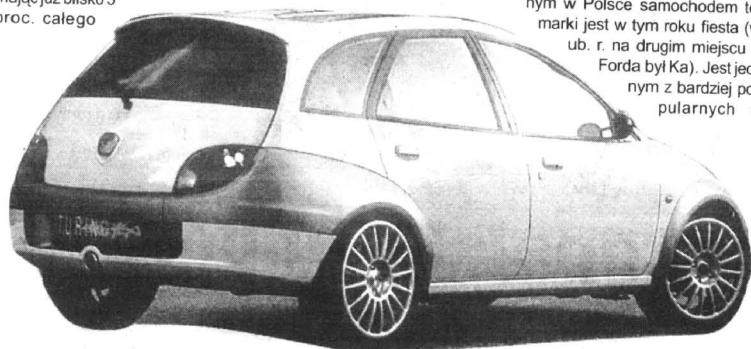
Ford pnie się wprost błyskawicznie ku czołówce firm sprzedających w Polsce swoje samochody. I od niedawna z dziewiątej pozycji awansował na czwartą (po Fiacie, Daewoo i Oplu), obejmując już blisko 5 proc. całego

naszego rynku.

Najpopularniejszym u nas modelem pozostaje escort. Sprzedaż tych samochodów rośnie. W 1995 r. kupiliśmy ich ok. 2220, rok później - 7960, w 1997 r. - ok. 10 500, a w ciągu 5 mie-

Dynamika wzrostu sprzedaży escortów wynosi teraz ponad 33 proc. w skali roku. Te samochody stanowią ponad 5 proc. wszystkich kupowanych w Polsce aut segmentu C.

Drugim, najczęściej kupowanym w Polsce samochodem tej marki jest w tym roku fiesta (w ub. r. na drugim miejscu u Forda był Ka). Jest jedynym z bardziej popularnych u

Ka po tuningu

Nowe samochody Ford TRANSIT na gwarancji!!!

KJ AUTOMOBIL
AUTO- HANDEL-IMPORT

82-001 Gdynia,
ul. Pontonowa 18
tel./fax (0-58) 6234-246,
6634-358

■ WSZYSTKIE MODELE
WYPOSAŻONE SERYJNIE
W ABS, AIR BAG,
WSPOMAGANIE KIEROWNICY

BOMBOWY INTERES
ZROB SZ TYLKO
Z „KJ AUTOMOBIL”

■ DO NATYCHMIASTOWEGO ODBIORU!!!

RATY, LEASING

Benz w Jelczu?

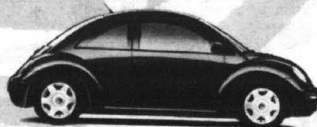
W najbliższym czasie niemiecki koncern Daimler-Benz ma podjąć decyzję w sprawie lokalizacji nowej fabryki samochodów dostawczych przeznaczonych głównie na potrzeby miejskie. W grę wchodzi rozbudowa fabryki w Jelczu, gdzie wytwarzany jest już mercedes vito. Niemiecki koncern zamierza w nowym zakładzie produkować rocznie 40-50 tys. małych ciężarówek o ładowności do 2 ton. Z szacunków koncernu wynika, że w 2000 roku popyt na tego rodzaju pojazdy w Europie wyniesie co najmniej 500 tys. sztuk rocznie.

Płyn na 5 lat

Texaco wprowadza na polski rynek koncentrat płynu do chłodnic o przedłużonej trwałości - Havoline Extended Life Antifreeze/Coolant. Firma twierdzi, że zapewnia on ochronę silnika na dystansie 650 tys. km w samochodach ciężarowych i 150 tys. km w samochodach osobowych. Płyn sporządzony przy użyciu koncentratu Havoline należy wymieniać co 5 lat.

Michał Kulikowski zaprasza do najnowszego na świecie

salonu samochodów Volkswagen

Gdynia ul. Morska 314
tel. 663-99-98 tel./fax 623-77-53

Rekomendujemy oleje
 Shell

Auta z reaktorem

Katalizator jest już praktycznie nieodłącznym elementem każdego nowoczesnego auta. Praktycznie żaden liczący się producent nie zapomina o obowiązkowym wyposażeniu swoich kolejnych modeli w to urządzenie, które jest niezastąpione, jeśli auto ma spełniać ostre wymagania dotyczące ograniczenia emisji szkodliwych substancji w spalinach.

Katalizator, to - po prostu - "aktywny filtr", z którego spaliny wychodzą już bez dużej części tlenku węgla, węglowodorów, tlenków azotu, dwutlenku siarki - aby wymienić najbardziej szkodliwe związki chemiczne powstające w wyniku spalania benzyny.

Prawidłowa nazwa tego "filtra", to - tłumaczy Włodzimierz Seł, szef rzeczoznawców PZM - reaktor katalizacyjny. W większości aut stanowi go ceramiczny rdzeń z wieloma otworkami w środku, pokryty stopem platyny, palladu i rodru. Na jeden centymetr kwadratowy przypada 62 otworki. Grubość ścianek wynosi 0,15 milimetra. Ten stop to warstwa aktywna (właściwy

katalizator).

Na jeden katalizator zużywa się 2-3 gramów platyny i 0,2-0,5 grama rodru. W nowszych rozwiązaniach stosuje się rdzenie metalowe. Aby katalizator działał dobrze, musi mieć odpowiednią temperaturę, około 600 stopni Celsjusza. Osiąga się to umieszczając go w układzie wydechowym, w pobliżu silnika, gdzie spaliny są jeszcze bardzo gorące.

Katalizator nosi nazwę trójdrożny nie dlatego, aby posiadał trzy otworki. Otworków jest w nim mnóstwo, gdyż to one właśnie zapewniają dużą powierzchnię czynną. Nazwa trójdrożny powstała w wyniku zbyt dosłownego przetłumaczenia. Katalizator spełnia bowiem trzy funkcje: redukuje tlenek węgla, tlenki azotu i dwutlenek siarki. Należy więc mówić, że jest trzyfunkcyjny, a nie trójdrożny. Ale ta druga nazwa upoświechna się i tak już zostało.

Aby katalizator działał optymalnie, musi być odpowiednio przygotowane i spalone paliwo. Mieszanka paliwa z powietrzem powinna być przygotowana w proporcji 14,7:1. Silnik z zasilaniem gaźnikowym nie daje możliwości uzyskania tak dokładnej

proporcji, konieczny jest wtrysk sterowany komputerowo.

Dodatkowo wykorzystywana jest sonda lambda; współpracuje ona z komputerem i pozwala uzyskać optymalny z punktu widzenia spalania skład mieszanki. Umieszczono ją w układzie wydechowym, blisko silnika, działa w temperaturze powyżej 300 stopni Celsjusza.

Sonda lambda, to ogniwo elektryczne, którego wielkość napięcia wynosi od zera do jednego wolta, zależnie od zawartości tlenu w spalinach. Sonda właśnie zbiera informacje o zawartości tlenu w spalinach. Jeśli mieszanka jest bogata, wtedy napięcie w sondzie wynosi powyżej 0,5 wolta. Pomiar dokonywany jest co 2 sekundy. Przetworzenie napięcia pozwala sterować wtryskiem i wielkością dawki paliwa.

Katalizator nie jest, niestety, urządzeniem wiecznym. Jego sprawność spada po 80-100 tysiącach przejechanych kilometrów (w zależności od klasy auta), aby po 150 tysiącach obniżyć o ponad połowę swoją skuteczność.

cd. na str. 30

MISTRZOWIE TRWAŁOŚCI

Jaką drogę przeszła stara angielska manufaktura, wytwarzająca pół wieku temu rolnicze furgonetki, zanim zdobyła sławę jako producent niezawodnych land - roverów - wiedzą niemal wszyscy fani tego znakomitego

auta terenowego. Potem pojawiły się równie dobre range - rovery i didcovery. W roku ubiegłym zaprezentował się natomiast zbudowany całkowicie od podstaw frelander (na zdjęciu).

Samochód ten ma zapełnić lukę w rynkowej niszy samochodów 4 WD, czyli trochę większych niż małe pojazdy o charakterze rekreacyjnym. Ciekawe, czy będzie on równie solidny i trwały jak jego wszyscy poprzednicy, którzy w 70 proc. nadal służą swoim właścicielom?

Marsz na Europę

Wzorem Koreańczyków, coraz bardziej przekonują się do europejskiego rynku także Japończycy, których udział w tutejszym rynku motoryzacyjnym wzrósł do prawie 10 proc.

Po Toyocie, która pod koniec 1997 r. zdecydowała się na inwestycję we Francji, obecnie budowę nowej fabryki w Wielkiej Brytanii zapowiedziało Honda. Ten japoński koncern zamierza wyłożyć 450 mln funtów na budowę zakładów w Swindon, które docelowo mają produkować 100 tys. samochodów rocznie, zwiększając tym samym swoje łączne zdolności wytwórcze w tym kraju do 250 tys.

Niezależnie od tego Honda coraz mocniej chce zaznaczyć swoją obecność na rynku azjatyckim. W ostatnich dniach na przedmieściach Delhi, wspólnie z indyjskim partnerem SIEL Cars India Ltd., uruchomiono fabrykę zdolną do produkcji 30 tys. samochodów rocznie (miejscowej konstrukcji) rocznie. Pełną wydajność zakład osiągnie za 2-3 lata. Jednak perspektywy nie są różowe, ponieważ wskutek trwającego na tym kontynencie kryzysu i dewaluacji rupii, popyt na nowe pojazdy systematycznie spada.

PÓŁNOCNY FUNDUSZ LEASINGOWY

Północny Fundusz Leasingowy Sp. z o.o.

81-840 Sopot,
al. Niepodległości 739/1
tel./fax (058) 551 19 95

UBEZPIECZENIE GRATIS !!!

PRZEZ CAŁY OKRES TRWANIA UMOWY

NIE POBIERAMY KAUCJI !

TELEFON GSM I AKTYWACJA GRATIS !!!

PRZY WARTOŚCI PRZED. LEASINGU
POWYŻEJ 30 000 PLN NETTO

Leasing operacyjny środków trwałych

Proponujemy atrakcyjne warunki współpracy dla producentów i dealerów z woj. gdańskiego, elbląskiego, bydgoskiego, słupskiego i olsztyńskiego

HURTOWNIA MOTORYZACYJNA - IMPORTER

AC
AUTO CAROS

Oferuje **CZĘŚCI I AKCESORIA**
do samochodów
zachodnich i japońskich

Specjalizacja **VW**
AUDI
OPEL
FORD

Niskie ceny!

Dla warsztatów i sklepów
wysokie rabaty !

Gdańsk ul. Kartuska 213/215 tel /fax (058) 303-14-44

HURTOWNIA MOTORYZACYJNA - IMPORTER

AUTO - VIT - Kujach

TCZEW, ul. 30 Stycznia 39,
tel. (069) 31 01 85, 0602 36 69 49

SALON SPRZEDAŻY

FIAT

Autoryzowana Stacja Obsługi

☛ Przejścia gwarancyjne i naprawy bieżące

SKLEP

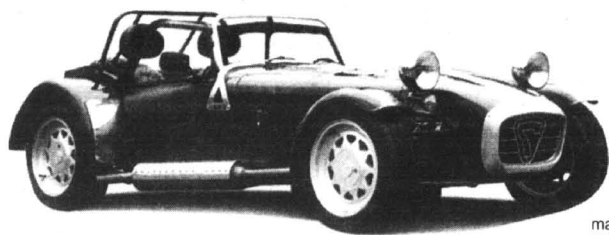
- ☛ Części FIATA
- ☛ Lakier i komponenty firmy SIKKENS
- ☛ Elementy blacharskie do wszystkich typów samochodów

WARSZTAT

- ☛ Lakiernictwo w komorze bezpyłowej firmy LAGOS
- ☛ Naprawy blacharskie w systemie AUTOROBOT
- ☛ Pomiar punktów bazowych
- ☛ Konserwacja samochodów

NAPRAWY

- ☛ Blacharsko-lakiernicze oraz mechaniczne wszystkich typów samochodów
- ☛ Naprawy bezgotówkowe samochodów powypadkowych dla firm ubezpieczeniowych

Lotus seven

O kilkadziesiąt sztuk wzrosła w tym roku produkcja legendarnego lotusa seven w angielskiej wytwórni Caterham Cars Ltd. Jest to dużo, biorąc pod uwagę fakt, że rocznie z taśmy monta-

Schłodzą lub... ogrzeją

Wielu kierowców, zwłaszcza preferujących turystykę rodzinną, zapewne już nieraz przekonało się o zaletach samochodowej lodówki, i to bez względu na porę roku.

Do najbardziej popularnych, choć nietaniach (ok. 800 zł) urządzeń tego typu należy elektryczny 35-litrowy elektrolux RC 1600, wyposażony w wewnętrzny termostat. Można go z powodzeniem używać również w domu czy na kempingu, gdyż obniża temperaturę nawet do 5 st. C.

Modele bardziej rozbudowane mają również możliwość wyboru rodzaju pracy: chłodzenia lub grzania (do ok. 60-70 st. C). Większość z nich zasilana jest z gniazda zapalniczki samochodowej lub bezpośrednio z akumulatora o napięciu 12 lub 24 V (przy długich wyjazdach warto zaopatrzyć się w transformator).

Poza chłodziarkami elektrycznymi, przydatne w aucie są także chłodziarki pasywne - lekkie, praktyczne i wielofunkcyjne. Do obniżenia i utrzymania w nich niskiej temperatury używa się układów chłodzących, uprzednio zamrożonych w domowej lodówce. Są one skuteczne nawet do 12-24 godzin. Lodówki pasywne sprzedawane są w kilkunastu pojemnościach od 8 nawet do 120 litrów.

cd. na str. 31

Auta z reaktorem

cd. ze str. 29

Oczywiście, tylko w przypadkach właściwej, bezskutecznej eksploatacji samochodu, gdyż nieopatrnie wlanie do baku kilku litrów benzyny ołiwowej niszczy katalizator po przejechaniu kilkunastu kilometrów.

O stanie katalizatora można przekonać się zlecając analizę spalin. Gdyby okazał się niesprawny, warto go wymienić choćby z tej racji, że mogą nas zatrzymać na czas reperacji na prawie każdej europejskiej granicy.

TYLKO ZŁOŻONE

zowej (wiele czynności wykonuje się ręcznie) schodzi za ledwie kilkadziesiąt sztuk tego auta dla koneserów. W tym roku firma oferuje model superseven, który otrzymał nowy silnik

Rovera 1.8 vvc o mocy 165 KM, umożliwiający rozwijanie prędkości 195 km/h i przyspieszenie do 100 km/h w 4,8 s. Samochód można kupić w stanie gotowym do jazdy lub w postaci zestawu do samodzielnego montażu, oczywiście za niższą cenę.

W Polsce, gdzie ta bonifikata wynosiłaby około 20 tys. zł. jest bez znaczenia, gdyż obowiązuje zakaz rejestrowania wszelkich składaków. Ewentualni amatorzy auta muszą więc liczyć się z wydatkiem ok. 150 tys. zł za pojazd już zmontowany (nie licząc cła).

nowe clio

Renault Clio - nowa treść w nowej formie. Idealna sylwetka i doskonale pomyślane wnętrze. Dodatkowo wiele nowoczesnych rozwiązań, podnoszących bezpieczeństwo i komfort jazdy. Ubezpieczenie OC i Zielona Karta bez dopłat.

Autoryzowani Partnerzy Renault zapraszają:

A. Ossowski

Elbląg
ul. Nowodworska 28 b
tel. 232 70 75, 232 62 37
fax 232 61 76

Renobil sp. z o.o.

Gdańsk Przymorze
ul. Dąbrowszczaków 18
tel. 557 05 02, 557 25 47

T. Zdunek

Gdańsk
ul. Miałki Szlak 35
tel. 301 90 12, 301 36 57

R.R. Adamowscy Koncesjoner Renault

Starogard Gd., ul. Zblewska 33
tel. (069) 162 96 91, fax (069) 162 77 60
Filia: 86-300 Grudziądz, ul. Szosa Toruńska 29 A
tel. (051) 46 35 705, fax (051) 46 35 810

clio

ROZNIKI
KREDYTU

11⁸⁶%

RENAULT
Assistance

24 h

RENAULT
TO PEŁNIA ŻYCIA

Egzaminy po nowemu

Od paru miesięcy obowiązują przepisy dotyczące zasad szkolenia kandydatów na egzaminatorów. Rozszerzono szkolenie ich o program z elementami dydaktyki i psychologii.

Obowiązują też nowe zasady szkolenia kandydatów na kierowców. Wprowadzono dwa rodzaje kursów: podstawowy i dodatkowy. Na drugi z nich będą kierowane osoby, które trzykrotnie podchodziły do egzaminu teoretycznego lub praktycznego i go oplały. Nowe przepisy zezwalają instruktorowi decydować o ilości zajęć „z przepisów” lub „z jazdy”.

W przypadku kat.B, kandydat będzie musiał być na minimum 10 godzinach zajęć z teorii i 20 godzinach kursu praktycznego.

Obowiązują też nowe zasady szkolenia kandydatów na kierowców. Wprowadzono dwa rodzaje kursów: podstawowy i dodatkowy. Na drugi z nich będą kierowane osoby, które trzykrotnie podchodziły do egzaminu teoretycznego lub praktycznego i go oplały. Nowe przepisy zezwalają instruktorowi decydować o ilości zajęć „z przepisów” lub „z jazdy”.

W przypadku kat.B, kandydat będzie musiał być na minimum 10 godzinach zajęć z teorii i 20 godzinach kursu praktycznego.

Schłodzą lub... ogrzeją

cd. ze str. 30

Do najprostszych i najtańszych „chłodziarek” należą torby chłodzące. Działają na podobnej zasadzie co chłodziarki pasywne, są ponadto dużo lżejsze, ale zazwyczaj również mają dużo mniejszą pojemność i zdolność zachowywania chłodu (do 12 godzin).

Oczywiście, najpopularniejsze są i tu termosy z wkładami ze szkła.

Po termostatach, karafkach i dzbankach tylko do napojów, po-

jawiły się także termosy do przechowywania żywności.

Najnowocześniejsze są już nie tylko bardzo lekkie i wytrzymałe, ale także o 30 proc. wzrosła w nich zdolność do utrzymania temperatury. Termosy stałowe potrafią utrzymać wysoką temperaturę (np. napojów) przez co najmniej 8 godzin, a niską (np. lodów) przez prawie 24 godziny. Są zarazem całkowicie bezpieczne, bowiem nie ulegają stłuczeniu tak jak szklane.

NAJSZYBSZE KOMBI NISSANA

Po kilku podstawowych wersjach nadwoziowych nissana primera w najnowszym wydaniu przyszedł czas na kombi. Z japońska nazwano go primera wagon 2.0 SLX.

O zaletach kombi powiedziano już niemal wszystko i w zasadzie każdy kolejny model - niezależnie od marki - oferuje bardzo zbliżone możliwości, zwłaszcza, gdy chodzi o samochody liczących się w świecie producentów. Różnice kryją się w szczegółach, a te mogą być istotne lub mniej istotne.

Nissan zastosował w swej pri-

Można więc, bez obawy o „gruntowne” zabrudzenie auta, wrzucić do kufra na przykład świeżo złowione ryby, upolowane zające czy kaczkę, albo - po prostu - przewieźć w niej przemoczonego i zabloconego psa. Rynienkę, w razie gdy akurat jest niepożądana, można łatwo odwrócić do góry dnem, dzięki czemu uzyska się idealnie płaską powierzchnię ładunkową.

Tak w ogóle, jest to ważne, gdyż - jak na kombi - primera raczej nie należy do rekordzistów pod względem pojemności bagażnika. To zaledwie 450 l, które jednak można powiększyć aż do

Nissan primera

nie należy, że producent z góry założył, iż wagon będzie wykorzystywany do przewożenia większych i nietypowych ładunków, w czym niewątpliwie pomocną będzie m.in. sieć oddzielająca kabinę osobową od towarowej, a ponadto specjalne uchwyty mocujące i relingi dachowe.

Szczaście zaworów gospodarczych dwoma litrami pojemności lokuje auto na pierwszym miejscu wśród kombi Nissana pod względem temperatury.

cd. na str. 32

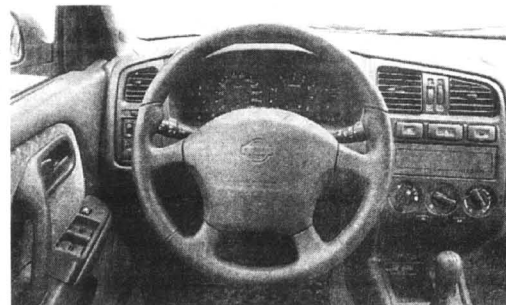

Nissan primera wagon 2.0 SLX

merze wagon pomysł godny uwagi.

Jednym z nich jest umieszczenie w podłodze bagażnika nie przepuszczającej wody rynienki.

1650 l po złożeniu tylnych oparć. Czyli - bardzo dużo i dziwi się

AUTO EURO

HURTOWNIA CZĘŚCI SAMOCHODOWYCH

ul. Gdańska, Rusocin k.Gdańska, 83-031 Łęgowo, Poland
e-mail: autoeuro@tinet.com.pl

tel./fax (+48 +58)

682 37 24

683 28 28

SKLEPY PATRONACKIE

AUTO-TABO Gdańsk tel. (0-58) 344 38 07
FH NADOLNY Gdańsk tel. (0-58) 348 02 57
PHU K&K Wejherowo tel. (0-58) 672 65 48

MIEJSCE NA TWÓJ SKLEP

PRZYŁĄCZ SIĘ DO SIECI SKLEPÓW PATRONACKICH

GODZINY OTWARCIA: CODZIENNIE: 8⁰⁰ - 17⁰⁰, W SOBOTY: 8⁰⁰ - 13⁰⁰

także sprzedaż wysyłkowa
Zamówienia złożone do godz. 14.00 realizujemy tego samego dnia

Wyjątkowa oferta

1. Corsa - 1 600 zł upustu (ilość samochodów ograniczona).
2. Astra classic - pakiet ubezpieczeń gratis.
3. Vectra combi, astra combi w leasingu operacyjnym (możliwość rejestracji jako samochód ciężarowy).

Rejestracja, ubezpieczenia, kredyty i leasing samochodów na miejscu!!!

ZAPRASZAMY **OPEL**

Motor Centrum

ul. MIAŁKI SZLAK 4/B, Gdańsk,
tel. 301-04-22, 301-88-72
Salon 8.00 - 18.00, soboty 10.00 - 14.00
Serwis 7.00 - 20.00, soboty 8.00 - 14.00

MAZDA

Jedyny na Wybrzeżu
**AUTORYZOWANY SERWIS
NAPRAW POWYPADKOWYCH**

Zaprasza do:

- ◆ szybkiej naprawy powypadkowej na oryginalnych częściach **MAZDA**
- ◆ fachowej obsługi w naszym serwisie
- ◆ otrzymania 2-letniej gwarancji na nasze naprawy

Wśród tych, którzy skorzystają z naszych usług rozlosujemy cenne nagrody, w tym **dwutygodniowe wczasy na Majorce.**

Szanowny Kliencie!
Rozważ naszą propozycję i skorzystaj z naszych usług.
Wycinając to ogłoszenie uzyskasz u nas 5% rabatu.

INTERMOT
HOLOWANIE MAZDY CAŁY KRAJ
Gdańsk, ul. Marteniłowska 2/3
tel. (058) 345 14 54, 347 79 17
fax 347 79 17

30/10050062

NAJSZYBSZE KOMBI NISSANA

cd. ze str.31

Przyspieszenie poniżej 11 s. do setki i prędkość maksymalna w granicach 200 km/h, osiągana przy średnim zużyciu paliwa poniżej 10 litrów, są nie do przecenienia.

Dodać od razu należy, że wagon zachował jednocześnie zalety właściwe dla pozostałych, najnowszych wersji primery.

A zatem - precyzyjną skrzy-

nię biegów, lekko pracujący układ kierowniczy i dobre zawieszenie, znakomicie zachowujące się zwłaszcza na zakrętach (gdyż na nierównościach jest chyba nieco za sztywne).

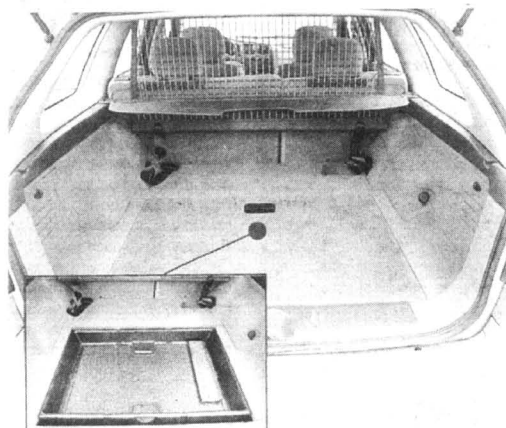
Niemiełe efekty rekompensują natomiast bardzo wygodne fotele i eleganckie wykończenie wnętrza.

Za cenę ok. 35 tys. DEM otrzymujemy w standardowym

wyposażeniu m.in.: wspomaganie układu kierowniczego, centralny zamek, immobiliser, elektrycznie podnoszone szyby i regulowane lusterka, poduszkę powietrzną kierowcy i pasażera, klimatyzacja, ABS, anteny i 6 głośników, reling dachowy i przednie lampy przeciwmieglne.

A oto bliższe dane techniczne nissana primery wagon 2.0 SLX:

Czterocylindrowy silnik benzynowy, rzędowy, zamontowany z przodu poprzecznie. DOHC. 4 zawory na cylinder. Katalizator. Poj. skokowa 1998 ccm. Stopień spr. 10.0. Moc maks. 96 kW (130 KM) przy 5600 obr./min. Maks. moment obrotowy 173 Nm przy 4800 obr./min. Wtrysk wielopunktowy, 5-biegowa skrzynia biegów. Napęd na koła przednie. Zawieszenie przednie: wahacze poprzeczne, kolumny McPhersona, stabilizator. Tył: oś kompaktowa, kolumny McPhersona. Hamulce tarczowe, z przodu wentylowane, ABS. Opony 195/60 R 15 V. Poj. bagażnika 450/1650 l, zbiornika paliwa 60 l. Dł./szer./wys. 4516/1715/1410. Masa własna 1380 kg. Ładowność 520 kg.

Wielu miłośników zwierząt ma odwieczny problem (tak jak wieczna jest motoryzacja), jak przewozić w samochodzie ulubionego psa, aby nie zrobił krzywdy sobie i innym pasażerom, a przy okazji - nie uszkodził i nie pobrudził wnętrza pojazdu.

Od razu na wstępie wyjaśnij-

gonetką, pick-upem lub choćby kombi, a zależy nam na tym, aby czasem woząc ze sobą na spacer dużego psa. Pół biedy, jeśli mamy wolny odpowiednio duży bagażnik z usuwana pokrywą. Wtedy tylko pozostanie nam zamontować specjalną siatkę lub kratownicę za tylnymi oparciami.

Gorzej jest, kiedy psa zmu-

Podróż ze zwierzęciem

my sobie jedną sprawę - nie ma stuprocentowych zabezpieczeń i w tej dziedzinie. Stosunkowo najprościej „urządzić” w aucie zwierzęta małe. Najlepsze do ich przewożenia będą specjalne plastikowe pojemniki transportowe, z uchwytem do przenoszenia i otworami wentylacyjnymi. Są one bardzo lekkie, a przede wszystkim wygodne w utrzymaniu czystości.

Tak ze względów użytkowych jak i higienicznych nie powinno się stosować koszyków wiklinowych. Jeśli jednak nie mamy żadnego innego, wtedy powinniśmy uważać, aby wewnątrz koszyka nie było ostrych bądź wystających fragmentów wikliny, które mogą poranić małego pasażera.

Problemy zaczynają się wówczas, kiedy nie dysponujemy fur-

szeni jesteśmy przewozić na tylnym siedzeniu. Wtedy również niezbędna będzie siatka ochronna, oczywiście tuż za przednimi oparciami. Na siedziska i oparcia z tyłu warto założyć jakakolwiek matę, najlepiej z wysokimi brzegami, która jest w stanie ochronić tapicerkę przed zabrudzeniami czy uszkodzeniami.

Natomiast zanim po raz pierwszy wybierzesz się z naszym zwierzęciem w podróż, warto odwiedzić weterynarza, który może nam pomóc w kwestii, jak uchronić się przed podatkami naszego pupilka na... chorobę lokomocyjną.

Większość zwierząt, także psów, wymaga w podróży podania nawet środków uspokajających.

cd. na str. 33

LEGALNY DOPING!

DOPING finansowy dla firm!

Premium Leasing SA

Bankowa Firma Leasingowa zaprasza do nowo otwartego przedstawicielstwa

w Gdańsku

przy ulicy Heweliusza 11

Wszelkich informacji udzielamy telefonicznie pod numerami

tel./fax (058) 301 99 35
tel. (058) 301 51 90

HURTOWNIA OPON

oferuje współpracę wulkanizacjom, sklepom
wysokie rabaty, terminy płatności, dowóz

Możliwość autoryzacji producentów

COMPYFLEX
DEBICA
MICHELIN
PIRELLI
DUNLOP
Firestone
KLEBER
CEAT

Gdańsk-Oliwa, ul. Podhalaska 14 A, tel. (058) 552 07 69, tel./fax 552 06 29, tel. 552 06 11
Gdańsk, ul. Hallera 132, tel. (058) 345 53 10, Gdynia, ul. J. Wiśniewskiego 32, tel. (058) 620 69 71
Łębork, ul. Krzywoustego 7, tel. (059) 662 12 23, Słupsk, ul. Słowackiego 4, tel. (059) 42 36 23

WVG

PELNA GAMA
OPON DO SAMO-
WYCH
osobowych
ciężarowych
dostawczych
SERWIS OPON

AKUMULATORY PROSTOWNIKI OWIEWKI, DYWANIKI KOLPAKI (WSZYSTKIE TYPY) OLEJE SAM., KOSMETYKI LAMPY, AKCESORIA

SKLEPY PATRONACKIE

Kup 1 wygra!

DLACZEGO WARTO POLECAĆ AKUMULATORY AGRO?

- Większy prąd rozruchu, dzięki czemu uruchomienie pojazdu jest szybsze i o wiele łatwiejsze. Warto to docenić szczególnie w czasie dużych mrozów i upałów - kiedy zwykle akumulatory często zawodzą.
- Nowoczesna obudowa z wygodną i praktyczną rączką. Przenoszenie akumulatora z jednego pojazdu do drugiego przestaje być problemem.
- Nie trzeba dolewać elektrolitu (bezobrotowość wg kryteriów IEC)
- Zmniejszona waga, solidna i trwała obudowa

O szczegóły pytaj w sklepach.

PH „MAKRO” HURTOWNIA

Przedstawiciel na woj. gdańskie

czynna od 8.00 do 16.00, tel. 0601 311 054, 0601 311 056
tel./fax 309-00-75, tel. kom. 090 50-93-95 Gdańsk-Orunia,
ul. Jedności Robotniczej 253 (na terenie Transbudu)

- Tczew, SKLEP MOTORYZACYJNY, ul. 1 Maja 31, tel. (069) 31-00-62
- Starogard Gd., ZAKŁAD ZAOPATRZENIA ROLNICZEGO, ul. Rolna 1, tel. (069) 16-289-54
- Sztum, SKLEP MOTORYZACYJNY Mirosław Krupa, ul. Mickiewicza 1
- Kartuzy, T.DERA, ul. Gdańska 28
- Kościerzyna, „MASZ-ROL”, ul. Przemysłowa 3a, tel. 86-39-58
- Kościerzyna AUTOCENTRUM, ul. Wejhera 16, tel. 86-33-61
- Kwidzyn, SKŁADNICA MASZYN ROLNICZYCH I CZĘŚCI WYMIENNYCH, ul. Toruńska
- Wejherowo, Mot-Pol, B. Cz. Kamiński, os. Chopina, tel. 672-10-10
- Wejherowo, SKLEP MOTORYZACYJNY, ul. Gdańska 14, tel. 672-55-84
- Władysławowo, ARTYKUŁY MOTORYZ., ul. Żytnia 25, tel. 6741-484
- Bytów, ZUPH SKUP SPRZEDAŻ L.Hering, ul. Tartaczna 7b, tel. 0590-36-93
- STACJA PALIW Międzyzwole 1, tel. (0531) 727 03
- ZAKŁAD MECHANIZACJI POJAZDÓW I SPRZĘTU ROLNICZEGO Kosobudy k. Brus, tel. (0531) 831 00,
- HELIP-ROL Samolino, ul. Siemenna 2, tel. (084) 13-87
- Gdynia MOTPULS, ul. Spokojna 3, tel. 0-602-212-377
- MOTPULS, ul. Chyłowska 60, tel. (058) 663-18-88
- Z.P.U.H. „NOWPOL” M. Nowopolska, Pelplin, ul. Ks. Sychy 5

TECHTRANS s.c.

SPRZEDAŻ LEASING SERWIS REMONT

Ebląg, ul. Stradalska 1
Tel./Fax (055) 232949

HONDA

WACKER

MASZYNY BUDOWLANE

- maszyny budowlane: zagęszczarki • stopy ubijające
- przecinarki • wibratory • zacieraki
- motły • walce • tarcze diamentowe
- agregaty prądotwórcze
- silniki przemysłowe
- pompy wodne i szlamowe
- silniki zaburtowe 2-130 KM
- wykaszarki (4-suw.) i kosiarki
- odśnieźarki

CENY PRODUCENTA! - RATA

Zapraszamy do Salonu Sprzedaży od 7⁰⁰ do 15⁰⁰

AUTO MOTO > AUTO MOTO > AUTO MOTO > AUTO MOTO

Chcą sprzedać mini

Najnowszy model słynnego mini, które pojawi się na rynku pod koniec 2000 roku, sprzedawane będzie w sieci dealerskiej BMW. W Anglii i Irlandii mini znajduje się w salonach Rovera, a w Japonii handlować nimi będą zarówno dilerzy Rovera jak i BMW.

Podróż ze zwierzęciem

cd. ze str. 32

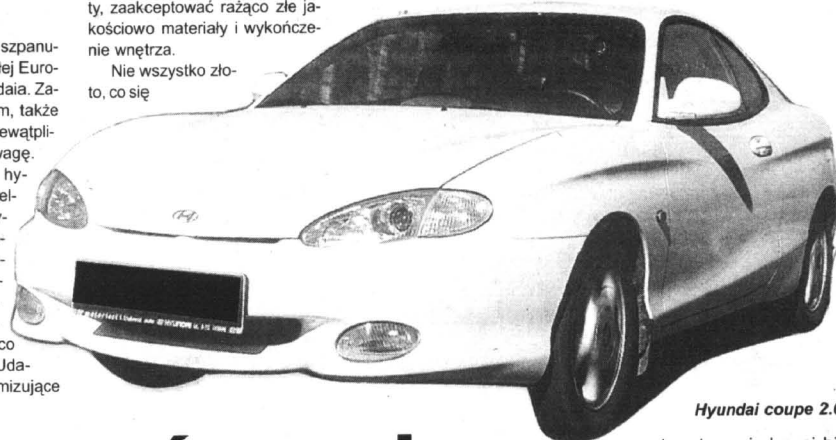
Równie - płynnej jazdy, a poza tym - stosunkowo częstych postojów dla odświeżania zwierzęcia i umożliwienia mu zalesienia potrzeb fizjologicznych.

Już od kilku miesięcy szpanuje na drogach niemal całej Europy 2-litrowe coupe Hyundai. Zwyczaj w kolorze białym, także nietuzinkową sylwetką niewątpliwie zwraca na siebie uwagę.

Z zewnątrz bowiem hyundai coupe 2.0 ma wszelkie cechy rasowego wyścigowca. Spojleri w kolorze nadwozia z wmontowanymi światłami przeciwmgielnymi, aluminiowe felgi i skośne reflektory, to nie wszystko, na co było stać projektantów. Udały się im również dynamizujące

ty, zaakceptować rażąco złą jakościowo materiały i wykończenie wnętrza.

Nie wszystko złote, co się

Hyundai coupe 2.0

JAK ROBIĆ WRAŻENIE

przetłoczenia bocznych blach karoserii, które jednak coś zbyt jednoznacznie nawiązują do podobnego lecz wcześniejszego pomysłu ford na cougar...

Oczywiście, brakuje - jak przystało na rasowe coupe - miejsca dla pasażerów z tyłu. I to byłoby do przyjęcia. Trudno, nieste-

świeci - można jednak stwierdzić po zajęciu miejsca za kierownicą i próbie możliwości „rucho-woch” auta. 139-konny silnik nby bowiem zachowuje się wzorowo, ale najwyraźniej brakuje mu tej pewności siebie, jaka cechuje najbardziej rasowe coupe stojące się w piórka wynowocna.

Wrażenie to potęguje miękkie zawieszenie zdecydowanie nie zachęcające do „porajdowania”. Zwłaszcza, gdy zaczynają się zakręty, na których - przy wyższych prędkościach - auto reaguje nadsterownością. I w ogóle lepiej nie wypuszczać w takich sytuacjach kierownicy z obu rąk,

gdyż cały ten układ nie jest idealnie precyzyjny.

I w związku z tym, to chyba dobrze, że coupe przyspiesza do setki w tylko i aż 8,5 sekundy, a nawet przy wyjątkowo sprzyjających warunkach nie jest w stanie przekroczyć maksymalnej prędkości 200 km/h. Spalić przy tym potrafi średnio grubo powyżej 10 litrów benzyny.

W standardowym wyposażeniu (za 65 tys. zł) znajduje się dobrze działająca klimatyzacja, wspomaganie kierownicy, ABS i poduszka powietrzna dla kierowcy.

Możliwe jest też uzyskanie

automatycznej skrzyni biegów, za którą jednak trzeba dopłacić 3,5 tys. zł.

Blizsze dane techniczne:

Silnik benzynowy, rzędowy, czterocylindrowy, umieszczony poprzecznie z przodu. DOHC. Cztery zawory na cylinder. Wielopunktowy wtrysk paliwa. Średnica x skok 82,0 x 93,5 mm. Stopień sprężania 10,3. Pojemność skokowa 1975 mm. Moc maksymalna 102 kW (139 KM) przy 6000 obr./min. Maksymalny moment obrotowy 182 Nm przy 4900 obr./min. Niezależne zawieszenie kół. Hamulce tarczowe, z przodu wentylowane. Opony 205/50 R 15 H. Pojemność bagażnika 288 l. Pojemność zbiornika paliwa 55 l. Masa własna 1175 kg. Ładowność 425 kg. Dł./szer./wys. 4340/1730/1303 mm.

AUTO GLAS
Sp. z o.o.

SZYBY

do samochodów

OSOBOWYCH

DOSTAWCZYCH

CIĘŻAROWYCH

AUTOBUSÓW

sprzedaż montaż

Gdańsk - Oliwa
ul. Grunwaldzka 487
tel. 552-22-31, 552-28-14
fax 552-28-41

GDYNIA, ul. Jana z Kolna 34 tel. (050) 6208-638 wew 3
BYDGOSZCZ, ul. Mleczkowska 7 tel. (052) 61-37-69
CHOSZCIE, ul. Tucholska 37 tel. (051) 72-766
BRANISZCZ, ul. Królewska 61 tel. (051) 463-34-97
GRUDZIĄDZ, ul. Miłostwa 6 tel. (058) 686-33-92
KOSZCIEŻYNA, ul. Klasztorna 19 tel. (059) 62-56-64
ŁĘBORK, ul. Skoczylasa 20 tel. (059) 42-59-29
SŁUPSK, ul. Gdańska 8 tel. (059) 31-06-05
TCZEW, ul. Głowackiego 2A tel. (099) 182-55-37
STAROGARD, ul. J. P. II 1B tel. (055) 279-33-13
Kwidzyn, ul. Kościuszk. 49 A tel. (055) 279-33-13

Trwa wyścig o jak najlepsze parametry silników benzynowych i diesli. Został on wymuszony m.in. przez wprowadzenie coraz to ostrzejszych norm dotyczących czystości spalin - tłumaczy dr Włodzisław Sel, szef rzeczoznawców PZM - ale nie tylko, gdyż chodzi również o mniejsze zużycie paliwa.

To dobra rywalizacja, choć trudno wciąż wskazać ewentualnego zwycięzcę. Jeszcze kilka lat temu wydawało się, że zasilały wtryskowe w silnikach benzynowych jedno-, a następnie

Common rail

wielopunktowe, katalizatory przewały szalę na ich korzyść. Ale konstruktorzy zajmujący się silnikami diesla nie próżnowali. Odpowiedź z ich strony było zastosowanie wtrysku bezpośredniego.

Odpowiedź ze strony zwolenników silników o zapłonie iskrowym na to rozwiązanie przyszła bardzo szybko - wtrysk bezpośredni benzyny. Dość szybko pokonano trudności techniczne, opanowano spalanie bardzo ubo-

gich mieszanek (uwarstwionych), wzrosła sprawność, zmniejszyła się emisja szkodliwych substancji.

Wydawało się, że w dieslu już niewiele można zmienić. I przyszła rewolucja - system bezpośredniego wtrysku zasilaniem akumulacyjnym, czyli tzw. common rail. Jego pomysł jest nie pierwszej młodości, ale przez wiele lat jego konstruktorzy natykały wiele przeszkód natury technicznej. Prace nad tym sys-

temem trwały od 20 lat i pochłonięły kolosalne nakłady. Mogły sobie na to pozwolić tylko duże i bogate firmy.

Pierwszą firmą, która zastosowała system common rail była Toyota - w 1995 roku, w samochodach ciężarowych. W Europie też pracowano nad tym rodzajem wtrysku, zajmował się tym m.in. Fiat. Do tego włączył się Bosch, który opracował elektronikę i dzięki temu udało się system wdrożyć do aut osobowych. Teraz common rail oferuje - poza Toyotą i Fiatem - także Mercedes i Renault.

Zastosowano w nim bezpośredni wtrysk paliwa, ale wyeliminowano tradycyjną pompę wtryskową. Funkcje wytworzenia ciśnienia i wtrysku zostały rozdzielone. W tradycyjnych rozwiązaniach obie funkcje realizuje pompa wtryskowa. Zamiast pomp wtryskowych stosowano rurowy zbiornik pełniący rolę „akumulatora” ciśnienia. Z pojemnika poprzez wtryskiwacze z zaworami elektromagnetycznymi następuje wtrysk do poszczególnych cylindrów.

W common rail - tłumaczy doktor Sel - ciśnienie wtrysku jest bardzo wysokie, wynosi ok. 135 MPa. Nowością jest także to, że sam moment wtrysku nie zależy - jak w tradycyjnych rozwiązaniach - od prędkości obrotowej silnika, od jego obciążenia, tylko jest sterowany niezależnie przez komputer, który zbiera i analizuje różne parametry.

cd. na str. 34

SKODA FELICIA - NOWE OBLICZE

Okazja! Cena już
od 26 400 PLN

Salon Sprzedaży samochodów
Serwis

Usługi blacharsko-lakiernicze
Części i akcesoria

do wszystkich modeli SKODY

RATY

Atrakcyjny pakiet ubezpieczeń:

OC - gratis, AC - już od 4,6%
wartości samochodu

29/28/290138
GROBLEWSKI JR
AUTORYZOWANY DEALER SKODY

81-861 SOPOT, al. Niepodległości 954
tel./fax (058) 550 36 19, 550 63 59

Peugeot partner break

ŻWAWSZY PARTNER

Pprzedstawiliśmy już na naszych łamach kilka wersji peugeot partnera. Dziś pora na jeszcze jedną - break z benzynowym silnikiem o pojemności 1,4 l.

Break przystosowany został do przewozu pięciu osób z bagażem, a zatem - stosownie do potrzeb - nadwozie otrzymało więcej szyb. Dzięki temu całe auto zyskało na lekkości i urodzie.

Pięciu osobom podróżuje się w tym partnerze bardzo wygodnie, jeśli komuś niespecjalnie przeszkadza utrudnione zajmowanie miejsc na tylnej kanapie. Niestety, po bokach pozostało tylko dwoje drzwi. Poza tym, kierowca dysponuje doskonałym „miejscem pracy”, mogąc się cieszyć również doskonałą widocznością na wszystkie strony. Sprzyja mu ponadto precyzyjnie działająca skrzynia biegów i skuteczne wspomaganie kierownicy.

Benzynowy silnik o pojemności 1,4 l dysponuje mocą 75 KM

przy 5500 obr./min, a maksymalny moment obrotowy 115 Nm osiąga przy 3400 obr./min. Daje sobie radę z maksymalnie obciążonym samochodem w trudnych nawet warunkach terenowych.

W porównaniu z dieslem jest mniej elastyczny i zmusza do częstszego operowania dźwignią zmiany biegów. Auto jest jednak sporo żwawsze niż jego wysokoprężna wersja. Przyspieszenie do 100 km/h osiąga w 14,6 s. (diesel 1,8 w 25,6 s), ale prędkość maksymalną (150 km/h) lepiej traktować umownie. Powyżej 130 km/h silnik bowiem staje się za głośny, a ponadto spala wtedy nawet powyżej 11 l/100 km. A przecież, przy mniej brutalnym operowaniu pedałem gazu można osiągać całkiem przyzwoitą średnią poniżej 8,5 l na szosę i do 10 l w mieście.

Istotną w tym typie auta jest możliwość szybkiego uzyskania sporej powierzchni ładunkowej, którą od części osobowej oddziela prosta w demontażu krata zabezpieczająca. W kilkadziesiąt

sekund, po usunięciu tylnej kanapy, otrzymujemy pakowną półciężarówkę i ponad 3-metrową objętość części bagażowej.

A oto podstawowe dane techniczne:

Silnik/ liczba zaworów na cylinder - R4/2

Pojemność skokowa (cm³) - 1360

Moc (kW/KM) przy obr./min - 55/75-5500

Moment (Nm) przy obr./min - 115-3400

Liczba drzwi/miejsc - 2/5

Masa własna (kg) - 1125

Pojemność bagażnika (dm³) - 664¹/2800²

Maksymalna ładowność (kg) - 655

0-100 km/h (s) - 14,6

Prędkość maks. (km/h) - 150

Zużycie paliwa 90/120/miasto (dm³/100 km) - 6,4/8,8/9

Pojemność zbiornika paliwa (dm³) - 55 Cena z VAT (zł) - 46 000

¹ - do wysokości rolety,
² - po złożeniu siedzenia).

Polisce, wyrastają na potęgę także w Republice Południowej Afryki, gdzie Daewoo i Hyundai opanowały już 14 proc. tamtejszego rynku samochodowego. Firmy te oferują swoje auta po bardzo atrakcyjnych cenach, co zmusiło „lubylicznych” producentów do zminimalizowania wzrostu cen na własne samochody. Mimo to, spodziewany jest dal-

szy spadek sprzedaży do 235 tys. sztuk w 1998 roku. W roku ubiegłym, w związku z niskim poziomem popytu, przemysł motoryzacyjny RPA wykorzystywał jedynie 70 proc. mocy produkcyjnych. Tamtejsi producenci nie tracą jednak optymizmu ponieważ rok 1997, mimo spadku sprzedaży, był najlepszy w ostatnim dziesięcioleciu.

Renault espace

Coupe na nowej podłodze

Przedstawiciel zakładów Matra Automobile poinformował, że wkrótce na ich taśmy montażowe trafi luksusowe renault coupe, które zbudowane zostanie na płycie podłogowej następcy laguny i safrane. Na razie, przynajmniej do roku 2003, wytwarzany będzie - ciesząc się wciąż sporym zainteresowaniem - espace (na

zdjęciu). Każdego dnia dilerzy odbierają po 350 sztuk tego minivana. Debiut coupe przewidziany jest na rok 2001, kiedy to zakończone zostaną prace nad wspomnianą, nową płytą podłogową przewidzianą dla przyszłych aut segmentów C/D i D marki Renault.

Potrójne bezpieczeństwo Nissana

Po roku 2000 wszystkie modele Nissana mają być seryjnie wyposażane w system nazwany Konceptcją Potrójnego Bezpieczeństwa, wynikający - jak sama nazwa wskazuje - z trzech powodów: informacji, kontroli i uderzenia.

Pierwszy z nich obejmuje sprawy związane z możliwością dokładniejszej oceny istniejących warunków drogowych przez kierowcę, a to między innymi dzięki reflektorom ksenonowym dającym dwa razy więcej światła niż halogenowe, asferycznemu lusterku wsteczne-

mu i samooczyszczającej się z wody powierzchni szyby. Bezpieczeństwo kontroli to z kolei różne rozwiązania, takie jak ABS, wielodrążkowe zawieszenia czy system VDS zapobiegający poślizgom i niekontrolowanemu ruchom samochodu, pomagające kierowcy opanować auto w trudnych sytuacjach. I wreszcie bezpieczeństwo uderzenia, to m.in. usztywniona kabina pasażerska, przednie i boczne poduszki gazowe oraz napinacze pasów bezpieczeństwa z ograniczoną siłą naciągu.

Common rail

cd. ze str. 33

Wtrysk jest dwufazowy. Pierwsza faza, wstępna trwa około 2 milisekund. Do komory trafia wówczas wstępna dawka paliwa. Powoduje to nagrzanie cylindra, obniżenie hałasu, obniża się zawartość dwutlenku węgla w spalinach.

Zalet tego systemu jest sporo. Na przykład, że już przy bar-

dzo niskich prędkościach obrotowych silnika mieszanka wytwarzana w cylindrach jest wysokiej jakości, spala się bardzo dobrze. Kolejna zaleta to obniżenie zużycia paliwa o 15-20 procent. Mniejszy jest też hałas podczas pracy silnika, także na biegu jałowym. Moment obrotowy jest „płaski”, czyli silnik jest elastyczny już przy niewielkich obrotach.

Żółte na czarnym

Niekorzystna sytuacja gospodarcza we własnym kraju powoduje, że Koreańscy inwestorzy w obcych krajach. Silni

Polisce, wyrastają na potęgę także w Republice Południowej Afryki, gdzie Daewoo i Hyundai opanowały już 14 proc. tamtejszego rynku samochodowego. Firmy te oferują swoje auta po bardzo atrakcyjnych cenach, co zmusiło „lubylicznych” producentów do zminimalizowania wzrostu cen na własne samochody. Mimo to, spodziewany jest dal-

szy spadek sprzedaży do 235 tys. sztuk w 1998 roku. W roku ubiegłym, w związku z niskim poziomem popytu, przemysł motoryzacyjny RPA wykorzystywał jedynie 70 proc. mocy produkcyjnych. Tamtejsi producenci nie tracą jednak optymizmu ponieważ rok 1997, mimo spadku sprzedaży, był najlepszy w ostatnim dziesięcioleciu.

TRUCK

AVIA

LDV

Samochody dla przedsiębiorczych

Autoryzowany Dealer

80-387 Gdańsk-Oliwa
ul. Arkońska 3
tel./fax (058) 552-19-18
tel. (058) 552-04-76 wew.221

ASTRA II

WIĘCEJ NIŻ SŁOWA

OPEL

ZAPRASZAMY

KONOCAR OPEL DEALER

Gdańsk Wrzeszcz, ul. Grunwaldzka 303, tel. (0-58) 552-34-06
Gdańsk Brzeźno, ul. Łoży 80A, tel. (0-58) 342-76-40

GODZINY OTWARCIA		
SALONU	pon - pt sobota	10.00 - 19.00 10.00 - 16.00
SERWISU	pon - pt sobota	8.00 - 19.00 10.00 - 16.00

W ocenie gdańskiej pracowni Instytutu Ochrony Pracy, głuchota spowodowana pracą i przebywaniem w hałasie jest obecnie najczęściej stwierdzoną chorobą zawodową na Wybrzeżu. Z tego rejonu ponad 100 tys. osób wykonuje swój zawód przy hałasie przekraczającym 80 decybeli, co zazwyczaj powoduje trwałe ubytki słuchu.

W skali całego kraju laryngolodzy rejestrują ponad trzy tysiące nowych przypadków głuchoty, co stanowi jedną trzecią wszystkich chorób zawodowych. Hałas powoduje jednak nie tylko osłabienie i utratę słuchu, ale także jest sprawcą chorób układu krążenia, układu nerwowego oraz nadciśnienia i choroby wieńcowej.

Sumaryczny, całodobowy hałas w wielu rejonach aglomeracji trójmiejskiej i okolicznych miast jest zbliżony do hałasu jaki przez 3 godziny wydawałaby startująca rakiet...

Przebywanie w środowisku „zanieczyszczonym” decybelami jest również przyczyną przedwczesnego starzenia się. Ludzie narażeni na stałe, uporczywy hałas żyją o 8-10 lat krócej. Ci, do których non stop docierają dźwięki o poziomie od 60 do 75 decybeli, mogą uskarżać się także na kłopoty z oddychaniem, zaburzenia rytmu serca i perystaltyki jelit, mogą też mieć nagłe skoki temperatury i ciśnienia krwi. Hałas przyczynia się również do osłabienia reakcji obronnych organizmu.

Najbardziej uciążliwymi źródłami hałasu są drogowe trasy komunikacyjne, lotnictwo oraz zakłady przemysłowe. Wewnątrz hal produkcyjnych natężenie dźwięku waha się między 80 a 25 decybelami.

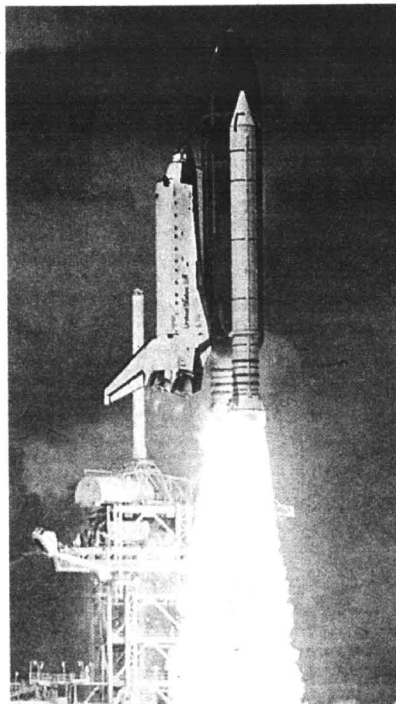
Według profesora Jerzego Sadowskiego z Zakładu Akustyki Instytutu Techniki Budowlanej, normy hałasu dopuszczalne w

naszym kraju są stanowczo za wysokie i w dodatku się ich nie przestrzega. Kodeks drogowy dopuszcza dla ciężarówek poziom dźwięku od 89 do 91 decybeli, a dla samochodów osobowych od 84 do 85 decybeli.

Z danych Ministerstwa Ochrony Środowiska wynika, że na ponadnormatywny hałas uliczny narażonych jest około 28 procent mieszkańców terenów o luźnej zabudowie i aż 42 procent mieszkańców terenów o zabudowie zwartej. Poza gdańskim i elbląskim, jeszcze 20 innych województw jest zagrożonych narastającym hałasem motoryzacyjnym. Ponad milion osób cierpi za

Agglomeracja trójmiejska wraz z przyległymi miastami należy do jednego z pięciu ośrodków w Polsce, gdzie występuje najwyższy poziom hałasu, grubo przekraczający dopuszczalne 60 decybeli. Niektóre rejonny m.in. Gdyni, Sopotu, Wejherowa czy Tczewa mają taką wartość średniego poziomu hałasu w skali pełnej doby! Oznacza to - jak wynika z informacji lekarza wojewódzkiego - że tylko na Wybrzeżu gdańskim ponad ćwierć miliona osób narażonych jest z tego powodu na uszkodzenie lub utratę słuchu..

ABSOLUTNIE ZBYT GŁOŚNO!

sprawą ruchu kolejowego, jednak najbardziej dają się we znaki tramwaje, gdyż najczęściej - jak np. w Gdańsku czy Elblągu -

przebiegają przez centra miast o gęstej zabudowie.

Obszary najbardziej zagrożone hałasem motoryzacyjnym

według Państwowego Instytutu Ochrony Środowiska

Światowa Organizacja Zdrowia mówi o zanieczyszczeniu środowiska hałasem. Wydaje dyrektywy, które winny być brane pod uwagę przez poszczególne kraje. Polska

przygotowała dokument „Polityka Ekologiczna Państwa”, w którym, między innymi, mówi się systematycznej wymianie taboru kolejowego i tramwajowego na nowocześniejszy i cichszy oraz montowaniu ekranów akustycznych przy liniach kolejowych i ruchliwych drogach.

Niestety, dokument nie uwzględnia terminów, a publiczna obserwacja naszych miast nie wskazuje, aby obietnice te były realizowane. Mówiąc wprost i bez ogródek nie są w ogóle realizowane, jako... fanaberie.

BP - SG

D Oddech dla lasów

Dzięki przyłączeniu województwa śląskiego, które należy do najbardziej zalesionych w kraju (prawie 42 proc. powierzchni), poprawi się leśny bilans całego nowego przyszłego województwa gdańskiego (pomorskiego).

Niestety, nadal największym problemem pomorskich i wybrzeżowych lasów jest ich jednorodność. Ponad dwie trzecie wszystkich drzew to sosny i modrzewie, nie więcej niż 8 proc. stanowią świerki, brzozy, dęby, jesiony, kłony i wiąz. Zdecydowana przewaga drzew iglastych, najmniej odpornych na zanieczyszczenie powietrza, powoduje sytuację stałego zagrożenia stanu zdrowotnego lasów. Ponadto wyniszczenie jednogatunkowego lasu może spowodować jeden gatunek szkodliwych owadów. Jeże- li, na przykład, brudnica mniszka

Krajobraz wsi Bojano w gminie Szemud

Fot. M. Marszałek

ma „dobry” rok, szkody w zrewastowaniu mogą być ogromne.

Według danych Światowej Organizacji do spraw Wyżywienia, lasy zajmują 26 proc. powierzchni Ziemi. Połowa z nich należy do czterech krajów: Rosji (22 proc.), Brazylii (16 proc.), Kanady (7 proc.) i Stanów Zjednoczonych (6 proc.). Udział Polski w bilansie światowym wynosi zaledwie 0,2 proc., w europejskim - 4,8 proc. Największe zalesienie mają województwa: zielonogórskie - 48,6 proc.; kroszeńskie - 47,7 proc. i gorzowskie - 44,8 proc. Najmniej drzew natomiast rośnie w województwach: plockim - 12 proc. powierzchni; skierniewickim - 13,4 proc.; łódzkim - 14,6 proc.; konińskim - 15,3 proc.; lubelskim - 15,9 proc.

W sumie jednak na świecie lasów jest coraz mniej. Każdego roku wycina się do 20 milionów hektarów, czyli dwukrotnie więcej, niż wynosi łączny ich areal w Polsce!

cd. na str. 36

Oddech dla lasów

Fot. F. Marszałek

cd. ze str. 15

Największe straty ponoszą lasy południowej półkuli, zwłaszcza wilgotny i deszczowy las tropikalny. Ubywa lasów syberyjskich i północnoamerykańskich.

W Polsce, chociaż od niedawna lasy służyły prawie wyłącznie do pozyskiwania drewna, od 1945 roku lesistość zwiększyła się z 20 do 28 proc. powierzchni kraju. Przyjęta przez nasz rząd polityka leśna do 2005 roku przewiduje większe zróżnicowanie lasów, w tym zwiększenie udziału gatunków liściastych z 22 do 33 proc., drzewostanów wieloga-

tunkowych - do 48 proc. Poza tym zakłada się zwiększenie powierzchni lasów w kraju: do 30 proc. do roku 2020 i do 33 proc. - po roku 2050.

Ryszard Kapuściński z dyskusji lasów państwowych informuje, że nie jest łatwo odpowiedzieć na pytanie, co najbardziej zagraża lasom na Pomorzu i Wybrzeżu, gdyż zagrożenie jest bardzo duże. Z tego też względu - uważa - społeczeństwu warto by przede wszystkim mówić o zagrożeniach sezonowych - pojawiających się okresowo chorobach grzybowych o charakterze epidemicznym czy plądze szkod-

ników. Ważne są też zmiany klimatyczne, osuszanie gleb czy zanieczyszczenia powietrza. Wiele polaci leśnych idzie też z dymem. Problemem są także pseudoturysty, którzy śmiecią, wzniciają ogień, dewastują obiekty i urządzenia turystyczne. Wbrew temu, co mówi wielu ludzi, lasom na pewno nie zagraża gospodarka leśna. Poza tym, od 3 lat, w związku ze złą koniunkturą na rynku, nie pozyskuje się nawet tej stosunkowo niewielkiej ilości drewna, jaką zaakceptował resort ochrony środowiska.

S.D.

Ekologia w komputerze

W kwidzińskim Centrum Edukacji Ekologicznej zainaugurowano zajęcia „Ekologia z komputerem”, na których dzieci piszą artykuły o ochronie przyrody oraz przygotowują książkę „Przygoda w Zielonym Kwidzynie”.

CEE to punkt informacyjny, z którego może korzystać każdy mieszkaniec miasta. Podstawową bazą informacji jest bogata biblioteka ekologiczna, połączona z mediateką Centrum Komputerowo-Językowego w Kwidzynie. W tym roku CEE planuje głównie zajęcia dla uczniów szkół średnich i podstawowych.

Elbląskie owoce w Trójmieście

Elbląska spółka „Makler” od września będzie dostarczać warzywa i owoce, pochodzące od plantatorów z województwa elbląskiego, do trzech trójmiejskich hipermarketów. Spółka utworzona została we wrześniu 1996 r., na bazie ówczesnego biura maklerskiego Giełdy Elbląskiej. Obecnie 55 proc. udziałów spółki jest w posiadaniu Giełdy, 35 proc. jest własnością zrzeszenia producentów Warzywa Elbląskie, a pozostałe 5 proc. należy do kilku producentów rolnych z okolic Warszawy.

KOMPLEKSOWE WYPOSAŻANIE SKLEPÓW I GASTRONOMII

medium sp. z o.o.

Lady chłodnicze, kasy fiskalne, wagi, metkownicy

Mebłe i nowoczesne systemy meblowe

Doświadczenie, rzetelność. Serwis, tel. (058) 620-32-64

DOBRA KUCHNIA

POSTAW NA SPRZĘT

RATY LEASING

Gdynia, ul. Portowa 4, tel. 620-02-47, tel./fax 620-30-24
Elbląg, ul. Królewiecka 96, tel. (055) 234-51-46

50118/200111

Czy krowę można opatentować? Albo - jeszcze lepiej - kozowcę? Nie wiem czy polski Urząd Patentowy zdecydowałby się na podobny krok, ale amerykańskie Patent Office ma tę decyzję poza sobą. Wydało przepis stwierdzający, że „nie występujące w naturze, inne niż ludzkie, wielokomórkowe organizmy, włącznie ze zwierzętami”, mogą podlegać opatentowaniu.

A więc zrobiono kolejny krok na śliskiej drodze. Mimo oporów licznych grup społecznych, wysuwających zarzuty natury naukowej, etycznej, religijnej, a nawet ekonomicznej, zapadła decyzja pozytywna. Jest ona właściwie logicznym następstwem rozstrzygnięcia prawnego, jakie zapadło swego czasu przed Sądem Najwyższym Stanów Zjednoczonych. Ale wówczas chodziło tylko o... bakterie, o nowy gatunek mikroba, który w wyniku genetycznych manipulacji uzyskał zdolność do pochłaniania olejów i oczyszczania zabrudzonego nimi środowiska. Twórca bakterii zażądał wówczas ochrony swoich „praw autorskich” - i zostało mu to zagwarantowane. Obecnie prawo do patentowania mają również ci, którym udało się stworzyć wyższe formy żywych organizmów, jak choćby wspomnianą już kozowcę, której zdjęcie obiegło niedawno prasę światową.

Właściwie człowiek od dawna manipulował rozwojem roślin i zwierząt, tworząc nowe gatunki, rasy, a nawet międzygatunkowe hybrydy - w rodzaju muła. W różnych krajach wyhodowano miniaturki rozmaitych zwierząt, np. koni. Całkiem ostatnio doniesiono, że pewien meksykański farmer wraz ze znajomym weteranem, stworzyli stado maleńkich, niespełna metrowej wysokości krow, niezwykle, jak na swoje rozmiary, mlecznych, a poza tym mało wymagających - idealnych wprost dla karłowatych gospodarstw chłopskich, jakich pełno w krajach Trzeciego Świata.

Zabiegi hodowlane, polegające na odpowiednim doborze i krzyżowaniu osobników posiadających pożądane - z punktu widzenia hodowcy - cechy, nie budziły

większych zastrzeżeń. Pojawily się one dopiero wtedy, gdy inżynieria genetyczna umożliwiła dowolnie niemal mieszanie gatunków i powoływanie do życia hybryd, jakich świat nie widział. (Wspomniana kozowca, której nadano angielską nazwę „geep”, ma cechy i kozy, i owcy, ale podobna jest raczej do małej lamy).

Niektórzy naukowcy podnoszą obawy, że zwierzęta będą oddać traktowane nie jako istoty żywe, zdolne do odczuwania, ale jako „zwykły zbiór genów”, którym można dowolnie manipulować. Inni sugerują, iż genetyczne eksperymenty na wyższych organizmach zrodzą pokusy, by zabrać się również za „doskonalenie” gatunku ludzkiego. Nauka - jak ostrzega emery-

Wierzyć na słowo

Ludzie i bestie

towany profesor biochemii z Columbia University, Erwin Chagraff - zmierza w niebezpiecznym kierunku „ludzkiej hodowli”, w której masowo produkować się będzie ludzkie embriony w celach eksperymentalnych. „Widzę, że to, co nadchodzi, to będzie gigantyczna rzeźnia, w rodzaju molekularnego Oświęcimia, w którym zamiast złotych zębów uzyskiwać się będzie cenne enzymy, hormony itp.”.

Jest to makabryczna wizja, może niezupełnie pozbawiona podstaw. Nie tak dawno świat zbulwersowany został doniesieniem, jakoby jakiś „doktor Frankenstein” dokonał sztucznego zapłodnienia szympanasy wyhodowanym „in vitro” ludzko-malpiim zarodkiem.

W pewnym rolniczym ośrodku naukowym w amerykańskim stanie Maryland dokonano wszczęcia ludzkiego genu, odpowiedzialnego za wzrost, do świnińskiego embrionu. W efekcie uzyskano wprawdzie ogromnych rozmiarów tuczniaki, ale zezowate, chore na artretyzm i podatne na infekcje.

Tego rodzaju eksperymenty mogą doprowadzić do produkowania odmian zwierząt hodowlanych niejako „na miarę”, stosownie do takich czy innych potrzeb, a więc świń, które będą górą mięsa - i mało czym poza tym, czy krow składających się głównie z wymienia czy - jak kto woli - gruczołów mlecznych.

Co ciekawe, badania zmierzające w tym kierunku nie wywołują entuzjazmu u najbardziej, poza zwierzętami, zainteresowanych, czyli u farmerów. Są oni, na ogół, przeciwni hodowlanym nowinkom, obawiając się, iż na ich wprowadzenie sięć będzie najbogatszych, co pogorszy - i tak już nie najlepszą - konkurencyjną pozycję pozostałych.

Czy jednak komuś się to podoba, czy nie, biotechnologia wkracza coraz powszechniej do rolnictwa - i nie tylko do niego. Eksperymenty w rodzaju skrzyżowania roślin z... rozbaczkami świętojańskimi, w wyniku których uzyskano fosforyzujące liście tytoniowe, są może bardziej zabawne niż przydatne, ale nie one okazały się decydujące. Niedawno, po raz pierwszy, wprowadzono eksperymentalnie do środowiska nową odmianę bakterii, która okazała się bardzo skuteczną w ochronie truskawek przed... wymarzaniem. Prowadzi się prace nad roślinami użytecznymi, odpornymi na działanie herbicydów, bądź niestrainych dla różnego rodzaju szkodników. Pewne „przekonstruowane” bakterie, być może, pozwolą na wyleczenie wiałzów, które zapadają masowo na jakąś dziwną chorobę.

Dzięki innym bakteriom czy drożdżom produkuje się już na przemysłową skalę tak cenne leki jak ludzka insulina, hormon wzrostu, interferon... Niebawem prawdopodobnie w ten sam sposób znacznie się produkować lekarstwo stanowiące nadzieję dla miliona chorych na serce, pozwalające na rozpuszczanie skrzepów żylnych przy zawałach serca.

Ale nie spotykane dotąd w naturze organizmy mogą się również wymknąć spod kontroli, powodując nieobliczalne szkody, zmieniając środowisko, zabijając ludzi, rośliny, zwierzęta.

Perspektywy biotechnologii są tyleż kuszące, co przerażające.

Barbara Lemkowska

Niebieski anioł

Wszystko zaczęło się od „niebieskiego anioła” znaczącego odnawialne opony oraz butelki zwrotne. Już dwadzieścia lat w Niemczech ponad 4000 produktów przyjaznych środowisku oznaczanych jest symbolem „błękitnego anioła”. Produkty te muszą albo oszczędzać energię elektryczną bądź zużycie innych surowców naturalnych, albo też ograniczyć do minimum uciążliwość dla środowiska przyrodniczego, a przede wszystkim powinny być możliwe do powtórzonego wykorzystania. W przypadku urządzeń przemysłowych liczy się również jak najmniejsza głośność.

Zaobserwowano, że w Niemczech dla konsumentów oznaczenie produktu niebieską pieczęcią ważniejsze jest niż wszystkie napisy typu „eko”, „naturalny”, „bio” itp. Kryteria, które trzeba spełnić, aby postawić się znakiem „niebieskiego anioła” zostały ostatnio drastycznie zaostrzone, m.in. postawiono wymóg zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikowi. Nadanie „błękitnego anioła” poprzedzają dokładne badania rynku, analiza linii produkcyjnej oraz przeprowadzenie bilansu ekologicznego. Dokonuje tego niezależne jury, posługujące się katalogiem koniecznych do spełnienia kryteriów np. dla telewizorów taki katalog zawiera trzysta punktów i jak dotychczas żadna z nowych firm produkujących odbiorniki telewizyjne nie spełnia wszystkich wymagań.

Jeden z podstawowych punktów stanowi energooszczędność. W Niemczech obliczono, że co najmniej 11 proc. prądu zużywa się w gospodarstwie domowym przez bezustannie pracujące urządzenia. Winne są zainstalowane przede wszystkim telewizory, sprzęt wideo oraz łącza satelitarne. Kolejny „niebieski anioł” będzie przyznany takiemu urzędzeniu z wymienionej grupy, którego używanie pozwoli na wyraż-

ne zaoszczędzenie prądu.

W Polsce mamy również swego rodzaju odpowiednik „niebieskiego anioła”. Oto jego wygląd i opis:

1. „Eko-znak” tworzy litera E w kształcie koła w kolorze zielonym; w otoku symetrycznie rozmieszczony napis: „Znak ekologiczny”, a na poprzeczce litery napis: „Eko” w kolorze białym; wewnątrz znaku wpisany jest kontur mapy Polski w kolorze zielonym.

Dopuszcza się, za zgodą Dyrektora Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji, wykonanie „Eko-znaku” w innych kolorach: a) czarny na białym tle albo b) biały na czarnym tle.

2. Wzór „Eko-znaku” został uzgodniony z Ministerstwem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

3. Sposób i miejsce oznaczania wyrobu „Eko-znakiem” określone są przez dostawcę w uzgodnieniu z akredytowaną przez Polskie Centrum Badań i Profilaktyki, właściwą jednostką certyfikującą wyroby.

4. Oznaczenie powinno być trwałe. Jeżeli umieszczenie znaku na wyrobie jest ze względów praktycznych niemożliwe, znak może być umieszczony na opakowaniu jednostkowym lub zbiorczym.

5. Średnica znaku umieszczonego na wyrobie lub na opakowaniu wyrobu nie może być mniejsza niż 12 mm.

Redagowane
z Polską
Federacją
Konsumentów

Lepsze soczewki

Dotychczasowe soczewki kontaktowe umożliwiają widzenie albo z bliska, albo z daleka. Mają bowiem tylko jedno ognisko. Werner Fial z Bifoco Optics w Wiedniu wprowadził drugie ognisko - takie ulepszenie umożliwi idealne widzenie obiektów dalekich, jak też czytanie z bliska. W nowych soczewkach zastosowano cienkie, pojedyncze kryształy elastomeru oraz termoplastik, tworzywo wynalezione przez naukowców z Niemiec.

Ostrożnie z chipsami

Wszyscy wiemy, że chipsy są przesycone tłuszczem, co nie jest wskazane z punktu widzenia racjonalnego odżywiania. Proporcje, które mogą zadziwić niejednego to dwie trzecie ziemniaków i jedna trzecia tłuszczu. Czy wiecie, że 100 g chipsów (średnie opakowanie) dostarcza 500 kcal, co odpowiada siedmiu kromkom chleba, sześciu jajkom na twardo lub pięciu szklankom piwa. Wadą chipsów jest także ich szkodliwy wpływ na zęby (próchnica). Ponadto dodatki do chipsów dostarczają dużo soli, powodując silne pragnienie, co sprawia, że pijemy większe ilości płynów (napojów gazowanych, piwa).

Specjaliści od racjonalnego żywienia zamiast chipsów polecają łakomczuchom podjadanie świeżych owoców i warzyw, sera, orzechów (nie solonych).

PFK

Nadwaga może być nocną zimą prawie co czwartego Polaka. Żywniowcy oceniają, że w naszym kraju żyje osiem milionów osób, które mają problemy z otyłością. Dlatego otyli są jedną z najliczniejszych grup konsumentckich. Nic więc dziwnego, że znalazło się wielu „przedsiębiorczych handlowców”, którzy chcą zbić fortunę na nadmiarze tkanki tłuszczowej, oferując cudowne środki wyzsuszające.

SEN O WĄSKIEJ TALII

Federacja Konsumentów sprawdziła, co znajduje się w jednym z nich. Ten środek miał być cudownym nocnym pożeraczem tłuszczu. The Vert, reklamowany jako specyfik odchudzający sprawi, że w ciągu kilkunastu najbliższych nocy stracimy nawet trzydzieści kilogramów. Nie jest potrzebna przy tym żadna specjalna dieta ani wysiłek fizyczny. Możemy jeść co chcemy i ile chcemy, a dzięki temu, że co wieczór zażyjemy kilka pigulek The Vert nasz nadmiar tłuszczu po prostu zniknie.

Producenci tłumaczą, dlaczego ich środek działa właśnie nocą:

„...składniki The Vert są w stanie w 100 proc. podzielać na tłuszcz, który nie „broni”, ponieważ wasze ciało jest w spoczynku. W dodatku składniki te działają z tym większą łatwością, kiedy nie przeszkadza im ubranie i bielizna, które ściskają ciało i uda, kiedy nie przeszkadza pasek uciskający talię, nie pozwalając w ten sposób aktywnym elementom produktu w torowaniu sobie drogi”. Takie wyjaśnienia można przeczytać w reklamie drukowanej w wielu tak zwanych czasopiśmie kobiecych.

Nie pomoże i nie zaszkodzi

Federacja zamówiła The Vert i przelała go do warszawskiego Instytutu Leków. Razem ze specyfikiem nadeszła nowa ulotka, której treść znacznie różniła się od tej przeczytanej w gazecie. Nie było już w niej mowy ani o natychmiastowym odchudzaniu, ani o nocnym pożeraniu tłuszczu.

The Vert zbadano i okazało się, że kapsułki zawierają... sproszkowaną zieloną herbatę, zapakowaną w żelatynowe koszulki.

Do tej pory nic nie wiadomo o szczególnym odchudzającym działaniu zielonej herbaty połykanej przed zaśnięciem - wyjaśnia Longina Latoszek, kierownik Poradni Chorób Metabolicznych przy Instytucie Żywności i Żywności. Jeśli natomiast ktoś zacznie chudnąć w tempie kilkunastu kilogramów na tydzień, powinien natychmiast biec do lekarza.

Podobną opinię o The Vert wydał Instytut Leków. W eksperytyze sporządzonej dla Federacji

Apteki coraz częściej przypominają salony kosmetyczne - więcej w nich „cudownych środków”, np. na odchudzanie czy porost włosów, niż leków...

Konsumentów wyraźnie stwierdza się, że nieznanne są informacje o istotnej różnicy w działaniu leczniczym naparów z herbat zielonych i czarnych. Innymi słowy zażywanie The Vert niewiele różni się od wypicia szklanki herbaty przed zaśnięciem.

Najdroższa herbata w kraju

Mimo że skuteczności preparatu nie może potwierdzić żaden z cenionych instytutów naukowych, handlowcy każą sobie zań słono płacić. Jedno opakowanie The Vert wraz z kosztami przesyłki to ponad 100 złotych. Do pełnej kuracji według zaleceń producenta potrzebne są 2-3 fiołki specyfiku (każda zawiera 50 kapsulek). Nie wiadomo czy handlowcy liczyli na to, że wysoka cena będzie świadectwem marki ich produktu. Pewne jest tylko to, że za tę samą ilość zielonej herbaty w zwykłym sklepie zapłacilibyśmy dziesięciokrotnie mniej.

O wysokiej skuteczności The Vert handlowcy przekonywali, choć nie wprost, także w bardziej przebiegły sposób. Preparat ten zażywa się w postaci pigulek - zielona herbata wsysypana jest do żelatynowych kapsulek podobnych do tych, w jakie pakowane są antybiotyki. Dzięki temu u klienta powstaje wrażenie, iż The Vert jest środkiem bardzo silnie działającym (jak antybiotyk), i że rzeczywiście można dzięki niemu schudnąć nawet o 30 kilogramów w ciągu najbliższych nocy.

Zdaniem dr Magdaleny Biał-

kowskiej z Instytutu Żywności i Żywności jest to zupełnie nierealne. Przeczą temu prawa rządzące naszymi organizmami. Po to, aby stracić jeden kilogram, trzeba wytworzyć w organizmie głód energetyczny w wysokości 7000 kcal. Zwykle codziennie zjadamy 2500 kcal, zatem trzeba by nic nie jeść przez trzy dni, żeby pozbyć się jednej trzydziestej tego, co obiecują producenci cudownego pożeracza tłuszczu. Tymczasem zdaniem producentów zażywanie The Vert nie wymaga stosowania żadnej szczególnej diety, nawet w przypadku ludzi bardzo otyłych, którzy potrzebują w ciągu dnia zjeść nawet ponad 10000 kcal.

Jedynym naprawdę skutecznym sposobem pozbycia się nadliczbowych kilogramów jest skrupulatne liczenie zjadanych kalorii, ograniczenie apetytu i ruch. Światowa Organizacja Zdrowia poleca otyłym szybkie marsze, czyli takie, w trakcie których nie możemy swobodnie rozmawiać. Zdaniem dietetyków takie spacerowanie pomogą nam spalić kilkanaście kalorii w ciągu minuty. Osoba ważąca 60 kilogramów traci podczas takiego marszu ponad 9 kalorii, a człowiek o masie 100 kg gubi ponad 15 kalorii na minutę. Podczas półgodzinnego marszu tracimy więc ponad 450 kalorii. Jest to prawdopodobnie najtańsza metoda odchudzania - nie wymaga inwestowania w drogi sprzęt i sale gimnastyczne, a co najwyżej w wygodne sportowe ubiwanie.

Redagowane z PFK

Kto pragnie zobaczyć jeden z najokazalszych zabytków architektury obronnej w Polsce, a nie się go akurat trasą z Krakowa w stronę Tarnowa, niechże skręci w Bochni w kierunku Limanowej. Ujedzie raptem 7 km i zobaczy - już z trasy - nie jakieś tam ruiny, ale przepiękny zamek z pięcioma basztami, usytuowanymi malowniczo na zboczu wzgórza w Nowym Wiśniczu. To gniazdo rodowe słynnego w Małopolsce rodu Kmitów, który poczynając od pierwszej połowy XIV wieku, był właścicielem grodu, który przekształcił w świetną rezydencję. Mówi się, że za ostatniego Kmita (Piotra - wojewody krakowskiego i marszałka wielkiego koronnego, który zmarł bezpotomnie w 1554 roku) był to drugi po Wawelu ośrodek kultury renesansu. Bywali tu wszyscy twórcy, którzy weszli na trwałe do literatury i sztuki.

40 lat później pojawia się nowy właściciel. Zamek nabył Sebastian Lubomirski, który na dzierżawach królewskich i zup solnych zrobił wielki majątek. To o nim mówił z sarkazmem, bohater walk ze Szwedami, Stefan Czarniecki: „Ja nie z roli ani z soli, ale z tego co mnie boli, wyrośłem...” Syn jego, Stanisław Lubomirski, jedna z czołowych postaci owego czasu, gruntownie przebudował zamek, tworząc warownię nowoczesną, opartą na włoskich wzorach budownictwa obronnego, a jednocześnie zbudował siedzibę rodzinną, przepychem dorównującą królewskiej. Co zaś najważniejsze, ta budowla zachowała się do dziś w nadanym jej wówczas kształcie.

Jeden z dworzan zapisał, że na zamku było ponad 100 służby, kilkudziesięciu myśliwych, 200 konnych dragonów, 400 węgierskiej zaciężnej piechoty, 80 dział z obsługą i amunicją. Zamek zaopatrzony był zawsze w prowiant na trzy lata. Niestety, kiedy Szwedzi podeszli do Wiśnicza, załoga warowni poddała się jesienią 1655 roku. Najężdźcy forteccę ograbili, a uchodząc - dopalili.

Co za pech! Kolejny właściciel, Józef Lubomirski, w 1702 roku, też umiera bezpotomnie.

Pocztówka z kraju

Niegdyś najważniejsza droga z Krakowa, przez Bochnię, Nowy Sącz, na Węgry. Tędy szły towary, wędrowali rycerze i królewskie orszaki. A wcześniej karawany kupców greckich, rzymskich, arabskich i kogo tam jeszcze po świecie za bursztynem nosiło. Szlaki broniło ponad 30 zamków, zameczków. Większość zniknęła, w zapomnienie poszedł i sam trakt...

STRAŻNIK ZAPOMNIANEGO SZLAKU

Zamek w Nowym Wiśniczu, który do dziś zadziwia nowoczesnością rozwiązań technicznych. Miał bowiem ogrzewane stajnie dla koni, ustępy splukiwane bieżącą wodą, a system odpływu wód opadowych znakomicie działa do dziś w niezmiennym kształcie. Podczas gdy w nowoczesnych nabytkach współczesnych każda większa burza powoduje powódzie z powodu niewydolności systemu odprowadzającego deszczówkę.

Teraz następują szybkie zmiany właścicieli i parada historycznych rodów. Podupadłym już zamkiem władają kolejno m.in. Sanguszkowie, Potoccy, Zamoyscy. Na świetny kiedyś obiekt przychodzą coraz gorsze czasy. Niszczą go pożary. Pewnie by się zupełnie rozsypany, jak wiele innych. Ale miał łut szczęścia. Zawsze ktoś w nim mieszkał i zadbał bodaj o jaki taki dach, a to wystarczyło by ochronić mury. Bo tylko one ocalały. Od lat prowadzi się w zamku prace konserwacyjne. Odstawiona część obiektu jest już udostępniana (w określonych

godzinach) zwiedzającym. Ale nawet obejrzanie warowni z zewnątrz jest interesujące.

Ach te baby...

Wspomniany już Stanisław Lubomirski, który po niespodziewanej śmierci hetmana Jana Chodkiewicza, pod Chocimiem, objął komendę nad wojskiem i doprowadził wojnę z Turcją do szczęśliwego końca, dla upamiętnienia tego faktu, wznosił nieopodal zamku w Nowym Wiśniczu (nawiasem mówiąc tej nazwy jeszcze wówczas nie było) piękny klasztor karmelitów bo-

pełni niedgdyjszy klasztor do dziś. Wypędzeni zakonnicy szli pieszo do Bochni. Przeor zaś żył w mieszkaniu, by przez osiem pokoleń niczego nie nie dorobili.

Legenda-legenda, a faktem jest, że przez prawie dwa wieki nie wiodło się wiśniczanom. Oj nie! W 1863 roku pożar zniszczył około 400 domów. I to jakich! Unikalną w skali kraju drewnianą zabudowę. Dziś byaby rewelacją. Wiemy o niej tak dokładnie dzięki szkicom Jana Matejki, jakie tu robił, odwiedzając często miasteczko. Zafascynował się tą architekturą i Stanisław Wyspiański...

Upadek gospodarczy przypięczętowała budowa linii kolejowej z Krakowa, przez Bochnię, do Tarnowa i dalej do Lwowa. Stary szlak węgierski stracił wszelkie znaczenie, a dziś już mało kto wie, którędy przebiegał. Upadek był tak znaczny, że Wiśnicz utracił prawa miejskie. Stał się wsią z zamkiem i kryminaliem. Przyszła II wojna światowa. Hitlerowcy wymordowali tu niemal wszystkich Żydów, stanowiących połowę mieszkańców i wielu Polaków. Okupanci zniszczyli ponad 80 procent domów, dwie synagogi i kościół poklasztorny. Zostały dzikie pola...

Znów miasto

I patrzcie co się dzieje. Minęło ponad 200 lat i jeśli przyjąć, że co ćwierć wieku powstaje nowe pokolenie, to przekleństwo przerażenie powinno już nie działać. I nie działa. Wiśnicz odżywa. Trzy lata temu odzyskał prawa miejskie. Pięknie wydany ostatnio kolorowy folder zaprasza turystów do zwiedzania zabytków miasteczka z Krakowa, przez Bochnię, do Tarnowa i dalej do Lwowa. Stary szlak węgierski stracił wszelkie znaczenie, a dziś już mało kto wie, którędy przebiegał. Upadek był tak znaczny, że Wiśnicz utracił prawa miejskie. Stał się wsią z zamkiem i kryminaliem. Przyszła II wojna światowa. Hitlerowcy wymordowali tu niemal wszystkich Żydów, stanowiących połowę mieszkańców i wielu Polaków. Okupanci zniszczyli ponad 80 procent domów, dwie synagogi i kościół poklasztorny. Zostały dzikie pola...

Tekst i zdjęcie:
Franciszek Marszałek

Rowerem po Europie

Kilku młodych mieszkańców Kwidzyna wpadło na ciekawy pomysł wakacyjnej podróży. Marcin Drelich, Radomir Glowacki, Michał Zajac i Radosław Wasiaś wybrali się w rowerową podróż przez Niemcy i Danię do Szwecji. W ciągu tygodnia pokonali rowerami trasę blisko 700 kilometrów.

Głównym celem podróży młodych ludzi na rowerach była Kopenhaga. Wyruszyli w poniedziałek 3 sierpnia. Pierwszy odcinek trasy z Kwidzyna do Szczecina pokonali pociągiem. W Polsce nie ma sensu poruszać się rowerem po zatoczonych drogach. Zagranicą jest inaczej. Wszędzie pełno ścieżek rowerowych, często z dala od głównych tras, wśród malowniczych zakątków.

Dlatego wsiadli na rowery dopiero na niemieckiej granicy. 200 kilometrów ze Szczecina do Rostoku pokonali w dwa dni. Później promem przeprawili się do duńskiego Geste. Startują znów na rowerach do Kopenhagi. Po jednodniowym postoju w stolicy Danii udali się dalej na północ, by później z Helsingeru przeprawić się promem do Szwecji. Podróż wzdłuż szwedzkiego wybrzeża, aż do Malmoe, była ostatnim etapem, który pokonali na rowerach. Na koniec znów przeprawa promowa do Szwinojucji i powrót pociągiem do Kwidzyna. Tak w olbrzymim skrócie wyglądała tegoroczna podróż. W przyszłym roku turyści mają zamiar wybrać się na swoich dwóch kółkach do Amsterdamu. Jednocześnie zachęcają oni wszystkich do podobnej formy wypoczynku.

Malborskie Zakłady Chemiczne „Organika”

Spółka Akcyjna w Malborku, ul. Boczna 10

ogłaszają przetarg na sprzedaż lub wynajem

pomieszczeń magazynowo-biurowych znajdujących się w Malborku, przy ul. Westerplatte 36/38.

Jednopiętrowy budynek administracyjny posiada w części parterowej:

- 12 pomieszczeń biurowych o łącznej powierzchni 250 m²,
- 11 pomieszczeń socialnych (szatnie, WC, umywalnie) o łącznej powierzchni 192 m².

Piętro budynku zajmuje:

- 31 pomieszczeń biurowych o łącznej powierzchni 420 m².

Przyległe pomieszczenia magazynowe są o wymiarach:

- długość 26 m, szerokość 8 m - łącznie 208 m²,
- długość 14 m, szerokość 7,5 m - łącznie 105 m²,
- długość 29 m, szerokość 12 m - łącznie 348 m².

Budynki wyposażony jest w instalacje: wodno-kanalizacyjną, elektryczną oraz c.o. (nowa kotłownia olejowa). Stan techniczny obiektu dobry.

Pisemne oferty w terminie 20 dni od daty ukazania się ogłoszenia prosimy składać w siedzibie firmy: 82-200 Malbork, ul. Boczna 10, tel. (055) 272 80 75 wew. 122 lub 222.

To przypomnieli grzebię z powyłamywanymi zębami. Długi szereg stojących postaci, jednakowo odzianych w obowiązujące mundurki i jednakowo pograżonych w rozpaczy. Tyle tylko, że ten szereg w czterech miejscach był „powyłamywany”. Brakło „bandy czworga”.

Już się Państwo domyślił. Było to zdjęcie z pogrzebu Mao Tse Tung-a. Zdjęcie retuszowane w taki sposób, aby usunąć spośród żałobników tych, których usunięto właśnie z: politbiura, komitetu, rządu, partii, związków, armii - i w ogóle usunięto skąd tylko było można. A wobec faktu, że w Chinach, jak w każdym totalitarnym państwie, historia nie była dziedziną uprawianą przez historyków, ale jednym z tworzyw propagandy - nic dziwnego, że do druku poszło to właśnie zdjęcie - przypominające grzebię, na którym Polacy łamią języki cudzoziemcom.

To zdjęcie, to przykład być może skrajny, ale wcale nie odosobniony. W Polsce w latach pięćdziesiątych najważniejszym przedmiotem w szkołach był tak zwany „krótki kurs”, czyli historia partii bolszewickiej. Oczywiście z historią - w normalnym tego słowa znaczeniu, nie miało to nic wspólnego. Była to bowiem „historia” napisana na nowo przez Stalina po zdobyciu pełni władzy w

W imieniu własnym

Błogosławieństwo spokoju

partii bolszewickiej. Owa „historia” miała za zadanie „wyjaśnić” zglądzenie dotychczasowego kierownictwa partii jako logicznej konsekwencji takiej oczywistości, że Stalin był, jest i będzie jedynym wodzem. Podobnie logiczne było wyretuszowanie „bandy czworga”, skoro nie było ich w „historii”.

Dzisiaj w Polsce nikt nie uczy się historii z „krótkiego kursu”. Ten czas minął. Sierpień - którego osiemnastą rocznicę obchodzimy, był czasem buntu także przeciwko kłamstwu. Chcieliśmy prawdziwej historii ojczyrstych dzieł. Chcieliśmy prawdy o Katyniu. Prawdy o Grudniu 1970 roku. Prawdy o nas - choćby była trudna i bolesna. Bo prawda jest prawdą - niezależnie od politycznych kaprysów. Warto o tym pamiętać - choćby dzisiaj, gdy wspominamy Sierpień. A czynimy to w dzisiejszej politycznej sytuacji. Z dzisiejszymi politycznymi potrzebami postrzegania Sierpnia, Stoczni, Solidarności wreszcie.

Politykom i polityce nie sposób odmówić ani istnienia, ani konieczności prowadzenia gier, polemik i demonstracji. Ale niezależnie od polityki jest historia. A ta jest zapisem faktów, takich jakie były, a nie takimi jakie mają potrzebę widzieć je politycy. Można rozumieć, że politycy upominają się o Stocznice na przykład. Że Stocznice trzeba obronić, że to kolebka, że bohaterska załoga Stoczni. Czy można się z tym nie zgodzić? To źle postawione pytanie, gdyż wpiern trzeba oddzielić historię od polityki. Fakty od politycznych haseł.

Trzeba dowiedzieć się co to znaczy Stocznia? Czy mówimy o tym samym? Czy to ten podmiot prawny, który w Sierpniu był Stoczną Gdańską im. Lenina? Czy to może strajkujący w tej Stoczni w Sierpniu, a wcześniej w Grudniu robotnicy?

Czy aby wszyscy? Bo z szesnastu tysięcy ówczesnej załogi w strajku brało udział, w szczyście nie więcej jak jedna czwarta, a w dniach kryzysowych raptem setki. A ilu było 13 grudnia, a ilu nas było podczas strajku w 1988 roku? Gdzie jesteście teraz? Ogromna większość spośród nas, tak jak w Sierpniu, „wzięła swoje sprawy w swoje ręce” i realizuje wywalczoną wolność na setki różnych sposobów. Czyż nie jest rzeczą normalną, że niekoniecznie w Stoczni? Kogo trzeba bronić?

A może Stocznia, to Druga Brama, Pomnik i Sala BHP? Dlatego po prostu, że reszta to przede wszystkim zakład pracy, jak choćby Remontówka, która „ramię w ramię” z „Gdańskiem” - i w Grudniu, i w Sierpniu, i 13 grudnia, i w 1988 roku. A ratować Stocznice, to co to oznacza? Stocznia taka jak osiemnaście lat temu? Chyba nie, bo kto o zdrowych zmysłach będzie oczekiwał od świata, że nie będzie się zmieniał. Nie będzie się rozwijał. Nazwa? Zgoda, ale tą godną nazwę musi nosić godny podmiot. Godny, czyli nade wszystkim zdrowy ekonomicznie. Samodzielny, zyskowy, z przyszłością. Są w Polsce takie stocznie. Nie potrzebują „ratunku”. Raczej błogosławieństwa politycznego niezainteresowania... Zaraz. Zaraz... A może ten brak błogosławionego spokoju stał się, w ostatnich latach, nieszczęściem Stoczni?

Jacek Merkel

Flet z... latryny

Prace archeologiczne na elbląskim Starym Mieście przynoszą ciekawe znaleziska, które zazwyczaj czynione są w najmniej oczekiwanych miejscach. To znaczy: najmniej oczekiwanych przez niefachowców, gdyż fachowcy doskonale wiedzą, że istnymi kopalniami skarbow są na przykład dawne... latryny. W tym roku znaleziono tam XV-wieczny flet, a trwają prace nad odkrytą kolejną, 139. latryną.

Przez ostatnie 15 lat byłem bardzo często pytany, co zrobiłbym, gdybym miał w Polsce władzę. Proponuję więc taką zabawę: mamy rok 2007, objąłem w Polsce władzę. Polska stoi przed wstąpieniem w najbliższym czasie do NATO - i w terminie późniejszym do Unii Europejskiej, przeżywającej swoiste kłopoty. Nieco zaniepokojeni przywódcy rozmaitych krajów i szefowie różnych ważnych instytucji wysyłają do mnie listy w różnych sprawach. Z moich odpowiedzi będą się Państwo mogli zorientować w tym, jaką politykę zamierzam prowadzić.

JW

Aniela hr. Przytułicka
Przewodnicząca
Towarzystwa św. Zyty

Droga Pani Hrabino!

Dziękuję za uroczy list. Przyjemnie jest w dzisiejszych czasach, skażonych przez 80 lat socjalistycznej tzw. „oświaty”, przeczytać coś napisanego tak piękną polszczyzną. Chyba dziś już tylko kobiety to potrafią... Raz jeszcze dziękuję za tę prawdziwą przyjemność!

Co do sprawy zasadniczej. Skarży się Pani, iż Rząd nie chce wywalić z kraju „tysięcy pań i panien, zajmujących się najstarszym zawodem świata”, które przyjeżdżają tu z całej Europy, demo-

Janusz Korwin-Mikke:

Korespondencja IV

ralizując naszą młodzież męską i dając zły przykład polskim dziewczętom. Uważa Pani to za „niedopuszczalne”.

Cóż: dziewcząt tych są w Polsce raczej dziesiątki tysięcy, niż tysiące - ale to bez znaczenia. Czy jest to „niedopuszczalne”? Nie przesadzajmy: to, co jest (i było!) dopuszczane w każdym prawie kraju we wszelkich epokach z pewnością jest „dopuszczalne” - o ile dobrze rozumiem to słowo. Trudno od konserwatyisty wymagać, by zmienił tak trwały obyczaj.

Co ważniejsze: myśli się Pani co do istoty rzeczy.

Parę tygodni temu znajomy Pani, p. Karol Molczaniecki, Prezes Stowarzyszenia Ochrony Polskiego Interesu, zażądał ode mnie, bym nakazał Rządowi usunąć z kraju obcych kupców, co - cytując: „stworzyłoby możliwość rozwinięcia skrzydeł przez młodych, prężnych polskich kupców”. Oczywiście odmówiłem Mu, gdyż nie tylko nasza Konstytucja nie daje mi takich uprawnień, ale też nie zgadzam się z ideą. Wprawdzie jest prawdą, że bez obcej konkurencji łatwiej byłoby kupcom wystartować, ale też nic tak nie hartuje młodego człowieka jak trudności. Młody tenisista powinien grywać z dobrymi zawodnikami - a nie z kolegami ze swojej „szkolki” (z którego to powodu polski tenis zawsze miał kłopoty!). Podobnie i kupiec.

Konstytucja Państwa Polskiego nie pozwala również usunąć z kraju obcych prostytutek. Nie można też - jak sugeruje Pani - „ściągać od nich podatku, który by je odstraszył”. Państwo Polskie - o czym może Pani zapomniała - w ogóle od nikogo nie ściąga podatku dochodowego, zaś od pogłównego kobiety są zwolnione: wyjątkiem są kobiety pracujące, które płacą taki sam podatek, jak mężczyźni - jednak przynajmniej Pani, że trudno uznać, iż prostytutki „konkurują z mężczyznami, co groziłoby pozbawieniem ich pracy”? Nie ma więc podstaw do obciążenia ich podatkiem.

Gdybyśmy jednak w jakiś sposób usunęli te watahy prostytutek okupujących rogi naszych ulic i domy publiczne, to - dokładnie wg dezzyderatu p. Molczanieckiego - stworzylibyśmy dziesiątki tysięcy „miejsce pracy” dla dziesiątków tysięcy polskich dziewcząt. Natura horret vacuum - i ta próżnia zostałaby natychmiast wypełniona.

Co więcej: przyjeżdżają do nas niejako profesjonalistki. Dokładnie tak samo, jak w przypadku kupców, w prostytucję zostałyby wciągnięte dziesiątki tysięcy polskich kobiet - z których połowa (lub więcej) szybko by z tego zawodu (z różnych powodów - np. brak kwalifikacji) zrezygnowała tworząc miejsce dla następnych. Tym samym przez szkołę prostytucji przeszłoby dwa razy więcej Polek, niż wynosi społeczna, że tak powiem, potrzeba.

Ponieważ nie sądzę, by chodziło Pani o to, by jak najwięcej polskich kobiet mogło pracować w tym najstarszym zawodzie świata - przeto muszę przyjąć, że po prostu nie przemyślała Pani tego problemu do końca.

Pani sposób rozumowania nie jest zresztą oryginalny. Nie tylko kobiety nie dostrzegają sprzeczności tkwiących w ich rozumowaniu. Ilu-ż to ludzi oburzało się 30 lat temu, że polscy robotnicy wyjeżdżają za granicę, pracując za grosze, wykonując najbrudniejsze prace i wzbogacając tym samym inne kraje - a potem oburzali się, gdy do Polski przyjeżdżali inni robotnicy, wykonujący za grosze najcięższe prace i wzbogacając nas! Pani tego nie może pamiętać - ale ja pamiętam to doskonale!

Pani Hrabino!

Nie zgadzam się, że te dziewczyny są takie „nieszczęśne” - skoro wolą tak zarabiać w Polsce niż inaczej gdzie indziej. Natomiast jest pewna liczba mężczyzn, którzy lubią wykorzystywać kobiety w sposób daleki od konwencjonalnego - i z braku prosytek często gwałcą lub cynicznie uwodzą niewinne kobiety. Kto wie, ilu gwałtom i dramatom zapobiega fakt, iż potencjalni gwałciciele, zamiaszt ryzykować 8 lat ciężkiej pracy w kamieniołomach, mogą oni sobie taką kobitę po prostu wynająć - dość tanio, bo konkurencja wśród nich duża?

To samo tyczy mężczyzn zimnych i cynicznych. Kalkulują sobie, że zamiast uwodzić przez dłuższy czas dziewczynę, kupować jej kwiatki i czekoladki (lub koniak albo wódkę) - taniej i szybciej skorzystają z usług prostytutki. Ilu-ż kobietom oszczędza to rozczarowań!

Proszę się więc już nie zajmować tym ogólnym problemem. Napisała Pani, iż jeśli Jej żądanie uznaję za niewłaściwe to mam wyrzucić list i nie myśleć o nim. Nie jest to możliwe: każdy list do mnie (z wyjątkiem anonimów jest automatycznie kopiowany i wędruje do archiwum (dłatego trzeba za list do Prezydenta zapłacić 5 razy tyle, co za zwykły - koszty ponosi ten, kto ma interes). Sądzę jednak, że nikt się już tym listem nie zainteresuje - mimo jego uroku utonie w powodzi innych - a ja o sprawie na pewno myśleć nie będę. Myślałem 50 lat przed wprowadzeniem obecnego ustroju! To duży szmat czasu.

Będę się natomiast bardzo cieszył, jeśli praktyczne wysiłki Towarzystwa św. Zyty spowodują istotne podniesienie moralne polskiego społeczeństwa. Bez tego Polska nie przetrwa - i czeka ją los Francji, której południowa część jest już de facto autonomiczną republiką muzułmańską.

Dzięki takim kobietom, jak Pani, zapewne nam to nie grozi.

Całuję Pani ręce, pozostając z podziwem dla Pani trudu

Janusz Korwin-Mikke
Prezydent i Regent Polski

Warszawa, 15 lipiec 2007

Dział Marketingu i Reklamy

80-886 Gdańsk
ul. Targ Drzewny 3/7
tel. (058) 301 48 65
tel./fax (058) 301 46 22

83-110 Tczew
ul. Gdańska 32
tel. (069) 31 46 41
tel./fax (069) 132 42 50

AUTOMATY
SPRZEDAJĄCE

**GORĄCE I ZIMNE
NAPOJE, KANAPKI
I INNE TOWARY.**

PRZEDSTAWICIEL REGIONALNY
ZANUSSI VENDING STATOR
TEL. (069) 162 89 98
KOM. 0601 663 873

Centrala Zakupów i Sprzedaży
w Gdańsku

Magazyn Miejskowy Gdańsk / Magazyn Zamiejskowy Tczew

OFERUJE:

- węgiel, koks, miał
- oleje: napędowy, silnikowe i smary
- materiały budowlane
- wyroby hutnicze, stalowe i metalowe
- artykuły papiernicze i biurowe
- chemia gospodarcza

PO KONKURENCYJNYCH
CENACH

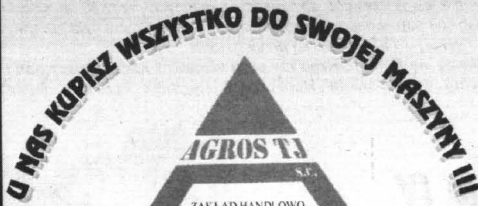
Świadczymy również usługi w zakresie kompleksowego zaopatrzenia małych i średnich firm.

DZIAŁ HANDLOWY:

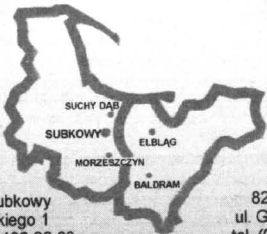
80-530 Gdańsk, ul. Uczniowska 48,
tel. (058) 308 33 85, 343 06 33, fax 308 55 89

PUNKT OBSŁUGI KLIENTA:

83-110 Tczew, ul. Warsztatowa 5, pok. 5
tel. (069) 132 35 01, fax (069) 132 34 83

- Oryginalne części do ciągników „URSUS”
- Części zamienne „BIZON”
- Części zamienne do maszyn i narzędzi rolniczych
- Ogumienie, akumulatory, łożyska, oleje,
- Akcesoria, części do przyczep,
- Sprzęt rolniczy.

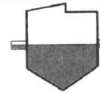
83-120 Subkowy
ul. Wybickiego 1
tel./fax (069) 136 86 06

83-132 Morzeszczyn
tel. (069) 136 27 23
(teren SKR)

83-022 Suchy Dąb
tel. (058) 682 86 84
(teren SKR)

82-300 Elbląg
ul. Grochowska 32
tel. (055) 232 89 22

82-500 Kwidzyn
Baldram 16
tel. (055) 279 68 90

POLSKI SYSTEM OCHRONY „COBRA”

ELITARNA SZKOŁA SŁUŻB OCHRONY „COBRA” W ELBLĄGU

przyjmuje jeszcze zapisy na rok szkolny 1998/99

Bliższych informacji udziela sekretariat szkoły w Elblągu, ul. płk. Dąbka 134,
tel. (055) 234 43 88, bezpłatna infolinia 0-800-15-11-11

OD 1.09.1998
serdecznie zapraszamy

MEDERI sp. z o.o.
OŚRODEK DIAGNOSTYKI MEDYCZNEJ

82-200 Malbork de GAULLE'A 3
TEL. 272 44 81 TEL.FAX 272 24 91

**RENTGEN
MAMMOGRAFIA**

Informacja i rejestracja osobiście lub telefonicznie
w godz. 8⁰⁰ - 18⁰⁰

... STOP ... JEST PROMOCJA ... STOP ...

SKORTEX

zapraszamy
do przyjrzenia się
naszej ofercie
w pełnym asortymencie
odzieży roboczej
i artykułów BHP

GWARANTUJEMY od lat
jakość, trwałość, wytrzymałość
dogodne terminy i dobrą cenę
o reszcie możemy porozmawiać

Elastycznie dopasujemy się do
potrzeb naszego klienta -
w zakresie artykułów BHP

skórtex

zakład pracy chronionej

centrala Braniewo Olsztynsk: 4 tel.fax 0-55 243-25-62, 243-27-47, 243-26-59
oddziały Elbląg Niska 5 tel.fax 0-55 232-43-29
oddziały Gdańsk Łąkowa 35/38 tel.fax 0-58 301-86-35
oddziały Szum Zwłasczurczago 7 tel.fax 0-55 217-39-46

Przy zakupach naszych artykułów
udzielamy ulgi przy wpłatach na PFRON

83-130 PELPLIN, UL. PODGÓRNA 8
TEL. (069) 136 12 56, 136 12 57

DZIAŁ ZBYTU: TEL. (069) 136 12 58
DZIAŁ MARKETINGU: TEL. (069) 136 36 84

ZAKŁADY MIĘSNE „MICHNA”

Spółka z o.o.

Naszą specjalnością są:

- szynka kociewska
- wędzonka pomorska
- boczek wędzony ekstra
- becon grillowy
- pasztetowa wiejska
- krakowska sucha
- mielonka podwędzana
- połędwica sopocka